

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

Biblioteca Inst. Econom. Dev.
SALA DE LECTURA

CALITATE ȘI EFICIENȚĂ ÎN DEZVOLTAREA INDUSTRIEI ROMÂNESTI

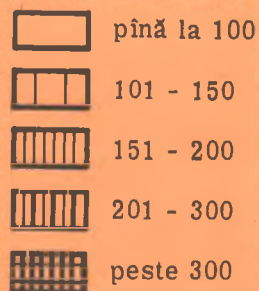

COORDONATE ALE DEZVOLTĂRII BAZEI TEHNICE ÎN PROFIL TERITORIAL

GRUPAREA JUDETELOR DUPĂ VALOAREA FONDURILOR FIXE DIN UNITĂȚILE SOCIALISTE
CE REVIN PE UN LUCRĂTOR
-mii lei valoare completă de inventar-

● În anul 1985, în toate județele țării se va realiza un volum minim de activitate de circa 70 mii lei pe locuitor - în prețuri actualizate- cuprinzând producția industrială, agricolă, de construcții-montaj, a unităților silvice, veniturile din activitatea de transport, industria casnică, prestările de servicii și desfacerile de mărfuri.

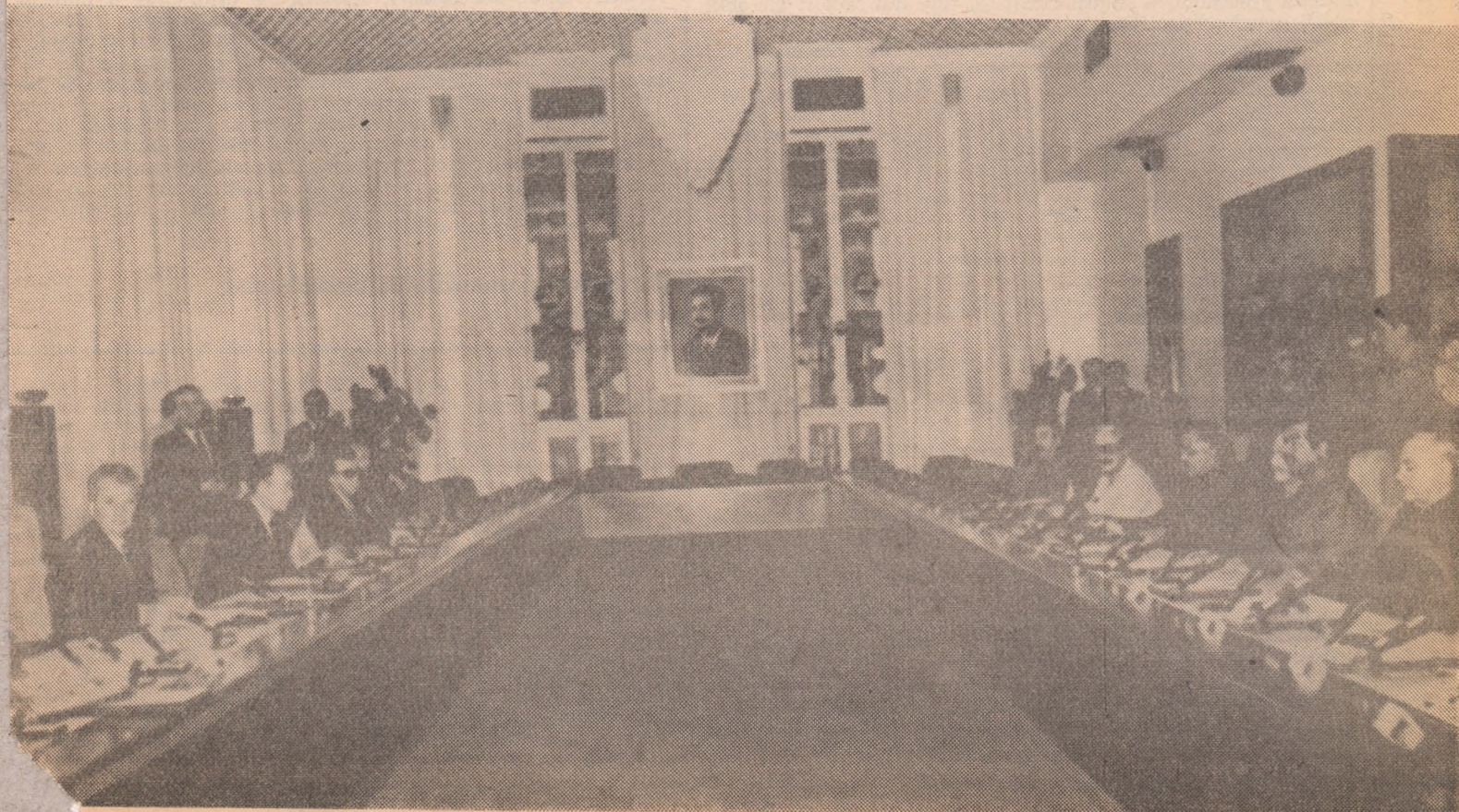
În toate județele se va asigura o populație ocupată de cel puțin 400 persoane la 1000 locuitori.

VIZITĂ OFICIALĂ DE PRIETENIE A PREȘEDINTELUI NICOLAE CEAUȘESCU ÎN REPUBLICA IRAK

*Expresie
a dorinței comune
de a adânci
colaborarea
româno-irakiană
în interesul
ambelor țări
și popoare,
al cauzei păcii,
securității
și înțelegerii
internaționale*

**Dezbaterea
documentelor
Plenarei lărgite
a C.C. al P.C.R.
din 1 — 2 iunie 1982**

Calitate și eficiență

în creșterea industriei românești

EXPUNEREA tovarășului Nicolae Ceaușescu la Plenara lărgită a Comitetului Central al partidului din 1—2 iunie — document de o însemnătate excepțională pentru analiza stadiului actual al edificării socialismului în țara noastră, pentru progresul multilateral al societății noastre, pentru mersul ei continuu și ascendent — cuprinde o uriașă bogăție de idei novatoare ce acoperă diverse domenii ale gândirii și activității politice, economice și sociale, o paletă largă de direcții practice de acțiune pentru transpunerea în viață a hotărârilor partidului nostru. În acest cadru, un loc însemnat l-a ocupat analiza exigențelor pe care le ridică politica de industrializare socialistă a României, realizarea acestui proces înscriindu-se ca un factor hotărâtor pentru dezvoltarea economico-socială a țării.

O concepție care răspunde intereselor fundamentale ale țării

CREAREA în țara noastră a unei economii moderne și dinamice, în care se îmbină armonios industria și agricultura, producția de bunuri materiale cu cea de servicii, pe baza celor mai noi cuceriri tehnico-științifice, a fost posibilă numai datorită îndeplinirii politicii partidului de industrializare socialistă a țării. Apreciind industrializarea ca necesitate obiectivă, partidul a orientat eforturile materiale, financiare și umane ale națiunii spre dezvoltarea accentuată a industriei, ca ramură care asigură creșterea puternică a forțelor de producție la scara întregii societăți. De remarcat că încă de la începutul procesului de industrializare socialistă în țara noastră și mai ales în anii de după 1965, s-a urmărit nu pur și simplu creșterea producției industriale, ci formarea unui complex economic modern în care să se îmbine armonios industria cu agricultura — o altă ramură de bază a economiei, transporturile și celelalte ramuri ale activității social-economice.

În concepția partidului nostru, formarea unei economii moderne și dinamice nu se poate realiza în afara procesului de industrializare, proces care se impune ca o necesitate vitală pentru toate țările care trec la socialism și mai ales pentru acelea care moștenesc o economie slab dezvoltată, cu o structură economică dezechilibrată. Aceasta a fost și situația României în timpul regimului burghezo-moșieresc, țară cu o structură economică caracteristică țărilor înapoiate, cu o industrie slab dezvoltată, dependentă într-o bună măsură de monopolurile internaționale care erau interesate să o mențină ca pe o anexă agrară și furnizoare de materii prime. Iată de ce, odată cu cucerirea întregii puteri politice de către clasa muncitoare în alianță cu țărănimia muncitoare și celelalte categorii de oameni ai muncii, cu instaurarea proprietății socialiste, „Partidul Comunist Român — așa cum se subliniază în Programul P.C.R. — a pus în centrul politicii sale industrializarea ca bază a progresului economiei și culturii, ridicării nivelului de viață al poporului, dezvoltării multilaterale a societății, asigurării independenței și suveranității naționale”.

Concepția P.C.R. de industrializare socialistă a fost elaborată potrivit condițiilor noastre concrete — cu deosebire în anii de după Congresul al IX-lea al partidului, timp în care creativitatea și originalitatea au constituit și constituie trăsături definitorii ale politicii partidului nostru. Ea a evoluat în timp, cunoscând îmbunătățiri și adaptări în funcție de cerințele etapelor construcției socialiste, de resursele materiale și umane de care dispunem, de tendințele generate de revoluția științifico-tehnică contemporană, de realitățile mondiale. În prima etapă a industrializării, caracteristică cincinalelor 1951—1955, 1956—1960, 1961—1965 s-a acționat în special în direcția formării ramurilor fundamentale ale industriei, respectiv energetica, metalurgia, chimia și construcțiile de mașini, ramuri menite să asigure suportul material și tehnic tuturor activităților productive din

societate. În aceste condiții — și mai ales în perioada de accentuare a creșterii domeniilor și sectoarelor complexe, de tehnicitate înaltă, care valorifică superior potențialul de resurse al țării — aceste ramuri au devenit un propulsor al promovării pe scară largă a progresului tehnic în toate domeniile producției materiale și, pe această bază, pilonii dezvoltării întregii economii.

În acest sens, trebuie arătat că drept rezultat al eforturilor depuse în cincinalele amintite, în țara noastră s-a creat baza tehnico-materială a societății socialiste în industrie și agricultură, în celelalte ramuri ale producției materiale. Cu toate acestea, în perioada amintită, respectiv pînă la Congresul al IX-lea al P.C.R., a fost neglijată preocuparea pentru dezvoltarea ramurilor de vîrf ale industriei, așa-numitele ramuri purtătoare ale progresului tehnic. Congresul al IX-lea a marcat o cotitură esențială în orientarea politicii de industrializare a țării spre laturile calitative, intensive ale acesteia. Pornind de la realizările obținute în acest domeniu, de la experiența căpătată, de la sarcinile și obiectivele care stăteau în fața economiei naționale, precum și de la potențialul de care dispuneam, orientările deschise de Congresul al IX-lea au permis încheierea unui concept propriu privind industrializarea socialistă a României, concept care cuprinde, ca elemente principale, ridicarea eficienței folosirii resurselor materiale, financiare și de muncă, creșterea prioritară a ramurilor de prelucrare avansată, realizarea de produse de înaltă tehnicitate și de calitate superioară, creșterea contribuției industriei la dezvoltarea agriculturii pe baze tehnice moderne, precum și a celorlalte ramuri ale economiei naționale.

Este meritul partidului nostru, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de a fi conturat principalele obiective pe care trebuia și trebuie să le urmărească industrializarea socialistă a țării în noua etapă în care intra societatea românească, etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate. Astfel, s-a urmărit situarea pe prim plan a laturilor calitative, intensive ale industrializării, desfășurarea industrializării pe fondul celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, dezvoltarea cu prioritate a ramurilor și subramurilor de vîrf care asigură valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor, a resurselor energetice, realizarea unor corelații dinamice între industrie și agricultură, între acestea și celelalte ramuri, asigurarea unei structuri industriale echilibrate în profil teritorial etc. Toate aceste obiective ale industrializării socialiste au avut și au menirea de a asigura crearea în țara noastră, într-o perioadă istorică relativ scurtă, a unei economii dezvoltate, dinamice, echilibrate.

Realizări remarcabile în dezvoltarea industrială

DREPT urmare a acestor orientări, poporul nostru, sub conducerea partidului, a obținut remarcabile succese în dezvoltarea industrială a țării, în modernizarea industriei, în constituirea unei noi configurații a economiei românești. Față de 1938, în 1980 producția globală industrială a fost de 48 de ori mai mare, cea agricolă de 2,8 ori, iar venitul național pe locuitor a crescut de 10 ori. În cadrul industriei s-au produs mutații semnificative, care marchează saltul calitativ în dezvoltarea forțelor de producție în industrie și celelalte ramuri ale economiei naționale.

Semnificative sînt și schimbările însemnate înregistrate în însăși structura producției industriale, astfel încît această ramură a devenit capabilă să satisfacă, în proporții din ce în ce mai însemnate — în prezent circa 80% — cerințele de mașini, utilaje, instalații ale țării, practic nevoile producției socialiste lărgite, asigurînd înzestrarea tehnică superioară a tuturor celorlalte ramuri, precum și cerințele populației, participînd deopotrivă cu produse complexe, de mare tehnicitate, la schimburile

economice externe ale țării. Schimbările de structură pun în evidență realizarea unei îmbinări armonioase a industriilor producătoare de materii prime cu cele prelucrătoare, paralel cu dezvoltarea cu prioritate a ramurilor de vîrf, purtătoare ale progresului tehnic.

Relevante pentru dezvoltarea modernă a industriei noastre sînt modificările care au intervenit în structura fiecărei ramuri — prin creșterea în ritm rapid a producției de mare tehnicitate. Astfel, în perioada 1966—1981, în industria construcțiilor de mașini s-au înregistrat creșteri ale producției între 4,1 ori și 7,5 ori la utilaje tehnologice, mașini-unelte și motoare electrice, de aproape 25 de ori la produse ale industriei de mecanică fină și optică, de 40 de ori la mijloace de automatizare și de tehnică de calcul. În industria chimică, în același interval de timp, s-au înregistrat creșteri de 10 ori la fibre și fire sintetice, de 7,9 ori la mase plastice, de 4,7 ori la cauciuc sintetic etc. Pe această bază, s-a asigurat introducerea puternică în celelalte ramuri ale industriei a progresului tehnic, element dinamizator în creșterea eficienței muncii sociale, care și-a găsit o reflectare sintetică și expresivă în creșterea productivității muncii. În anii de după 1965 — an în care productivitatea muncii pe o persoană în industrie era de circa 3,5 ori mai mare decît în 1950 — se constată menținerea unor ritmuri superioare pe total industrie (între 1966—1980 productivitatea muncii pe o persoană în industrie a crescut de 2,7 ori) și a unor ritmuri mai mari față de totalul industriei în ramurile care asigură promovarea progresului tehnic în întreaga economie și în ramurile care conferă o prelucrare superioară materiei prime.

Creșterea eficienței economice în cadrul industriei, în special în ultimul deceniu, s-a datorat și ridicării eficienței fondurilor fixe, mai ales dacă avem în vedere că industria deține cea mai mare parte din fondurile fixe ale economiei naționale. În ramurile industriei, ca de altfel pe total economie, în perioada 1950—1980, s-a înregistrat o creștere a produsului social și a venitului național pe unitatea de fonduri fixe productive, precum și o sporire mai rapidă a productivității muncii comparativ cu cea a înzestrării cu fonduri fixe productive. Această tendință a fost generată, alături de acțiunea progresului tehnic, și de alți factori, cum ar fi creșterea ponderii fondurilor fixe active în structura fondurilor fixe — ceea ce a dus la creșterea producției specifice pe unitatea de fonduri fixe — adîncirea specializării și cooperării în producție, introducerea metodelor moderne de conducere și organizare a producției etc.

Calitatea și eficiența dezvoltării industriale a țării este pusă în evidență și de modificările structurale care au avut loc în cadrul schimburilor comerciale externe ale țării. La o creștere de 44 de ori a volumului schimburilor comerciale externe în perioada 1950—1980, România s-a transformat din exportator de materii prime și produse agroalimentare în furnizor de mașini, instalații complexe, uzine întregi, produse chimice, bunuri de folosință îndelungată etc. Produsele industriale complexe exportate dețin o pondere din ce în ce mai mare (circa 50% în prezent) în volumul exportului românesc.

Datorită saltului înregistrat de industria românească, celelalte ramuri ale economiei naționale și, în primul rînd, agricultura au beneficiat de o înzestrare tehnică modernă. Astăzi nu am putea vorbi de existența unei agriculturi moderne în țara noastră dacă industria nu ar fi contribuit la creșterea agriculturii prin asigurarea unor mijloace tehnice moderne necesare practicării unei agriculturii intensive și de mare randament. Amintim că agricultura dispune la ora actuală de circa 150 000 tractoare fizice, de un număr însemnat de combine și alte mașini agricole de randament ridicat, de cantități însemnate de îngrășăminte și alte substanțe chimice. Aceleași aprecieri se cuvin și pentru construcții, pentru transporturi etc.

Dezvoltarea puternică a industriei s-a asigurat în condițiile îmbunătățirii repartizării teritoriale a forțelor de producție, proces ce a permis trezirea la viața economică și socială a unor zone mai puțin dezvoltate, armonizarea dezvoltării economico-sociale în profil teritorial, îmbunătățirea condițiilor de muncă și viață pentru toți locuitorii țării. Dacă în 1965 doar un singur județ al țării realiza o producție industrială pe locuitor de peste 25 000 lei, în 1980 numărul acestora a ajuns la 30.

Rezultat al procesului de dezvoltare puternică a industriei este și creșterea contribuției acestei ramuri la crearea venitului național. Dacă în 1938, industria participa cu 30,8% la producerea venitului național, azi ea contribuie cu circa 60%, fapt ce constituie o bază reală a creșterii continue a venitului național, a saltului înregistrat în acest sens în anii socialismului — în 1980 venitul național era de 14 ori mai mare decît în 1950.

Afirmarea elementelor calitative — direcție prioritară de acțiune

ASA cum adeseori a fost subliniat în documentele de partid, situarea în prim-planul preocupărilor tuturor factorilor din economie a laturilor calitative ale dezvoltării economico-sociale nu are un caracter conjunctural limitat. Sporirea continuă a

productivității muncii, economisirea energiei, valorificarea și perioară a resurselor materiale și umane, utilizarea cu randamente sporite a fondurilor societății au reprezentat — și mai ales reprezintă — parametrii fundamentali ai strategiei de dezvoltare economică, în speță industrială a țării. Drept urmare, sarcinile industrializării în continuare a țării hotărîte de Congresul al XII-lea al P.C.R. urmăresc sporirea puternică a eficienței economice, orientînd dezvoltarea industriei pe direcții de cea mai mare însemnătate. Menționăm, astfel, lărgirea bazei de materii prime și energetice și ca atare promovarea mai puternică a ramurilor care au o bază proprie de materii prime în țară; accelerarea procesului de restructurare a industriei prin dezvoltarea ramurilor de prelucrare avansată, paralel cu restrîngerea activității într-o serie de ramuri energointensive și mari consumatoare de materii prime; folosirea pe scară tot mai mare a celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii pe plan mondial, în toate ramurile producției materiale, prin creșterea aportului cercetării științifice și tehnice proprii în procesul de modernizare a economiei naționale; promovarea și valorificarea de noi tehnologii în funcție de modificările profunde ce vor avea loc în structurile energetice și de materii prime din sferele producției, transportului, distribuției și consumului acestora; valorificarea superioară a resurselor de materii prime, materiale, de energie, în vederea minimizării consumurilor energetice — materiale, a sporirii gradului de tehnicitate și competitivitate a produselor industriale; continuarea fermă a politicii de dezvoltare armonioasă în teritoriul industriei, în acest cadru un accent deosebit fiind pus și pe dezvoltarea industriei mici etc.

Aceste direcții sînt generate de necesitatea modelării dezvoltării industriale a țării în funcție de tendințele care și-au făcut apariția în economia mondială și implicit în economia națională. Avem în vedere faptul că factorii cantitativi devin tot mai restrictivi în raport cu nevoile economiei naționale. În contextul crizei mondiale actuale energetice și de materii prime, aprovizionarea economiei naționale cu combustibil, energie, materii prime și materiale devine o problemă capitală a asigurării procesului de dezvoltare a industriei, ca și a procesului de dezvoltare generală a economiei naționale, știut fiind faptul că resursele interne la diverse tipuri de materii prime, materiale și combustibil nu satisfac integral necesitățile economiei, în timp ce procurarea acestora pe calea importului se realizează în condiții grele, adesea oneroase. De asemenea, în prezent și mai ales în perspectivă, progresul tehnico-științific își pune amprenta puternic asupra întregii dezvoltări industriale a țării. Nu trebuie să scăpăm din vedere faptul că omenirea se află în pragul unei noi revoluții tehnico-științifice și, ca atare, procesul industrializării socialiste a țării nu poate fi privit în afara acesteia, ci în strînsă interdependență cu ea. De fapt este firesc ca în cadrul deceniului „științei, tehnicii, calității și eficienței”, strategia industrializării țării să se axeze hotărît pe calitate și eficiență, orientare de mare însemnătate în politica partidului nostru.

Dezvoltarea industriei românești în etapa actuală nu poate fi privită în afara perfecționărilor aduse mecanismului economico-financiar. Instituirea în practica economică a autoconducerii muncitorești și a autogestunii economico-financiare constituie chezașia utilizării și gospodăririi raționale a puternicului potențial tehnico-productiv și științific de care dispune economia națională. Perfecționarea mecanismului economic și acțiunile care se întreprind în direcția implementării tuturor elementelor promovate prin noul mecanism economico-financiar constituie, în fapt, o rezultantă a preocupărilor susținute ale partidului pentru punerea în valoare a laturilor calitative ale dezvoltării industriei, agriculturii, a întregii economii, pentru lărgirea cadrului de participare nemijlocită a oamenilor muncii la organizarea și conducerea economiei, pentru creșterea responsabilității lor în gospodărirea părții din proprietatea întregului popor ce le-a fost încredințată.

EFORTURILE DESFĂȘURATE de poporul nostru sub conducerea partidului în direcția dezvoltării industriale a țării s-au concretizat în creșterea impetuoasă a forțelor de producție, în progresele de însemnătate covârșitoare consemnate în toate domeniile vieții economico-sociale, în transformarea României dintr-o țară agrară, cu o industrie slab dezvoltată, într-o țară industrial-agrară, cu o industrie puternică și o agricultură ce a înregistrat progrese de seamă, cu o economie a cărei dezvoltare a permis creșterea neîntreruptă a bunăstării materiale și spirituale a oamenilor muncii.

Continuarea industrializării socialiste a țării, prin accentuarea laturilor calitative, constituie un element de cea mai mare importanță, menit să contribuie la edificarea unei economii moderne, dinamice, cu o industrie puternic dezvoltată și o agricultură de înaltă productivitate, care să asigure dezvoltarea forțelor de producție, ridicarea pe mai departe a nivelului de trai material și spiritual al poporului, progresul general al societății.

conf. dr. Viorel CORNESCU

**Dezbaterea
documentelor
Plenarei lărgite
a C.C. al P.C.R.
din 1 — 2 iunie 1982**

DEZVOLTAREA CONȘTIINȚEI, FACTOR DE PERFECTIONARE A DEMOCRAȚIEI SOCIALISTE, AL UNEI ÎNALTE RESPONSABILITĂȚI ÎN MUNCĂ (III)

**Dezvoltarea conștiinței muncitorești
în strînsă legătură cu perfecționarea formelor
de proprietate**

AMPLA activitate de perfecționare a formelor și metodelor de conducere a societății socialiste, crearea unui larg cadru al democrației muncitorești socialiste, impun un deziderat esențial în etapa actuală și anume creșterea conștiinței participanților la procesele înnoitoare ale societății socialiste. În strînsă legătură cu necesitatea perfecționării relațiilor de proprietate, a formelor proprietății socialiste apare și necesitatea întăririi și dezvoltării conștiinței muncitorești. În acest sens se impune însăși perfecționarea principiilor de organizare socială, ale democrației și autoconducerii muncitorești, pentru a asigura cadrul favorabil manifestării calității de proprietar și a oamenilor muncii, dezvoltării conștiinței și răspunderii ce le incumbă această calitate. Mai mult, perfecționarea în continuare a democrației socialiste este condiționată de ridicarea conștiinței la nivelul puternicei baze materiale a societății noastre. „Se poate afirma — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — că baza materială a societății noastre socialiste a mers mai înainte, s-a dezvoltat mai puternic decît conștiința socială, decît activitatea teoretică, ideologică, politico-educativă. Aceasta are, fără îndoială, anumite urmări negative și trebuie să acționăm pentru realizarea unei concordanțe cît mai depline între cele două laturi ale dezvoltării sociale“. În sensul dezvoltării unei înalte conștiințe socialiste, plenara a stabilit ca activitatea ideologică, teoretică, politico-educativă să se transforme într-o forță care să determine dezvoltarea forțelor de producție, perfecționarea structurii și relațiilor sociale și întărirea democrației noastre muncitorești.

Gradul de valorificare a democratismului socialist depinde de calitatea componentelor conștiinței socialiste care implică cunoașterea, convingerea, atitudinea și acțiunea.

Perfecționarea conștiinței participanților asociați la proprietate, producție, repartitie și conducere trebuie să cuprindă aceste componente în unitatea lor dialectică, în care fiecare se interferează și se influențează în mod armonios cu celelalte. În cadrul acestei unități există contradicții determinate, pe de o parte, de contradicțiile obiective ale noului mod de producție, iar pe de altă parte, de contradicțiile proprii conștiinței socialiste, cauzate de dezvoltarea inegală a proceselor componente.

Rezolvarea acestor contradicții impune cunoașterea legilor dezvoltării economice și sociale, a contradicțiilor acestei dezvoltări, a realităților interne și internaționale, a însăși istoriei poporului, a problemelor făuririi societății noi, a greutăților și dificultăților inerente unui asemenea proces, înțelegerea corectă a acestora și formarea unor convingeri ferme în idealurile înalte ale socialismului și comunismului, iar pe această bază a unei atitudini înaintate însoțită de acțiunea conștientă în direcția perfecționării noii societăți.

De aceea, participarea maselor la conducere are nu numai semnificația consultativă, adică a dezbaterii în cunoștință de cauză a proiectelor de dezvoltare economico-socială, dar mai ales cea acțională, efectivă, exigentă și responsabilă care constă în contribuția conștientă a fiecărui om al muncii la înfăptuirea practică a planurilor și legilor țării. În felul acesta conștiința socialistă este un factor activ de transformare și perfecționare socială, o adevărată forță productivă a societății noastre care amplifică potențialul de energie socioeconomică a fiecărui om al muncii și a întregii națiuni socialiste.

Conștiința socialistă și democrația socialistă se influențează reciproc și se perfecționează continuu, ca o condiție a făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, a dezvoltării forțelor și relațiilor de producție. Calitatea superioară a factorului uman, conștient de îndatoririle și drepturile sale, sporește efectul gîndirii colective, asigură capacitatea de a se exprima în cunoștință de cauză și de a lua cele mai bune decizii. De fapt, problema de fond care se ridică la nivelul conducerii eficiente, este valorificarea cadrului nou creat al democrației, în scopul realizării unei calități superioare a deciziilor. Și calitatea deciziilor depinde de conștiința muncitorească individuală și colectivă și se bazează pe cunoaștere, înțelegere și competență. Competența profesională, rezultată a unor procese de formare, calificare, pregătire politică și ideologică este liantul colectivelor de conducere democratică formate din specialiști de profesii și ocupații diferite, dar aflate la același numitor comun al cunoașterii și înțelegerii și mai ales al acțiunii. Conștiința socialistă muncitorească conferă colectivului trăsături de sinteză ireductibile la elementele componente, încît acesta să reprezinte într-adevăr o formă de organizare superioară, operativă și eficientă, un organism al democrației. Exercitarea reală a autoconducerii muncitorești, a autogestunii și a noului mecanism economico-financiar este condiționată de existența unei conștiințe înalte a proprietarilor socialiști uniți. În același timp, participarea la conducere, însăși democrația noastră, este o înaltă școală politică de educare socialistă; ea înseamnă a învăța din practică, a dobîndi experiență, capacitate de autoperfecționare și autoconducere, ridicînd pe o treaptă superioară calitatea omului constructor al noii societăți. În acest proces, muncitorul productiv colectiv al societății noastre își amplifică potențele creatoare și poate să conducă cu valențe superioare procesele în care este organic integrat.

Dezvoltarea conștiinței socialiste presupune o gîndire teoretică revoluționară care promovează noul în toate sectoarele de activitate, o concepție înaintată unitară despre lume și viață, o luptă permanentă cu ceea ce este vechi și necorespunzător, perimat și dăunător aspirațiilor noastre de progres și bunăstare. De aici necesitatea de a studia, de a înțelege și a sesiza la timp apariția contradicțiilor și a acționa în sensul înlăturării lor, răspunzînd îndemnului secretarului general al partidului nostru de a da la o parte tot ce este vechi și nu mai corespunde, de a face loc noului, de a acționa în mod conștient în direcția înnoirii societății.

Conștiința înaltei responsabilități în muncă

UN SENS major al dezvoltării conștiinței socialiste îl constituie creșterea responsabilității muncitorești față de calitatea muncii, în toate domeniile de activitate economico-socială. Participarea conștientă la conducerea societății, înfăptuirea autoconducerii și autogestunii, a autofinanțării și autoaprovizionării implică responsabilitatea angajată a producătorilor proprietari.

Responsabilitatea muncitorească față de proprietatea comună a întregului popor este forma actuală de manifestare a răspunderii istorice a clasei muncitoare pe care o îndeplinește atît în dezvoltarea forțelor de producție, în făurirea relațiilor de pro-

**Aura CONSTANTINESCU
dr. G. CONSTANTIN**

(Continuare în pag. 7)

Dezvoltarea bazei de materii prime și energetice

Eficiența extinderii tehnologiilor avansate în exploatarea miniere

DEZVOLTAREA ECONOMIEI în acest cincinal impune ca o necesitate primordială creșterea în ritmuri susținute a producției în ramurile chemate să asigure resursele necesare de materii prime și de energie. În acest scop statul nostru alocă fonduri bănești și concentrează resurse tehnice, materiale și umane importante care să situeze activitatea productivă din sectoarele extractive la cotele stabilite.

Dacă cincinalul anterior a însemnat, pentru industria extractivă, etapa experimentării tehnicii miniere moderne și a introducerii mecanizării complexe integrale în cariere, în prezent se pune problema extinderii și perfecționării tehnologiilor și utilajelor ca și a folosirii acestora în grad mai înalt, cu maximum de economicitate și randament. Ridicarea activității extractive în general, a celei miniere în special, pe o treaptă calitativ superioară, creșterea eficienței, în contextul autogestiuunii economico-financiare, impun atât corelarea riguroasă, bine fundamentată a dotării tehnico-materiale cu sarcinile de producție, cât și folosirea cu eficiență sporită a acestora, a tuturor mijloacelor disponibile.

Documentele de partid și de stat din ultimul timp au indicat, dealtfel, să se acorde o atenție deosebită aplicării ferme a hotărârilor cu privire la realizarea sarcinilor privind extracția cărbunelui și producerea energiei electrice pe bază de cărbune, în vederea satisfacerii tuturor necesităților energetice ale economiei naționale. În acest sens, trebuie să se acționeze în așa fel încât măsurile din programele întocmite referitoare la proiectarea, asimilarea, livrarea, punerea în funcțiune și folosirea la parametri cât mai ridicați a utilajelor și instalațiilor miniere complexe să fie realizate la termene, cu eficiență productivă și economică maximă.

O corelație necesară : producție-dotare tehnică

SECTORUL extractiv minier a beneficiat, începând cu cincinalul precedent,

de un amplu program de dotare și mecanizare a unităților sale. Principala lui trăsătură a constituit-o modernizarea și mecanizarea intensivă a proceselor de producție, în care scop au fost întocmite — împreună cu ministe-

Dotarea industriei miniere pe baza programului de mecanizare

	Realizări Prevederi	
	1981	1985
Complexe de susținere mecanizată a abatajelor în minele de cărbuni	nr. 183	300
Combine de abataj pentru cărbune	" 268	350
Combine de înaintare	" 270	400
Excavatoare de mare capacitate pentru carierele de lignit și minereuri :	" 67	250
— excavatoare cu rotor	" 29	65
— excavatoare cu cupe de peste 2,5 m ³	" 38	185

rele producătoare de utilaje și instalații specifice — programe speciale pentru asimilarea în țară a peste 140 sortotipodimensiuni de utilaje noi. În acest cadru, până în prezent au fost elaborate și avizate numeroase documentații pentru fundamentarea asimilării principalelor utilaje, cum sunt complexele de susținere mecanizată pentru extracția stratelor subțiri, medii și groase de lignit și huiă (vezi tabelul nr. 1).

Producția minieră va înregistra în 1985, comparativ cu 1980, creșteri deosebit de însemnate (tabelul nr. 2). În concordanță cu aceste dimensiuni ale producției, planul de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și introducere a progresului tehnic pe perioada 1981-1985 al Ministerului Minelor prevede sarcini de extindere și aplicare a noi tehnologii și mecanizări care asigură în principal :

● creșterea producției și a productivității muncii (extragerea cărbunelui din abataje echipate cu complexe me-

canizate pentru tăierea și încărcarea cărbunelui, săparea mecanizată a lucrărilor miniere, extragerea minereurilor neferoase prin metode de mare productivitate) ;

● reducerea consumurilor de materiale, energie și combustibili (transportul hidrogravitațional al sterilului de la flotații și iazurile de decantare, susținerea lucrărilor miniere cu înlocuitori ai lemnului) ;

● sporirea gradului de valorificare a materiilor prime (prepararea argilelor refractare, recuperarea substanțelor utile din haldele miniere și iazurile de decantare, din nămolurile de la stațiile de epurare) ;

● introducerea în circuitul economic a minereurilor cu conținuturi scăzute de minerale utile (banatite cuprifere de la Moldova Nouă, andezite cuprifere de la Roșia Poleni etc.).

Ca urmare a Hotărârii plenarei C.C. al P.C.R. din martie a.c., în perioada următoare cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică sînt chemate să contribuie prioritar la introducerea de noi tehnologii și perfecționarea celor existente. În acest sens se are în vedere : ● valorificarea și sturilor bituminoase de la Anina și a rezervelor de huiă imobilizate în pilierii de protec-

Dezvoltarea producției miniere în perioada 1981—1985

(în procente)
1980=100

Structura producției	Realizări Prevederi		
	1981	1982	1985
Cărbune total	104,6	128,2	241,6
din care :			
— huiă	101,5	115,8	155,0
— lignit	103,1	132,5	271,3
din care :			
— în subteran	88,7	112,1	217,8
— în cariere	122,1	157,6	341,7
Minereuri neferoase	103,3	161,6	264,7
Minereuri de fier și mangan	98,8	120,4	152,2
Substanțe nemetalifere	98,3	104,4	122,8

ție din bazinul Valea Jiului ; ● perfecționarea tehnologiilor de exploatare a stratelor groase de huiță și lignit și definitivarea celor pentru strate subțiri și foarte subțiri ; ● soluționarea problemelor legate de traversarea cu lucrări miniere a rocilor slab consolidate și a formațiunilor nisipoase acvifere ; ● impulsivarea cercetărilor privind aplicarea gazeificării subterane a lignitului în vederea punerii în valoare a unor rezerve situate în condiții grele de exploatare.

Eforturile financiare și materiale deosebite îndreptate spre dotarea cât mai corespunzătoare a întreprinderilor miniere cu utilaje și instalații moderne, cu grad de complexitate și randament sporit au ca obiectiv final creșterea producției de cărbune și minereuri la nivelurile prevăzute în planurile de stat reactualizate și recuperarea rezanțelor înregistrate în perioada anterioară.

Evoluția în aceste condiții a unor indicatori privind introducerea progresului tehnic în cincinalul actual, precum și nivelurile de producție prevăzute, comparativ cu realizările din cincinalul 1976-1980 (vezi graficul) sînt semnificative. Se remarcă în mod deosebit extinderea tăierii și susținerii în abatajele de cărbune cu complexe mecanizate (creștere cu 505% față de anul 1976, care rămîne an de referință în această privință), extinderea tehnologiilor de săpare cu combine de înaintare în cărbune și steril (un spor de 360% față de anul de bază).

Este de înțeles că sporirea accentuată a extracției de cărbune, minereuri metalifere și substanțe nemetalifere — în condițiile multiplicării dificultăților de exploatare a zăcămintelor și a cerinței de reducere continuă a consumului de muncă, respectiv a creșterii productivității — au făcut imperios necesară dotarea unităților miniere cu utilaje și echipamente corespunzătoare, adaptate la documentațiile de investiții aprobate. Ca atare, asimilarea de către industria românească constructoare de mașini și înzestrarea cu utilaje cu performanțe superioare a devenit un proces continuu, în care se remarcă unele echipamente realizate la nivelul tehnicii actuale. Evident că între producția stabilită pentru fiecare an al perioadei la care ne referim, — ca și pe ansamblul cincinalului actual și dotarea tehnică prevăzută a fi asigurată există o corelare, o ritmicitate care trebuie respectată și transpusă în practică, în așa fel încît să nu se producă nici un fel de întârziere în aprovizionarea și funcționarea mijloacelor mecanizate și, ca atare, să nu se deregleze producția de cărbune și minereuri extrase din subteran sau de la suprafață.

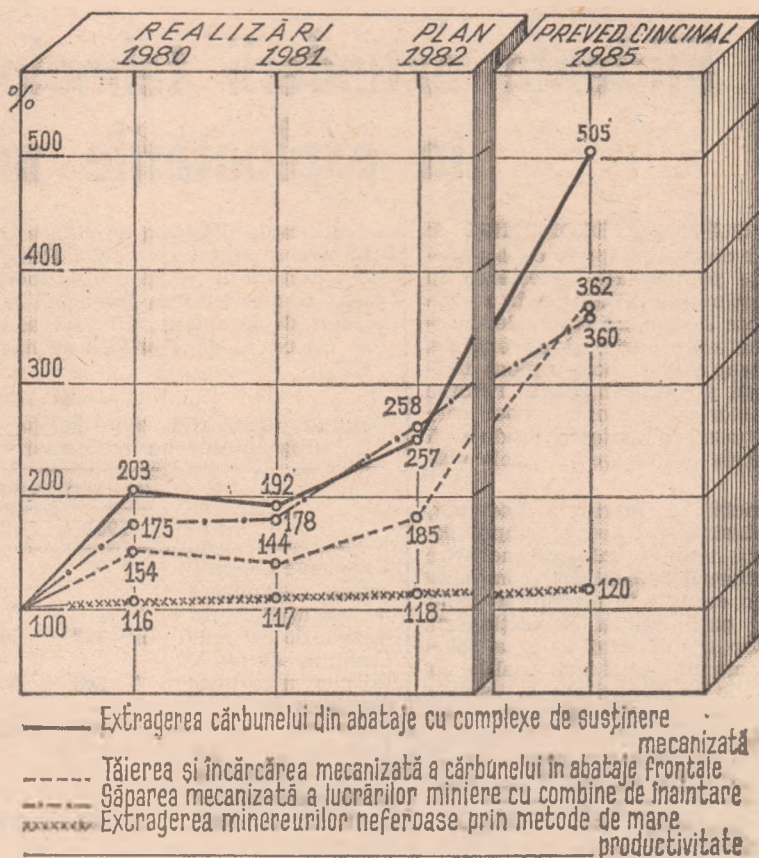
Exigențe și disponibilități pentru creșterea performanțelor

REALIZĂRILE obținute pînă în prezent în îmbunătățirea tehnologiilor și extinderea mecanizării constituie un

important pas înainte, dar sarcinile de dezvoltare a producției, în special în sectorul de cărbune, sînt influențate atît de numărul cît și de calitatea și performanțele utilajelor și echipamentelor din dotarea unităților miniere, utilaje care se fabrică în principal de uzinele M.I.C.M. și M.I.M.U.E.E. Prevederile programului de dotare și mecanizare se aduc la îndeplinire în condiții satisfăcătoare.

Astfel, numai în trimestrul I 1982, unitățile miniere au primit un volum de peste 11 000 tone de utilaje, din care

proiectare, combinatele miniere și organele de specialitate din minister — a documentațiilor de investiții, din această cauză neputîndu-se emite la timp comenzile către furnizori. Astfel de situații au contribuit la un ritm lent în realizarea unor prototipuri, în pregătirea și desfășurarea fabricației, Așa se explică întârzierea livrării unor utilaje tehnologice cum sînt morile cu bile cu diametrul de 5 200 mm, instalațiile de forat suitori în cărbune, mașinile de extracție tip 2T-3 000 și altele.

Evoluția unor indicatori privind introducerea progresului tehnic care asigură creșterea producției și productivității muncii în industria minieră (1976 = 100).

ponderea majoră a venit combinatele carbonifere din Valea Jiului, Rovinari, Motru și Ploiești. Printre utilajele principale, de bază pentru producția de cărbune pot fi menționate: complexe de susținere mecanizată — inclusiv combine de abataj, transportoare grele blindate, agregate de înaltă presiune, transportoare cu bandă de cauciuc pentru subteran și cariere — fabricate de uzinele din Petroșani, Filipeștii de Pădure și „Unio“ Satu Mare, precum și excavatoarele cu rotor port-cupă și mașini de haldat al căror furnizor general este C.I.U.P.M.—Ploiești.

Cu toate acestea se constată rămîineri în urmă determinate de unele deficiențe — manifestate atît la beneficiari cît și la furnizori — care diminuează capacitățile de producție îndeosebi la extracția cărbunilor. Este vorba de :

● Definitivarea și avizarea, uneori cu întârziere — de către institutele de

● Nelivrarea integrală a cantităților de utilaje contractate, ca de exemplu: complexe de susținere mecanizată, ventilatoare pentru aeraj local, pompe pentru evacuarea apelor de mină de către unitățile specializate ale M.I.C.M. („Unio“—Satu Mare, I.V.I.V.—Vaslui și „Aversa“—București) sau a unor subansamble și repere ale utilajelor complexe cum sînt excavatoarele cu rotor port-cupe, mașinile de haldat și transportoarele de mare capacitate pentru carierele de lignit (pentru care C.I.U.P.M.—Ploiești este furnizor general).

Să amintim în acest context că lipsa sau întârzierea în livrare a unui excavator cu rotor, de exemplu, provoacă numai într-o singură oră un minus de 600-700 tone de descoperță sau lignit.

Acestora li se adaugă realizarea cu întârziere a colaborărilor între unitățile constructoare de utilaj minier aparținînd de M.I.C.M. sau de alte ministere (M.I.M., M.I.U.) cu privire la

realizarea unor materiale (garnituri, furtunuri de înaltă presiune etc.), a unor repere (prăjini de foraj, profile speciale din oțeluri aliate etc.) și, nu în ultimul rând, dotarea nesatisfăcătoare cu standuri de probă și laboratoare de specialitate pentru testarea și atestarea tuturor utilajelor miniere, ținând cont de eforturile la care sînt supuse și condițiile de transport și de lucru deosebite, specifice subteranului.

Lipsa sau rezistența scăzută a unci minuscule garnituri de cauciuc (care nu costă decît cîțiva lei) poate pune în imposibilitate de funcționare un utilaj care valorează zeci de milioane și care trebuie să realizeze zilnic o producție de cîteva milioane lei.

Pentru evitarea unor asemenea neajunsuri s-au organizat la C.M. din Valea Jiului (în luna februarie) și la C.M. Rovinari (în luna martie anul curent) consfătuirii între beneficiarii și furnizorii, prilej cu care s-au discutat la fața locului deficiențele constructive ale unor utilaje livrate și influențele pe care le au asupra activității beneficiarilor și îndeosebi asupra producției. La aceste întruniri s-au stabilit și soluții de remediere pentru produsele livrate ca și o serie de măsuri care să contribuie în viitor la îmbunătățirea dotării

unităților miniere. În principal acestea privesc :

- generalizarea acțiunii de dotare a unităților producătoare cu standuri de probă pentru utilajele pe care le execută ;

- organizarea unor secții specializate pentru subansamble și repere de complexitate tehnică ridicată, cum sînt elementele și echipamentul hidraulic de forță și de comandă pentru utilajele miniere și extinderea rețelei de stații „service” în toate bazinele miniere și altele. În cazul transferului producției unui utilaj de la o întreprindere la alta se insistă asupra obligării unităților inițial constructoare de a executa aceste produse la parametrii garanțiați pînă cînd unitatea care preia fabricația reușește să le realizeze cel puțin la nivelul cantitativ și mai ales calitativ, obținut de unitatea de la care preia producția.

Dintre numeroasele măsuri care se cer a fi concretizate în acțiuni și eforturi conjugate capabile să determine realizarea integrală a prevederilor programului de asimilare a utilajelor moderne și implementare a tehnologiilor de mare productivitate în industria minieră menționăm :

1. **Accelerarea ritmului de asimilare**

și introducerea în fabricație și exploatarea a mașinilor, utilajelor și instalațiilor necesare mecanizării lucrărilor miniere prin :

- testarea și experimentarea prototipurilor executate și omologarea acestora pînă la jumătatea acestui an ;
- executarea prototipurilor îmbunătățite de complexe mecanizate de abataj, organizarea experimentărilor și omologarea lor, pînă la finele aceluiași an ;

2. **Îmbunătățirea continuă a performanțelor tehnice ale mașinilor, utilajelor și instalațiilor miniere, a calității și fiabilității acestora pentru care sînt necesare :**

- organizarea în continuare de consfătuiri periodice de lucru cu proiectanții, furnizorii și beneficiarii de utilaje asupra deficiențelor înregistrate, inclusiv a întreruperilor datorate întreținerii și exploatării lor în condițiile specifice de lucru
- acțiuni de cunoaștere a comportării utilajelor în exploatare, de documentare în domeniul noutăților apărute și de stabilire a măsurilor necesare pentru perfecționarea utilajelor respective.

**Rodica ȘTEFANIU
Ion BĂCLEANU
Gheorghe DRĂGHICI**

Dezvoltarea conștiinței

(Urmare din pag. 4)

ducție cit și în afirmarea în întreaga societate a concepției revoluționare materialist-dialectice despre lume și viață. Cadrul social organizat de participare responsabilă la proprietatea socialistă, la conducerea societății, îl constituie însăși democrația noastră muncitorească.

Conform legislației democrației muncitorești, fiecare om al muncii, încadrîndu-se în colectivul unei unități economice și sociale, devine participant direct la conducerea unității, la actele de decizie ale acesteia, dobîndește drepturile prevăzute de lege și își asumă responsabilități în fața colectivului și a întregii societăți pentru utilizarea eficientă și dezvoltarea avutului obștesc.

Creșterea responsabilității muncitorești, ca expresie a adîncirii democrației socialiste, este generată de accentuarea rolului conducător al clasei muncitoare în edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate, de gradul înalt de tehnicitate atins în dezvoltarea forțelor de producție, de modificările intervenite în cadrul relațiilor de producție și în structura societății, de cerințele de modernizare a structurii economice în raport cu resursele, de complexitatea legăturilor economice dintre verigile organizatorice — și ca un corolar al acestora toate — de necesitatea creșterii mai puternice a eficienței economice. Principiul autoconducerii muncitorești se îmbină indisolubil cu acela al maximizării eficienței economice și este meșit să servească la realizarea acestuia. Transpunerea în practică a acestei corelații înseamnă sporirea responsabilității muncitorești pentru organizarea și conducerea producției, pentru calitatea și competența profesională a forței de muncă și mai ales pentru reducerea tuturor cheltuielilor de producție etc. Accentuarea participării conștiente la conducere este de natură să contribuie la concentrarea eforturilor oamenilor muncii asupra factorilor de ordin calitativ ai producției sociale, să stimuleze în acest sens inițiativa creatoare a maselor.

Conștiința responsabilității socialiste se dezvoltă din necesitatea înțelegerii de către toți oamenii muncii a faptului — subliniat la plenară — „că ei poartă direct răspunderea pentru păstrarea și apărarea proprietății, pentru dezvoltarea ei, că datoria lor este de a obține, cu mijloacele de care dispun, creșterea continuă a eficienței economice, asigurînd pe această cale și mijloacele necesare acumulării, dezvoltării forțelor de producție, precum și satisfacerea unor necesități generale ale statului, apărării țării”. Această responsabilitate ține de un principiu fundamental al socialismului, care este înscris în legislația democratismului nostru — dreptul și datoria tuturor de a munci.

În societatea socialistă, participarea la muncă dă dreptul participării la conducerea societății, la democrația socialistă. Însăși aplicarea principiului „de la fiecare după posibilități” presupune o înaltă responsabilitate față de pregătirea profesională și politică pentru ca fiecare, la locul său de muncă, în cadrul diviziunii sociale a muncii să dea maximum pentru bunul mers al societății. Aceasta este baza reală a dreptului participării la repartiția venitului național, la beneficiile acțiunilor economico-sociale după criteriile meritelor reale față de societate. De aceea, este firesc ca în actualul stadiu al edificării societății socialiste să fie formulate exigențe sporite, asemenea sarcinilor și hotărîrilor recentei plenare a partidului, care privesc dezvoltarea proprietății socialiste, a democrației și a conștiinței socialiste.

Realizarea unei noi calități a muncii și vieții în societatea noastră — obiectiv fundamental al etapei actuale — depinde de responsabilitatea în muncă, ridicată la rangul de necesitate vitală pentru economia națională. Noua raționalitate economică a democrației muncitorești abordează cu intransigență problema resurselor interne și a structurii unei economii modelată pe aceste resurse, pune față în față și cere o înaltă răspundere pentru cheltuielile și veniturile oricărei acțiuni economice și sociale, productive și neproductive, la nivel de celulă și organism economico-social.

În crearea climatului de gospodărire responsabilă a resurselor de care dispunem, de sporire a eficienței cheltuirii lor, un loc important îl are conștientizarea participanților la producția socială asupra numeroșilor factori care reclamă o asemenea acțiune de masă. Înțelegerea deplină a semnificației politice, a drepturilor și îndatoririlor ce le incumbă stăpînirea în comun a valorilor încredințate de societate este strîns legată de ridicarea nivelului activității ideologice, teoretice, politico-educative — puternică forță a dezvoltării societății noastre — de care depinde însăși noua calitate a conștiinței socialiste. Această complexă activitate de educare a oamenilor muncii în spiritul participării conștiente și eficace la democrație înarmează masele largi populare cu înțelegerea științifică a realităților societății socialiste românești, a realităților vieții internaționale, ridică nivelul general de cunoștințe al oamenilor muncii, formează conștiința omului nou, stimulează inițiativa. dezvoltă spiritul critic înaintat și răspunderea.

Dezvoltarea conștiinței socialiste este un proces complex și continuu al cărui scop este formarea omului nou responsabil față de problemele societății noastre, participant nemijlocit la promovarea noului în gîndirea, munca și viața poporului nostru. Tocmai la activizarea acestui proces își aduce contribuția strălucit document care-l reprezintă expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului — și ale cărui idei se vor materializa în îmbunătățirea activității politico-ideologice și cultural educative, în creșterea conștiinței socialiste, în ridicarea gradului de participare la conducerea societății, în întărirea forței și unității națiunii noastre în jurul partidului și a secretarului său general.

Diminuarea consumurilor de materii prime și combustibili - condiție a sporirii eficienței economice

SPORIREA EFICIENȚEI, obiectiv prioritar în activitatea economică a fiecărei unități productive, impune aplicarea de soluții de așa natură încât materiile prime, materialele energetice și forța de muncă să fie folosite rațional, fiecare produs obținut să se încadreze în nivelurile planificate de costuri. În această privință, sporirea ponderii produselor cu un coeficient de prelucrare superioară, care înglobează o cantitate mai mare de muncă, de activitate tehnică este de natură să asigure și consumuri scăzute de materii prime și materiale și, în final, creșterea eficienței economice. Este necesar, așa cum s-a subliniat și la recenta Plenară lărgită a C.C. al P.C.R., să se aplice asemenea tehnologii care să permită mărirea de câteva ori a valorii tonei de materii prime și materiale prelucrate industrial, aceasta conducând atât la sporirea producției fără cheltuieli suplimentare, cât și la creșterea rentabilității unităților și a beneficiilor peste plan.

Dimensiuni ale consumului energetic și căile de economisire

PRINTRE ramurile mari consumatoare de materii prime pe prim plan se situează metalurgia. Aplicarea în unitățile acestei ramuri a unui complex de măsuri a permis să se reducă an de an consumurile specifice atât la combustibili și energie electrică, cât și la materii prime și materiale de bază. În prezent, față de 1975, în condițiile creșterii producției de metal, s-au realizat reduceri ale consumului specific de combustibil la producerea cocsului metalurgic cu circa 5%, a fontei cu aproximativ 7% și a oțelului Martin cu 16%. În ceea ce privește consumurile specifice de energie electrică, acestea au fost diminuate cu 16,7% la fontă, 4,9% la oțel electric, 29,9% la oțel Martin, 15,3% la alumina calcinată, 3,4% la aluminiu electrolitic.

Pentru realizarea acestor reduceri au fost aplicate măsuri diferențiate în funcție de condițiile și specificul locurilor de muncă, printre care cele mai importante, prin conținut și eficiență sînt: creșterea capacității unitare a bateriilor de cocsificare, a volumului util al furnalelor, în paralel cu îmbogățirea cu oxigen a aerului insuflat și ridicarea temperaturii acestuia; sporirea accentuată a ponderii oțelului de convertizor în totalul producției de metal; introducerea procesului de turnare continuă a oțelului în semifabricate, utilizarea în proporții de peste 65% a lingourilor calde cu temperatura de aproximativ 350° C la încărcarea acestora în cuptoarele de reîncălzire; au-

Tabelul nr. 1

Niveluri comparative ale consumului de combustibil raportate la volumul mediu al furnalelor

Țara	Anul	Volumul mediu al furnalelor - mc	Consum de combustibil		
			Cocs kg/t	Gaz natural N m ³ /t	Combustibil lichid kg/t
R.S. România	1981	1 183,9	588	76	—
R.D.G.	1980	827	584	27,4	30,4
U.R.S.S.	1980	1 311	512	99,0	4
R.S.C.	1980	1 358	518	—	—
Japonia	1978	—	426	—	—
Franța	1978	—	492	—	69,8
R.F.G.	1978	959	405,8	—	63,8
		1 798	477,4	—	76,4

tomatizarea stingerii efectelor anodice la cuvele de electroliză a aluminiului, ceea ce a condus la scăderea consumului specific de energie electrică cu aproape 450 kWh/tonă.

După cum rezultă din datele privind consumul de combustibil în furnal, în industria românească se consumă cantități importante de cocs datorită realizării unor consumuri energetice exagerate la elaborarea fontei (tabelul nr. 1). Pe lângă unele cauze obiective, ca de exemplu folosirea de minereuri sărace, consumurile energetice ridicate se datoresc și unor deficiențe tehnico-organizatorice în conducerea proceselor tehnologice, calității inconstante a cocsului etc. De asemenea, consumul specific de energie electrică și electrozi la elaborarea oțelului în cuptoare electrice este încă mult prea mare față de dotarea tehnică modernă existentă în industria metalurgică. Reducerea acestor consumuri la nivelul țărilor cu o industrie siderurgică dezvoltată este posibilă în principal prin finalizarea dotărilor pentru extinderea procedeelor specifice „metalurgiei în oală” și respectarea parametrilor tehnologici atât la elaborarea oțelurilor, cât și în fabricarea de electrozi. O altă cale importantă este optimizarea funcționării cuptoarelor electrice și atingerea parametrilor proiectați, reducându-se durata operațiilor de încălzire-descărcare.

Consumuri ridicate de metal apar și în unele unități constructoare de mașini care dețin sectoare calde (turnătorii de fontă și oțel) și care realizează piese și subansamble cu adaosuri mari de prelucrare; pe de altă parte se mai întâlnesc cazuri când în fabricație se mențin încă utilaje și instalații care au o greutate proprie nejustificat de mare în comparație cu cele similare construite de firme străine.

În scopul înlăturării neajunsurilor care mai persistă în acest domeniu, este necesar ca, începînd cu cercetarea și proiectarea tehnologică, să se acționeze energic pentru oprirea canalelor risipei, pentru adoptarea și promovarea de tehnologii noi și eficiente, pentru reprojectarea și modernizarea produselor cu consumuri specifice ridicate.

Soluții tehnologice eficiente

Și în țara noastră, ca de altfel pe plan mondial, producția de metal se realizează (în proporție de peste 95%) în trei tipuri de agregate de elaborare: convertizor cu oxigen, cuptor electric și cuptor Martin. Indiferent de tipul de agregate folosit, consumurile specifice se cer încadrate în anumite limite impuse de tehnologia folosită, de calitatea materiilor prime etc. Din acest punct de vedere însă există o diferență sensibilă între nivelul consumurilor specifice din industria noastră siderurgică și cele practicate pe plan mondial. Acest fapt reliefează marile rezerve disponibile ce se cer atrase în circuitul economic cât mai repede.

În industria metalurgică sînt cunoscute, și în parte aplicate măsuri care conduc la utilizarea mai eficientă a combustibililor și energiei. Dintre acestea prin importanța și actualitatea lor se desprind cele referitoare la:

— reducerea consumului specific de cocs din furnal pe seama generalizării funcționării aparatelor cu aer insuflat la temperaturi și presiuni ridicate, concomitent cu reducerea pierderilor de gaz eșapat în atmosferă, prin montarea de gazometre care să asigure preluarea virfurilor;

— intensificarea introducerii oxigenului în oțelăriile electrice, preîncălzirea fierului vechi cu gaze de ardere și sortarea atentă a materiilor prime etc;

— creșterea ponderii lingourilor calde la laminoarele blumming și slebing și la cele degrositoare, precum și utilizarea maximă a căldurii immagazinate de semifabricate în fazele anterioare de prelucrare, astfel încît să se reducă pierderile de căl-

dură produse prin răcirea între fazele de prelucrare a semifabricatelor;

— **utilizarea căldurii gazelor arse, în principal pentru preîncălzirea aerului de combustie și care reprezintă valori foarte mari (tabelul nr. 2).**

Tabelul nr. 2

Raportul dintre temperatura medie a gazelor de ardere și căldura potențial recuperabilă

Instalațiile	Temperatura medie a gazelor de ardere °C	Cantitatea de căldură recuperabilă din gazele ce ies la coș (tcc/an)
Cuptoare Martin	600—700	220 000
Convertizoare din oțelării	1 150—1 200	100 000
Cuptoare adânci pentru țagă și brame	1 000—1 100	95 000
Cocserii	250—380	80 000
Cuptoare în secțiile de laminare	900—1 000	320 000

Alături de aceste măsuri, cu eficiență imediată, un rol tot mai important îl dețin cele de perspectivă și care vizează creșterea eficienței utilizării resurselor de combustibil și energie și mărirea randamentelor energetice. În acest sens, o problemă prioritară o constituie creșterea capacității medii a furnalelor, inclusiv prin reconstituirea și dezafectarea unor furnale de mică capacitate, care, de regulă, consumă 600 kg coș/tona de fontă față de 450 kg/tonă la furnalele moderne de mare capacitate. În același timp, va trebui avută în vedere înlocuirea eșalonată a consumului de gaze naturale cu gaze de furnal și cu combustibili solizi necoeficienti.

Un aport important la economisirea combustibililor și energiei îl pot aduce și sectoarele calde din cadrul industriei construcțiilor de mașini, în dublu sens:

a) **raționalizarea și reducerea propriilor consumuri energetice în unitățile de producție, prin îmbunătățirea tehnologiei de elaborare a fontei de cubilou prin sortarea atentă a încălzirii, eliminarea tuturor impurităților, dozarea prin cântărire a șarjelor și indeosebi a cocsului, utilizarea amestecurilor de fondanți (de exemplu, de tipul flurom), dotarea cubilourilor cu recuperatoare care să valorifice căldura gazelor arse, eliminarea unor încălziri repetate și introducerea pieselor turnate în cuptoare de tratament termic imediat după dezbateri etc.;**

b) **influența hotărâtoare a reducerii consumurilor energetice în celelalte ramuri, prin fabricarea și livrarea unor mașini, utilaje și instalații cu randamente ridicate.**

Industria chimică este, de asemenea, una din cele mai mari consumatoare de combustibili și energie, atât ca materii prime, cât și în procesele tehnologice de prelucrare. Ținând seama de nivelul relativ ridicat al consumurilor energetice, principalele căi de acțiune ce pot fi abordate prin cercetare în această ramură sînt: livrarea sodei caustice destinate consumului intern sub formă de leșie pentru a elimina fazele de solidificare și dizolvare la consumatori; modernizarea tehnologiilor de uscare a fibrelor acrilonitrilice, de fabricare a butadienei, acidului sulfuric, acidului azotic, în sensul aplicării unor soluții cu randamente sporite; înlocuirea unor instalații avînd redresoare cu vapori de mercur prin redresoare cu siliciu (la fabricarea acetilenei); revederea în perspectivă a concepției de fabricare a amoniacului și înlocuirea treptată a unor instalații cu consumuri specifice mari sau cu randamente scăzute; creșterea gradului de valorificare a hidrocarburilor prin asimilarea și introducerea în fabricație a unor produse de mare valoare, complexe, mult solicitate pe piața internă și îndeosebi, la export etc.

În industria lemnului se pune pe prim plan problema extinderii uscării naturale a cherestelei, folosind experiența pozitivă obținută în țară în ce privește utilizarea energiei solare, precum și reconsiderarea transportului pneumatic și a sistemului de exhaustare la fabricile de prelucrare, alături de măsuri de ridicare a randamentelor termice și de valorificare a resurselor energetice secundare.

O situație similară se întîlnește și în industria cimentului. Un loc aparte în acest domeniu trebuie să-l ocupe **extinderea procesului de producere a cimentului prin procedeul uscat**, care asigură reducerea consumurilor de combustibili cu circa 25 % față de metodele clasice. Concomitent, se impun măsuri mai hotărîte pentru sporirea gradului de desprăfuire, extinderea transportului gravitațional în carierele de calcar ale fabricilor

de ciment etc. Un potențial important îl reprezintă utilizarea cenușilor și zgurilor din centralele electrice ca înlocuitori ai cimentului, precum și extinderea utilizării în construcții a materialelor tradiționale la lucrările din mediul rural și, în special, în agricultură.

Sporirea continuă a prețurilor feroaliajelor, în special a celor deficitare (wolfram, nichel, cobalt, molibden etc.) a determinat și determină pe plan mondial promovarea unor oțeluri mai puțin aliate, dar care prin tehnologii de prelucrare și tratare termică îmbunătățită, corelate cu soluții constructive corespunzătoare, pot înlocui cu succes în multe cazuri oțelurile înalt aliate. Această tendință se face simțită în toate domeniile de utilizare, ca de exemplu: oțelurile inoxidabile, oțelurile rapide și aliate pentru scule, oțelurile pentru piese tratate termic etc. În țara noastră producerea și mai ales adoptarea oțelurilor „economice” se realizează încă sub nivelul posibilităților industriei metalurgice și ale celei constructoare de mașini. În consumul de oțeluri inoxidabile, de exemplu, ponderea oțelurilor pe bază de crom-nichel a reprezentat în anul 1979 peste 88%, față de circa 70% în S.U.A., respectiv 50% în Franța, restul necesarului fiind acoperit cu oțeluri inoxidabile fără sau cu un conținut redus de nichel. Cazuri similare se găsesc și în ceea ce privește oțelurile aliate pentru piese tratate termic, și care contribuie — în măsură importantă — la creșterea nejustificată a gradului mediu de aliere a acestora, cu efecte negative asupra balanței de devize.

Creșterea gradului de reciclare a materialelor re folosibile

ÎN CADRUL asigurării bazei materiale pentru activitatea de producție, un loc important îl ocupă recuperarea și refolosirea materialelor. Pe această cale se poate acoperi circa 40—50 la sută și în unele sectoare chiar peste 50 la sută din necesarul de materiale și materii prime.

În acest sens ar fi necesar ca unitățile de cercetare, proiectare și inginerie tehnologică să acționeze mai hotărît pentru îndeplinirea riguroasă, în timp cât mai scurt a sarcinilor ce le revin în privința găsirii și determinării de soluții pentru reciclarea eficientă a tuturor resurselor materiale re folosibile. Fără existența unei baze tehnice solide, acțiunea de recuperare și valorificare a materialelor re folosibile nu poate da rezultatele dorite. Potrivit sarcinilor de plan, prin intensificarea recuperării și valorificării materialelor re folosibile trebuie să se obțină minimum 7 milioane tone de oțel, 400 000 tone oțeluri aliate, 60 000 tone cupru și aliaje de cupru, 22 000 tone plumb, 45 500 tone aluminiu, 90 000 tone textile și 286 000 tone hirtie și cartoane.

Se poate spune cu certitudine că economisirea materiilor prime, combustibililor și energiei în producție și în consum impune studiarea cu grijă a diverselor stadii de exploatare, pînă la scoaterea din uz, cu scopul de a evidenția toate nivelurile posibile de intervenție. Astfel, este necesar ca, încă de pe planșetă, proiectantul să se îngrijească și să realizeze corelarea optimă între folosirea resurselor materiale și energetice și necesitățile de consum, prin:

— **utilizarea de materiale tipizate în limitele normelor de consum aprobate;**

— **folosirea materialelor produse în țară, mai ales a celor deficitare, procurate îndeosebi din import;**

— **miniaturizarea produselor, astfel ca, incorporînd cantități mai reduse de materiale și energie în produse, să se asigure funcțiile și calitățile corespunzătoare necesare folosirii lor;**

— **adoptarea, promovarea, extinderea și generalizarea celor mai economice procedee de fabricație din punct de vedere al materialelor și energiei;**

— **optimizarea duratei de viață a produselor în strînsă corelare cu cantitatea de materiale și energie încorporată;**

— **folosirea pe scară cît mai largă a materialelor recuperabile și reciclabile, rezultate atît în procesul productiv, cît și după scoaterea din uz a produselor respective.**

REDUCEREA consumurilor de materii prime, materiale, combustibil și energie, dezvoltarea continuă a bazei proprii de materii prime și energetice, valorificarea superioară a tuturor resurselor disponibile constituie principalele direcții de acțiune pentru înfăptuirea politicii partidului nostru privind sporirea eficienței economice în fiecare întreprindere și pe ansamblul economiei naționale, condiție prioritară a dezvoltării eficiente a economiei și ridicării nivelului de trai al poporului.

conf. dr. ing. Barbu Gh. PETRESCU

AUTOGESTIUNEA ÎN ÎNTREPRINDERI: RĂSPUNDERI, ACȚIUNI, REZULTATE

Întărirea disciplinei financiar-valutare în activitatea de comerț exterior

ÎN CONDIȚIILE fenomenelor persistente de criză din economia mondială, relațiile comerciale și de cooperare economică internațională ale României au continuat să se dezvolte în ritmuri relativ rapide. Astfel, în anul 1981 volumul exportului a sporit față de anul 1980 cu 11,3%, concomitent cu o reducere a importului cu 7,4%, ceea ce a asigurat o balanță comercială excedentară cu peste 300 mil. dolari, cu influență pozitivă asupra datoriei externe.

În primul trimestru al acestui an, concomitent cu creșterea producției, volumul total al exportului a fost mai mare decît în aceeași perioadă a anului trecut, iar importurile mai mici cu aproape 13%, realizându-se în felul acesta o balanță comercială activă. Rezultatele înregistrate în actualul cincinal cu toate că exprimă mersul înainte al economiei noastre, se află sub nivelul sarcinilor de plan. În desfășurarea relațiilor comerciale externe este necesar saltul calitativ care să asigure realizarea sarcinilor trasate de partid cu privire la dezvoltarea țării cu forțe proprii, fără a mai recurge la credite (în primul rînd la credite pentru investiții), adică să se asigure un echilibru complet — comercial și de plăți.

O mare însemnătate pentru echilibrarea balanței de plăți externe a statului are întărirea disciplinei financiar-valutare în toate verigile participante la activitatea de comerț exterior: întreprinderile producătoare pentru export și beneficiarii de importuri, întreprinderile de comerț exterior, ministerele cu activitate de comerț exterior, băncile, ministerele și alte organe de sinteză din economia națională, în primul rînd Comitetul de Stat al Planificării și Ministerul Finanțelor. Evident, activitatea de comerț exterior nu privește numai întreprinderile specializate de comerț exterior și factorii corespunzători din ministerele care le tutelează; pe de altă parte, în cadrul unităților și organelor cu atribuții de comerț exterior, problema disciplinei financiar-valutare nu privește exclusiv sectorul financiar-contabil. Asigurarea respectării cu strictețe și a întăririi continue a disciplinei financiar-valutare este o sarcină primordială a tuturor lucrătorilor din ministere, organe centrale, bănci, întreprinderi, a căror activitate se desfășoară în domeniul relațiilor comerciale cu străinătatea.

Referindu-se la unele lipsuri care s-au manifestat în buna gospodărire a mijloacelor financiare pe un plan mai larg, în economia națională, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat la plinara din martie a.c. a partidului că este necesar „să punem ordine și disciplină deplină. să urmărim și să controlăm cum se cheltuiește fiecare leu! Trebuie să pornim de la faptul că fiecare, în domeniul său de activitate, poartă răspunderea pentru felul cum se administrează, cum se cheltuiesc mijloacele încredințate de popor... Fiecare colectiv are în gospodărire, în răspundere, o

parte din avuția poporului — și trebuie să dea socoteală poporului, statului ca reprezentant al poporului, de felul cum o gospodărește“.

Respectarea strictă și întărirea disciplinei financiar-valutare înseamnă în primul rînd aplicarea neabătută a principiilor noului mecanism economico-financiar în domeniul relațiilor de comerț exterior, stipulate prin Legea pentru întărirea autoconducerii muncitorești și autogestunii economico-financiare și valutare în activitatea de comerț exterior. În esență, prin prevederile acestei legi se urmărește stimularea exporturilor, creșterea competitivității produselor românești pe piața mondială și dezvoltarea întregii activități de comerț exterior și cooperarea economică internațională, adaptarea operativă a producției la cerințele pieței externe și gospodărirea rațională a resurselor valutare ale țării.

Concomitent cu introducerea cursului comercial unic, cu începere de la 1 ianuarie 1981, nouă lege a comerțului exterior statuează că întreaga activitate de comerț exterior și cooperare economică internațională se organizează și se desfășoară, potrivit principiului autogestunii economico-financiare și valutare, rezultatele acestei activități reflectîndu-se în rezultatele de ansamblu, afit ale unităților producătoare la export și beneficiarii de importuri, cit și ale întreprinderilor specializate de comerț exterior. De o deosebită importanță sînt, în această direcție, prevederile potrivit cărora unitățile în cauză sînt obligate să ia toate măsurile (în producție și în procesul comercializării pe piețele externe) ca încasările valutare să asigure nu numai acoperirea cheltuielilor în valută și restituirea la termen a creditelor în valută primite, ci și un aport valutar corespunzător destinat sporirii rezervelor în valută ale statului, creării de resurse valutare suplimentare pentru importuri, constituirii unor fonduri speciale de cointeresare materială a personalului muncitor care participă la realizarea exporturilor.

Autogestiunea funcționează numai în condiții de competitivitate

AUTOGESTIUNEA reprezintă principiul de bază al noului mecanism economico-financiar, care nu poate fi conceput fără o activitate rentabilă în toate sectoarele de activitate economică. Aplicarea acestui principiu în domeniul relațiilor comerciale externe a dus la o valorificare mai bună a produselor românești pe piața externă. Cu toate acestea, la exportul nostru, chiar și în ultimul an, se mai întîlnesc produse care, datorită unor cauze diverse (nerespectarea condițiilor contractuale, întîrzieri în livrare, activitate de comercializare slabă etc.), sînt vîndute pe piețele ex-

terne la prețuri externe care cuprind un aport valutar insuficient. Rezultatele efective sînt și mai nefavorabile cînd cheltuielile sînt grevate de plata unor contrastalii sau penalizări pentru nerespectarea condițiilor prevăzute în documentele de plată, iar încasările sînt diminuate de bonificații. Efecte negative asupra balanței de plăți externe curente are și neplata la termen de către clienții externi a documentelor de export, favorizată în unele cazuri de lipsa unor măsuri asiguratorii depline din partea întreprinderilor de comerț exterior. Astfel, deosebit de dăunătoare s-au dovedit livrările efectuate de anumite întreprinderi de comerț exterior fără garanții de plată din partea partenerilor externi respectivi, ceea ce a dus în unele cazuri la neîncasarea drepturilor cvenite în valută sau la blocări îndelungate în rulajul fondurilor, fenomene deosebit de negative la nivelul actual al dobînzilor pe piețele de credit internaționale.

Un alt principiu de bază al noului mecanism economico-financiar, prevăzut în Legea comerțului exterior, constă în utilizarea de balanțe comerciale și planuri de încasări și plăți valutare anuale ale activității proprii de comerț exterior și cooperare economico-internațională la ministere, centrale și întreprinderi care produc pentru export sau beneficiază de importuri. Excedentul valutar, sub forma soldului planului valutar, substituie un aport minim la fondul valutar centralizat al statului. Pentru realizarea acestui excedent, legea prevede că importurile planificate se pot efectua numai în măsura în care se realizează trimestrial încasările și vărsămintele stabilite prin plan sau se face dovada existenței unor contracte ferme de export care să asigure resursele valutare necesare. Dacă aceste resurse nu pot fi asigurate, ministerele, centralele sau întreprinderile în cauză au obligația să reducă în mod corespunzător importurile, încadrîndu-se în echilibrul valutar planificat.

Acest important principiu al noului mecanism nu a fost transpus în viață cu toată fermitatea în primul an de aplicare a legii, respectiv în 1981. În cuvîntarea la ședința de lucru comună a C.C. al P.C.R. și a Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale, din 9 februarie 1982, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că, datorită unor neajunsuri în activitatea de organizare și conducere a activității economice, condițiilor climatice deosebite în agricultură, influențelor agravării crizei economice mondiale, nu s-a realizat o producție echivalentă cu circa 25 miliarde lei, aproape în întregime pentru export, ceea ce ne-a lipsit de un excedent în balanța comercială, în devalize libere, de aproape 1 miliard dolari S.U.A. În același timp, cu toate măsurile luate de conducerea de partid și de stat de reducere a importurilor, acestea din urmă nu au scăzut la nivelul convenit, pentru a se asigura echilibrul valutar necesar. Dimpotrivă, în unele cazuri s-a

apelat chiar la importuri suplimentare.

Pentru înlăturarea lipsurilor menționate, încadrarea strictă în disciplina financiar-valutară, în vederea echilibrării balanței noastre de plăți externe și creării de resurse valutare suplimentare, care să fie utilizate pentru dezvoltarea economico-socială a țării, trebuie ca în toate întreprinderile, centralele, ministerele să se utilizeze efectiv — ca instrument de conducere curentă — balanța comercială de export-import în vederea mobilizării tuturor forțelor pentru dezvoltarea comerțului nostru exterior potrivit principiilor noului mecanism economico-financiar. În spiritul legii trebuie stimulată dezvoltarea acelor unități, sectoare cu activitate competitivă de export, care realmente pot să-și încheie balanța comercială cu excedente valutare, pot să se autofinanțeze, care utilizează exclusiv materii prime indigene, cum este agricultura, unele subramuri ale industriei chimico-farmaceutice, turismul internațional, ș.a.m.d.

Planul de export, ale cărui sarcini trebuie considerate minime, constituie, în actualele condiții ale crizei mondiale, cea mai importantă problemă a economiei românești, întrucât îndeplinirea sa condiționează aprovizionarea economiei de pe piața mondială cu numeroase materii prime deficitare, cu utilajele menite să asigure progresul tehnic în economie, care nu pot fi sau care încă nu pot fi produse în țară.

Fiecare întreprindere contribuie la echilibrul comercial și valutar al țării

POTRIVIT noii legi de comerț exterior, întreprinderile, centralele, ministerele și celelalte organe care au sarcini de comerț exterior sint obligate să asigure creșterea permanentă și diversificarea producției pentru export, realizarea de produse competitive, la un înalt nivel tehnic, prin valorificarea superioară a materiilor prime, materialelor, combustibililor și energiei, adaptarea operativă a producției la cerințele pieței externe, folosirea judicioasă a importurilor, promovarea de schimburi reciproc-avantajoase și a unor forme noi, eficiente, de comerț exterior și cooperare internațională.

Pentru realizarea acestor sarcini, întreprinderile producătoare la export au datoria să-și concentreze într-o măsură mai mare atenția spre îndeplinirea tuturor comenzilor externe, recuperându-se rămănerile în urmă în această direcție, să ia măsuri hotărâte pe linia îmbunătățirii calității, parametrilor tehnici ai produselor, precum și a condițiilor de prezentare astfel încât să se obțină prețuri superioare pe piața externă, să se asigure livrarea la timp, potrivit contractelor, a mărfurilor pentru a se evita aplicarea de penalizări ca urmare a întârzierilor, sau acordarea de bonificații ca urmare a degradării unor mărfuri perisabile. O preocupare sporită trebuie avută pentru reducerea cheltuielilor de fabricație mai ales a consumurilor de energie, materii prime și materiale importate, acțiuni care pe lângă sporirea gradului de eficiență la export a produselor respective, degreveză balanța de plăți externe a statului reducând cheltuielile valutare efectuate de stat pentru aprovizionarea cu fier, oțel, cocs, bauxită, bumbac ș.a.m.d.

Așa cum în numeroase rânduri s-a arătat în documentele de partid, se impune ca ministerele, centralele și întreprinderile furnizoare să analizeze cu

maximum de responsabilitate problema eficienței exportului fiecărui produs în parte și să treacă hotărât la eliminarea de la export a produselor cu aport valutar scăzut, înlocuindu-le cu alte mărfuri la care se pot obține indicatorii de eficiență corespunzători. Nu trebuie să mai fie tolerată în viitor livrarea acelor produse, la care prin prețul extern nu se acoperă în întregime cheltuielile de fabricație și de comercializare, al căror export exprimă în fapt o scoatere din țară a unei părți din venitul național. Responsabilități la fel de mari revin sistemului de planificare economică și financiară privind evaluarea corectă, reală a eficienței operațiunilor comerciale externe.

Este, de asemenea, necesar să se acționeze în continuare pentru soluționarea prin cercetare-proiectare proprie a unor probleme legate de asigurarea materialelor, a diferitelor subansamble și piese de schimb pe care să le realizăm în țară pentru a reduce, în acest fel, importurile de asemenea produse. Tratarea cu ușurință a acestei probleme apelarea la importuri fără o analiză serioasă a rezervelor interne de creație și producție are efecte negative atât sub aspectul nefrustrării posibilităților noastre materiale și umane, cât și în ce privește echilibrarea balanței de plăți creșterea rezervelor valutare necesare dezvoltării economice și consolidării valutei naționale.*

C. ROMAN

Ministerul Finanțelor

* Continuăm într-un număr viitor analiza factorilor ce contribuie la întărirea disciplinei financiar-valutare în activitatea de comerț exterior.

COMENTARIU LA UN GRAFIC

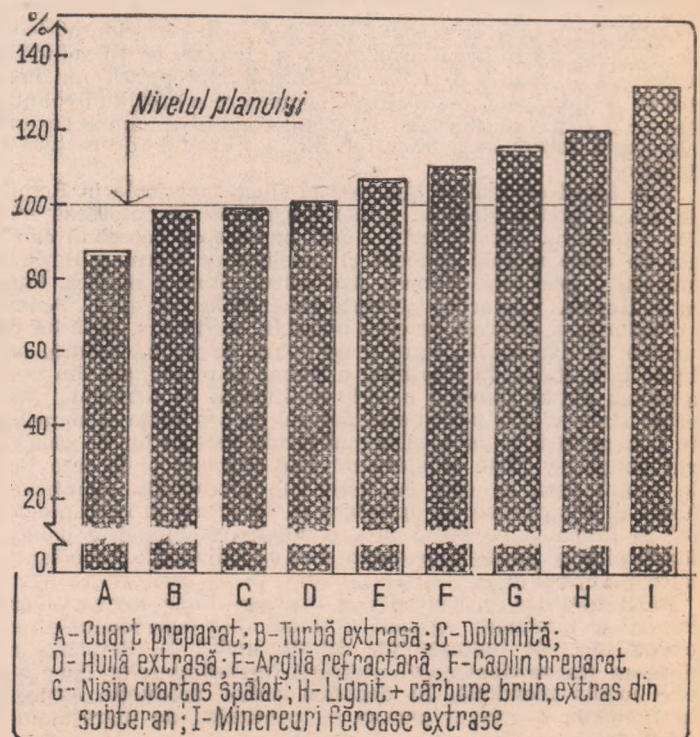
Cum se îndeplinește planul la productivitatea muncii?

ÎN TRIM. I 1982 productivitatea muncii calculată pe baza producției nete la Ministerul Minelor a fost îndeplinită în proporție de 101,8%. Realizarea bună pe total minister ascunde însă situații nesatisfăcătoare la unele întreprinderi și combine, la care productivitatea nu a fost realizată, ca de exemplu la: întreprinderile miniere Lonea (99,4%), Petrila (94,8%), Barza (90,6%), Rovinari (53,4%), Combinatul minier Cluj (76,2%).

Principala cauză a nerealizării productivității muncii la întreprinderile respective o constituie depășirea normelor de consum de muncă pe unitatea de produs (graficul), îndeosebi datorită folosirii sub capacitate a utilajelor din dotare. Astfel, gradul de folosire a timpului de lucru disponibil la principalele utilaje miniere a fost sub cel planificat: 72,8% (plan 85%) la combine de abataj; 62% (plan 66%) la excavatoare cu cupă peste 2,5

me; 48,5% (plan 60%) la excavatoare cu roată cu cupă; 73,3% (plan 81%) la combine de înaintare. Având în vedere că în prezent se află în stare de nefuncționare un număr mare de combine de abataj și de înaintare, de complexe mecanizate și mașini de încărcat, iar multe din cele aflate în funcțiune înregistrează intreruperi repetate, se impune ca toate unitățile miniere să ia măsuri hotărâte astfel încât instalațiile să funcționeze ireproșabil. Pentru aceasta este necesar ca lucrările de întreținere și reparații să se efectueze la timp și de bună calitate, iar calificarea muncitorilor care răspund de manipularea acestor utilaje complexe să fie la nivelul corespunzător.

O importanță deosebită pentru îndeplinirea planului de producție și a productivității muncii este îmbunătățirea gradului de folosire intensivă a utilajelor, întrucât productivitățile orare pe utilaj care se obțin sint încă sub cele prevăzute.

Unele probleme actuale ale producției de cereale și plante tehnice

ÎN ACTUALA etapă de dezvoltare economico-socială a țării o componentă esențială o constituie noua revoluție agrară, concepută capabil de a oferi soluții viabile în condițiile mutațiilor multiple survenite în lume în ultimul deceniu.

Desprinzând din multitudinea de aspecte ce confruntă economia pe cele esențiale, tovarășul Nicolae Ceaușescu arată la cel de al II-lea Congres al oamenilor muncii din agricultură: „Trebuie să punem pe primul plan creșterea producției de materii prime și surse energetice, precum și dezvoltarea puternică a agriculturii — aceste două sectoare având rolul hotărâtor în dezvoltarea generală a agriculturii, în asigurarea progresului multilateral al întregii societăți”, așezând așadar, pe același plan problema energetică și cea alimentară. Într-adevăr, aceste două probleme sînt strîns legate prin mai multe aspecte, între care amintim două mai importante: dependența stricată a producției de cereale și plante tehnice de consumul de energie (sub formă de carburanți, îngrășăminte chimice și pesticide obținute toate cu mari consumuri de materii energetice) precum și faptul că agricultura este activitatea economică nu exclusiv consumatoare de energie ci și producătoare de energie, în primul rînd de energie sub forma sa cea mai nobilă, de alimente, apoi de produse secundare (paie, coceni, etc.) folosibile (prin fermentare biologică, chimizare sau direct) în generarea de energie. Datorită acestui aspect bilanțul energetic, indică cea mai eficientă utilizare a combustibililor în agricultură. De altfel poziția României nu este singulară din acest punct de vedere, opțiuni de același fel făcîndu-se și în celelalte țări socialiste, ca și în țări capitaliste dezvoltate.

Cu același prilej tovarășul Nicolae Ceaușescu arată că un raport nu intru totul just între dezvoltarea industriei și agriculturii a frînat dezvoltarea producției vegetale și animale, aceasta nereușind să țină pasul cu cerințele populației, cu nevoile industriei și cu necesitățile de export.

O analiză comparativă a dezvoltării agriculturii românești în ultimele 3 decenii cu perioada interbelică demonstrează că, o caracteristică a perioadei interbelice a fost nivelul stagnant al producțiilor agricole, influența determinantă a factorilor climatici și o incorporare extrem de lentă a progresului tehnic, în schimb producția de cereale și plante tehnice din România crescînd continuu după 1950. Investițiile făcute de către stat în agricultură s-au alocat pe 4 direcții principale: mecanizare, chimizare, îmbunătățiri funciare, investiții în cercetarea științifică.

Astfel prin eforturile statului și ale cooperativelor agricole s-a ajuns ca 2,3 milioane hectare să fie irigate, pe 1,1 milioane hectare să se realizeze lucrări de desecări, iar pe 800 mii hectare să se întreprindă operații de combatere a eroziunii solului, ceea ce a redus considerabil impactul condițiilor climatice dînd cale liberă introducerii unor tehnologii științifice de cultură a plantelor.

Este totuși evident că sporirea producției agricole în România (ca și pretutindeni în lume) după 1950 se datorează mai ales chimizării. Acest adevăr a fost punctat cu deosebită claritate de către marele genetist și ameliorator Norman Borlaug (laureat al premiului Nobel). „Nu există sămînță magică. Pentru obținerea producției sămînța este numai o premisă. Pentru a o valorifica, sămînța se cere plantată, fertilizată, curățită de buruieni și dăunători... Fără a ne apăra de mama natură, am obține la unitatea de suprafață o treime sau jumătate din ceea ce putem obține folosind o serie echilibrată de tehnologii moderne”. Într-adevăr potențialul natural de producție al solurilor din țara noastră, chiar a celor mai fertile, este în jur de 2000 kg grâu pe hectar (date similare au fost obținute și în alte țări ale lumii) ceea ce este cu mult sub producțiile planificate. Numai îngrășămintele se apreciază că au sporit producția agricolă în România cu peste 40%, combaterea chimică a bolilor, dăunătorilor și buruienilor avînd și ea o contribuție importantă, mai ales după 1970.

Date statistice provenite din întreaga lume demonstrează că de obicei producția agricolă obținută este dependentă direct de cantitatea de îngrășăminte folosite (tabel 1), România situîndu-se (ca randament al utilizării îngrășămintelor) cu puțin peste media mondială. În decursul anilor producția agricolă din România a crescut paralel cu cantitatea de îngrășăminte administrată:

1950	— 6.000 tone îngrășăminte, 5.149.000 tone cereale produse;
1960	— 74.500 tone îngrășăminte, 9.826.000 tone cereale produse;
1970	— 594.300 tone îngrășăminte, 10.631.000 tone cereale produse;
1980	— 1.113.500 tone îngrășăminte, 20.200.000 tone cereale produs.

Astăzi nu mai există îndoiele cu privire la relația între îngrășăminte și producția agricolă, ea fiind demonstrată amplu atît cu argumente științifice, cît și prin exemplul țărilor cu agricultură dezvoltată. Este în același timp evident că o agricultură de tip tradițional sărăcește solul, în timp ce o fertilizare rațională, echilibrată ridică în mod continuu potențialul de fertilitate al acestuia. Nu pot fi trecute totuși cu vederea unele neajunsuri ce persistă în acest domeniu. Una dintre acestea o constituie decalajul prea mare dintre potențialul productiv al soiurilor și hibrizilor realizat cu ajutorul unei tehnologii optime de cultură, potențial ilustrat nu numai de ceea ce se obține în parcelele experimentale ci și de realizările multor unități din agricultura noastră socialistă. La rîndul său cercetarea științifică a fost capabilă să furnizeze noi soiuri și hibrizi. Astăzi 75% din suprafața cultivată cu grâu din țară se realizează pe baza unor soiuri românești, cca. 90% din suprafața cultivată cu porumb folosește hibrizi românești, 100% din suprafața cultivată cu floarea soarelui și orz etc. Producția de cereale și plante tehnice din România se realizează integral cu ajutorul tehnologiilor originale elaborate de către ICCPT Fundulea și stațiunile experimentale de profil, tehnologiile încorporînd în multe cazuri sugestii venite din producție.

Ca urmare a eforturilor financiare ale statului destinate celor 4 factori de producție (investițiile au crescut de la 600—700 milioane lei în 1950 la 20 miliarde în 1977), producția medie de grâu a țării a crescut relativ constant, în medie cu 63 kg/ha anual, adică exact în același ritm ca într-o țară cu o agricultură foarte intensivă — Anglia (diferența este dată de nivelul inițial: Anglia a pornit de la 3500 kg/ha și a ajuns la 5000 kg/ha, România de la 1000 și a ajuns în 1975 la 2500 kg/ha).

Analiza sporului obținut demonstrează că producția a fost determinată în această perioadă în proporție de 67% de noile soiuri și tehnologii introduse, mersul vremii influențînd numai în proporție de 33% producția agricolă. În zona Bărăganului s-a înregistrat — datorită nivelului scăzut de la care s-a pornit, a condițiilor naturale favorabile, cel mai mare spor de producție din țară: în medie 90 kg/ha anual. În județele Călărași și Ialomița sporul de producție a fost de 120 kg/ha anual, adică de la 500 kg/ha media în 1955 la peste 3500 kg/ha în 1975. Aportul științei prin soiuri și tehnologii a fost în această zonă cel mai mare din România (81%), ceea ce evidențiază aptitudinea deosebită a acestei părți a țării de a asimila noul

Relația între cantitatea de îngrășăminte folosită și producția de cereale obținute în diferite zone ale globului (după Peterburgskii, 1981)

Zona geografică	Doza de îngrășămint (kg substanță activă/ha)	Producția de cereale *) (kg/ha)
Africa	12,8	969
Australia	23,5	1 335
America de Sud	31,3	1 629
Asia	34,6	1 746
Media mondială	63,6	1 975
R. P. Chineză	59,0	2 077
R. S. România **)	121,7	3 000
America Centrală	86,4	3 069
Europa	204,5	3 170
R.D.G.	352,9	3 223
Franța	269,1	3 443
S.U.A.	106,5	3 529
R. F. Germană	423,1	3 628
Japonia	430,5	5 282

*) Realizate în anul 1976.

***) Producția realizată în 1979 — la grâu, porumb și orz — anuarul statistic al R.S. România, 1980

din știința agricolă. În producția de porumb, creșterea medie în perioada 1965—1975 a fost de 140 kg/ha, în împrejurările favorabile generate de Congresul al IX-lea al partidului, prin generalizarea în producție a hibrizilor de porumb (creați și de institutul nostru), sporul fiind determinat în proporție de 71% de noii hibrizi și tehnologia modernă. În județele Călărași și Ialomița producția de porumb care era de 1 600 kg/ha în 1961 a ajuns la 5 600 kg/ha în 1975.

La floarea soarelui creșterea sistematică a producției începe de asemenea în 1965, în cadrul aceleiași orientări și după ce ICCPT Fundulea a introdus în România, înaintea tuturor celorlalte țări din lume, hibrizi și tehnologii noi la această cultură. Media pe țară la floarea soarelui a crescut de la sub 1 000 kg/ha în 1965 la aproape 1 400 kg/ha în 1975, sporul fiind determinat în proporție de 76% de noii hibrizi și de tehnologie. Creșterea cea mai mare din țară se înregistrează tot în județele Călărași și Ialomița de la mai puțin de 700 kg/ha în 1958 la aproape 2 000 kg/ha în 1978.

Producția de orz, care a stagnat în România interbelică la o medie în jurul a 1 100 kg/ha, a crescut lent, dublându-se în perioada 1955—1970. Un salt s-a înregistrat după introducerea în producție a soiului Miraj. Producția altor specii de cereale și plante tehnice a înregistrat o dinamică similară.

Realitatea demonstrează că materialul biologic folosit în agricultura noastră are calități egale cu cel utilizat în țările cu producții mult mai mari la unitatea de suprafață, dar în timp ce, de pildă, în Olanda se obține în medie pe țară 90% din potențialul de producție al soiurilor de grâu, în România se obține sub 50%. Această constatare demonstrează marile posibilități de sporire a producției agricole în țara noastră. Valorificarea lor presupune însă o îmbunătățire a stilului de muncă la toate nivelele, începând cu muncitorii și mecanizatorii și mergând până la organele de decizie și planificare.

Secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, aprecia la închiderea lucrărilor Plenarei P.C.R. din 1—2 iunie dificultatea muncii în agricultură arătând că aceasta poate fi considerată în unele împrejurări ca fiind mai mare decât în electronică. Dificultățile sporite ale agriculturii nu se leagă numai de imposibilitatea controlării tuturor parametrilor (ca în industrie) ci și de caracterul său complex datorat faptului că ea reprezintă un proces biologic. În legătură cu aceasta, marele agronom român Gh. Ionescu-Sisești observa cu subtilitate: „Pentru realizarea celui mai mare succes în agricultură... se cere o conlucrare egală a tuturor factorilor... rentabilitatea depinde de factorul cel mai nefavorabil”. Realitatea practică demonstrează că tocmai aceasta este cauza care limitează producția agricolă. Disponem în prezent de tehnologii valoroase, capabile să satisfacă orice exigențe dar acestea nu se aplică întotdeauna integral, de vină nefiind în toate cazurile slaba organizare, ci și un decalaj între necesități și posibilități. Imposibilitatea de a efectua lucrarea solului la vreme, o anumită întârziere a semănatului peste epoca optimă, nerealizarea densităților recomandate, lipsa unei oarecare cantități de îngrășăminte (sau sortimentul adecvat al acestora), întârzieri în traterea cu insecticide sau erbicide, sînt tot alți factori ce limitează producția obținută. Depășirea acestor dificultăți impune aprecierea realistă a posibilităților și stabilirea pe baza acestora a tehnologiilor adaptate condițiilor. Astfel, cercetarea poate furniza soluții de reducere a consumului de carburanți spre exemplu, se pot găsi soluții în funcție de disponibilul în acest domeniu, dar dacă aceștia lipsesc tocmai toamna, atunci cînd solul trebuie lucrat, o diminuare a producției va fi inevitabilă, după cum inevitabil va crește consumul de motorină în cazul lucrării solului iarna sau primăvara la umidități ridicate, fără a mai vorbi de deteriorarea solului (care reprezintă probabil răul cel mai mare, datorită caracterului său de durată). Este o realitate care nu poate fi negată dacă dorim să ocolim situații ca cele pe care le critica în trecut Ionescu-Sisești. „Programele evaluate în fiecare clipă sînt ca baghete care dau oamenilor o iluzie după care nu se ascunde o realitate... O lege este un plan de muncă... pentru societate. Dar nu e munca însăși”.

O planificare realistă din vremea noastră trebuie să evite centralismul excesiv, înlocuind tot mai mult pirghiile administrative cu cele economice, încurajînd inițiativa și spiritul de răspundere al celor ce lucrează în ferme. Noile măsuri vizînd dezvoltarea zootehniei printr-o concepție sănătoasă privind furajarea animalelor creează premise pentru a lichida situația paradoxală în care sistemul de agricultură adecvat zonelor de șes a fost extins în zonele de deal și submontane, cu randamente total nemulțumitoare, cu efecte grave asupra solurilor. Trebuie însă să fie aplicate așa cum au fost gîndite, fără exagerări care să conducă la încercarea de a transforma terenuri cu pante mari, supuse eroziunii în pajști cultivate.

Rămînînd în sfera realităților de azi, nu pot fi ignorate unele dificultăți întîmpinate de fertilizare, adică penuria de materie

primă pentru îngrășămintele fosfatice (rezervele mondiale sînt suficiente pentru cel mult 60 ani) și consumul energetic foarte ridicat cu care se obțin îngrășămintele cu azot, concretizate într-un preț tot mai ridicat al acestor substanțe fertilizante pe plan mondial (161—389%). Costul energetic al îngrășămintelor cu azot nu trebuie totuși să ne facă să uităm că ele sînt o măsură puternic antientropică. Pe baza rezultatelor obținute la ICCPT Fundulea s-a demonstrat că la fiecare unitate energetică consumată prin îngrășăminte se obțin în plus 1,9 unități energetice de fasole, 4,8 unități la sfecla de zahăr, 5,5 unități la porumb, 5,6—8,0 unități la grâu.

Este adevărat că în România sporurile ce se obțin pe seama fertilizării sînt încă foarte rentabile (1—2 tone cereale la hectar pe seama azotului cu o investiție de 430 lei și 300—600 kg/ha pe seama fosforului, cu o investiție de 300 lei), dar nu putem să nu ținem seama că în unele țări din Europa de vest lucrările se prezintă altfel: la o fertilizare moderată ($N_{100}P_{50}K_{50}$) se obține un spor de producție de 562,5 kg/ha cereale, iar costul îngrășămintelor reprezintă valoarea a 560 kg cereale. Este limpede că acestea se află la limita rentabilității și că îngrășămintele trebuie folosite în condiții care să asigure randamentul lor maxim. Cercetarea științifică românească a stabilit, folosind un material metodologic foarte evoluat, inclusiv metode izotopice, că și metode de sporire a randamentului de utilizare a îngrășămintelor. Este necesar pe această linie să se treacă la generalizarea aplicării localizate a îngrășămintelor pe rînd, odată cu semănatul la culturile prașitoare (măsura ce economisește și carburantul necesar unei treceri cu tractorul), la aplicarea fracționată a îngrășămintelor cu azot.

În condițiile în care roca fosfatică devine tot mai rară și mai scumpă trebuie rediscutată livrarea ei ca atare agriculturii, în loc să fie transformată în superfosfați, formă în care coeficientul de utilizare este mult mai mare. Trebuie spus că știința nu dispune în prezent de o soluție pentru substituirea fosforului în agricultură, ceea ce face ca pe zi ce trece lipsa acestui element să devină mai acută, iar prețul fertilizării unui hectar — tot mai ridicat. Se impune deci a folosi cu maximă răspundere rezerva de fosfor pe care o avem, iar lipsa sulfului nu pare a fi un argument decisiv în această privință. Aplicarea unor soluții de desulfurare a combustibililor ar avea efecte deosebit de favorabile asupra sănătății populației, producției agricole, rezistenței metalelor cu coroziune și ar elimina probabil necesitatea importului de sulf, (așa cum s-au petrecut lucrurile în S.U.A.).

Un alt factor capabil să conducă la valorificarea cu eficiență maximă a îngrășămintelor îl reprezintă precizarea și respectarea unor asolamente raționale, în care leguminoasele (ce nu consumă îngrășăminte cu azot, ci dimpotrivă îmbogățesc solul în acest element) să aibă ponderea convenită. În fine, trebuie avută în vedere utilizarea în fertilizare a îngrășămintelor organice. Utilizarea în agricultură a tuturor deșeurilor vegetale, animale, orașenești, industriale ar avea ca efect:

- purificarea mediului ambiant de aceste gunoaie foarte poluante;
- conservarea potențialului de fertilitate al solului;
- rezolvarea integrală a fertilizării cu potasiu și microelemente (cu unele excepții în cazul zincului);
- producerea a 300.000 tone biogaz pe an (în cazul compostării anaerobe);
- un aport direct de 45 kg/ha azot și 15 kg/ha fosfor, cu perspectivă de a crește la 75 kg/ha azot și 20 kg/ha fosfor în 1985, la aceasta adăugîndu-se încă 20 kg/ha azot provenit din intensificarea fixării acestui element de către bacterii.

În ultimii ani au fost luate unele măsuri pentru a se trece de la o fertilizare pur minerală la faza superioară a fertilizării organo-minerale, capabilă de producții sporite cu consum energetic redus și în condițiile sporirii fertilității solurilor. Trebuie însă spus că aceste măsuri sînt cu totul insuficiente de vreme ce nu se planifică măcar cantitățile de combustibil necesar transportului acestor îngrășăminte. Pentru a se generaliza metoda se cer proiectate și produse utilaje atît pentru compostare, cît și pentru administrarea în cîmp a îngrășămintelor organice compostate sau proaspete, precum și un efort organizatoric corespunzător.

Agricultura modernă utilizează asadar, importante mijloace, consumă cantități de energie mari. Această constatare impune

dr. doc. Cristian HERA

directorul Institutului de cercetări
pentru cereale și plante tehnice — Fundulea

dr. L. GHINEA

cercetător științific principal
(Continuare în pag. 19)

Realizarea la termen a parametrilor proiectați

EFORTUL făcut de țara noastră pentru realizarea unor ample programe de investiții se concretizează, an de an, în punerea în funcțiune a numeroase obiective economice noi, care sporesc potențialul productiv al fiecărei ramuri, al economiei naționale în ansamblu. În acest sens, este suficient să amintim numai faptul că în cincinalul trecut au fost date în exploatare peste 2800 capacități noi de producție industrială și agrozootehnică, iar în actualul cincinal vor fi construite peste 1200 capacități industriale și vor fi modernizate circa 1100 întreprinderi, în timp ce în agricultură se vor crea 375 de noi capacități, precum și numeroase obiective economice, științifice, sociale și culturale.

În aceste condiții, realizarea în termene cât mai scurte a indicatorilor tehnico-economici proiectați la capacitățile puse în funcțiune este una din sarcinile deosebit de importante, întrucât de aceasta depinde obținerea efectelor economice scontate de pe urma fondurilor avansate de societate și, în ultimă instanță, dezvoltarea economiei naționale și creșterea pe această bază a venitului național și a nivelului de trai al întregului popor.

Ce reflectă o analiză

LA SFÎRȘITUL anului trecut, ca urmare a mobilizării susținute a eforturilor colectivelor de oameni ai muncii din întreprinderile constructoare de mașini, a colaborării mai bune cu constructorii și montorii de utilaje, din cele peste 140 de capacități de pro-

ducție prevăzute a intra în funcțiune în această ramură (integral sau parțial), peste 116 și-au realizat în întregime parametrii proiectați. Cu toate acestea, un număr de 24 capacități din competența de aprobare a Consiliului de Stat nu și-au realizat integral parametrii aprobați. Dacă numeric capacitățile cu parametrii nerealizați reprezentau numai 6% din capacitățile date în exploatare în 1981, — integral sau parțial — totuși, acestea au diminuat realizările ministerului cu o producție de peste 6 miliarde de lei. O situație similară s-a înregistrat și la 31 martie a.c., când pe ansamblul industriei construcțiilor de mașini existau 22 capacități de producție industrială cu parametrii nerealizați.

Analizele efectuate asupra cauzelor nerealizării la termenele aprobate a parametrilor tehnico-economici aprobați au scos în evidență faptul că există neajunsuri în fundamentarea necesității realizării unor capacități de producție, în pregătirea și exploatarea obiectivelor de investiții puse în funcțiune. În acest sens este de menționat situația existentă la întreprinderea de construcții de mașini Reșița, care, la 31 martie 1982, nu realizase indicatorii aprobați la 3 capacități pentru care producția era destinată consumului intern.

La două din acestea — capacitatea de piese turnate din fontă și capacitatea de piese turnate din oțel — nerealizarea producției proiectate s-a datorat în principal neasigurării cu comenzi și contracte a producției în structura proiectată, precum și introducerii în fabricație de noi produse față de prevederile documentației tehnico-economice aprobate (noi tipuri de motoare Diesel de tracțiune și motoare navale), fără ca factorii răspunzători să analizeze operativ și în amănunt cauzele care au condus la această situație pentru a se lua măsuri corespunzătoare.

Pentru îmbunătățirea activității în domeniul realizării parametrilor proiectați trebuie să se acționeze cu prioritate în direcția:

- amplificării preocupărilor beneficiarilor și constructorilor pentru executarea și terminarea până la punerea în funcțiune a capacităților de producție — a tuturor obiectelor și lucrărilor prevăzute în documentațiile tehnico-economice, precum și pentru asigurarea și pregătirea cadrelor necesare exploatarea noilor capacități;

- asigurării ritmice și în cantități suficiente și de calitate corespunzătoare a unor subsansamble, materii prime, materiale și piese de schimb;

- actualizării operative a indicatorilor aprobați la capacitățile la care au intervenit modificări obiective determinate de schimbarea structurii sortimentale a producției, actualizarea unor prețuri la materii prime, materiale, combustibili etc., majorări de retribuții ale personalului angajat etc.

Normative de execuție adaptate specificului fiecărui obiectiv

INTRUCIT stabilirea duratelor de realizare a parametrilor proiectați are mai mult un caracter apreciativ, considerăm necesar ca, în funcție de caracterul obiectivului de investiții, să se elaboreze normative de durată care să țină seama de ramura din care face parte investiția, de faptul dacă s-au mai realizat sau nu în țară asemenea capacități, dacă investiția reprezintă o dezvoltare a unor capacități existente etc. În acest sens apreciem că s-ar putea stabili durate diferențiate de atingere a parametrilor proiectați la noile capacități de producție în funcție de competența de aprobare a investițiilor, specificul ramurii din care face parte (construcții de mașini, chimie, metalurgie etc.), de faptul dacă obiectivul de investiții reprezintă o dezvoltare a unei capacități existente sau se realizează pentru prima oară în țară. De asemenea, dat fiind faptul că la o serie de obiective de investiții producția destinată exportului cuprinde o amplasare din ce în ce mai mare, este necesar ca graficul de realizare a parametrilor proiectați să cuprindă în plus și indicatorii referitori la: modul de realizare a producției destinate exportului, a cursului de revenire brut și net și a aportului net valutar.

Dată fiind importanța majoră a respectării duratelor de realizare a parametrilor proiectați se impune din partea tuturor factorilor care concurează la realizarea obiectivelor de investiții să analizeze preventiv și în toată perioada aprobată de atingere a parametrilor, modul de respectare a nivelelor prevăzute în graficele anexă la documentație, propunând măsuri operative pentru realizarea acestora. În acest sens considerăm necesar ca anexa nr. 7 la „Norme tehnice nr. 4 b” elaborate de Direcția Centrală de Statistică pentru completarea dărilor de seamă statistice de stat privind realizarea indicatorilor tehnico-economici aprobați la capacitățile de producție industriale noi puse în funcțiune să se întocmească în toate cazurile în care nu s-au atins parametrii proiectați în termen de 12 luni de la expirarea duratelor aprobate și nu numai pentru situațiile în care s-a ajuns la concluzia că parametrii aprobați inițial nu pot fi realizați; aceasta ar da posibilitatea cunoașterii în amănunt a cauzelor și răspunderilor ce revin factorilor care au concurat la nerealizarea indicatorilor tehnico-economici aprobați, în vederea luării de măsuri operative pentru înlăturarea deficiențelor care au condus la aceste rezultate. De asemenea, o problemă deosebit de importantă, care se cere a fi tratată cu toată atenția la nivelul factorilor implicați în realizarea parametrilor proiectați, este aceea de a mări gradul de fundamentare a necesității și oportunității noilor obiective de investiții, încă din stadiul de proiectare, analiză care să țină seama de evoluția în timp a cererilor beneficiarilor.

Marcel ANGHEL
Banca de Investiții

Opinii

Apropierea activităților funcționale de compartimentele de producție

● Autoconducerea și procesele de autoreglare la nivelul subunităților ● De la conceptul de aprovizionare la cel de asigurare, bună gospodărire și valorificare superioară a resurselor materiale ● Mecanismul unei răspunderi colective și individuale

DEZVOLTAREA democrației socialiste, a autoconducerii muncitorești, iar în cadrul acestora promovarea pe scară largă a muncii și conducerii colective în cadrul unităților economice, lărgirea și aprofundarea formelor de participare a personalului muncitor la procesul de conducere prezintă un principiu de bază al politicii partidului în actuala etapă a construcției socialiste în țara noastră și își găsesc un tot mai amplu și detaliat cadru normativ în legislația economică și de organizare.

Cadrul organizatoric propriu al autoconducerii muncitorești trebuie să permită punerea în valoare a întregului potențial de îndemnare și inteligență al forței de muncă, să sporească acest potențial, în vederea utilizării superioare a tuturor resurselor pentru dezvoltarea intensivă a fiecărei unități și a economiei în ansamblu.

Conducerea eficientă a proceselor de producție, deci și autoconducerea — diferent de metodele și tehnicile utilizate — reclamă forme de organizare care să asigure valorificarea la un nivel înalt a potențialului unităților, ceea ce înseamnă și o apropiere reală a conducerii de locurile de muncă direct productive (individuale și colective) susceptibile de organizare. Tocmai din această apropiere se produce bogăția de idei și multitudinea de acțiuni prin care autoconducerea își realizează obiectivele. În fond, autoconducerea muncitorească trebuie să aducă cu sine și energia eforturilor grupului productiv, în direcția realizării calitative și cantitative a obiectivelor propuse, imprimând o apropiere mai fermă a structurilor formale de cele informale.

Unitățile economice cu personalitate juridică, indiferent de mărime, se constituie ca mecanisme economico-productive cu autoreglare. Autoconducerea muncitorească trebuie să adincească într-o măsură tot mai mare funcționarea proceselor de autoreglare la nivelul grupurilor productive — secțoare, secții, ateliere, formații de lucru — ca o condiție esențială a valorificării întregului potențial productiv. Prin asigurarea proceselor de autoreglare la nivelul subunităților nu preconizăm numai o descongestionare a fluxului ascendent-descendent de informații, satisfăcând principiul de ergonomie ale conducerii întreprinderii, dar realizăm o latură a autoconducerii, punând spre soluționare colectivelor de oameni ai muncii problemele care scurdează din însăși activitatea lor. Acest lucru presupune nu numai o apropiere a compartimentelor funcționale ale în-

treprinderii de subunitățile productive, ci pur și simplu integrarea compartimentului funcțional în întreaga problematică a producției, în scopul perfecționării continue a fluxului productiv.

Evident, în fiecare unitate economică s-au cristalizat anumite raporturi între funcțional, producție și conducere, raporturi care subzistă chiar dacă deseri nu sînt conforme cu regulamentul de organizare și funcționare.

Un lucru este cert: nu pot fi echivalente cu integrarea pe care o avem în vedere vizitarea (de rutină sau inopinată) a secțiilor de producție, munca o zi pe săptămână în producție etc. Muncitorii lucrează în secție — deci numai acolo putem asigura creșterea calității forței de muncă; materialele se consumă în secție — acolo putem urmări cum sînt gospodărite; invențiile, inovațiile și raționalizările trebuie utilizate în secțiile de producție, de multe ori secția este și izvorul de unde ele vin (dar s-a dovedit mai dificil să le aplici decât să le descoperi); corelarea producției cu nivelul resurselor, folosirea înlocuitorilor, aplicarea cercetării operaționale, a analizei valorii etc. sînt realități care trebuie să-și găsească permanent locul în secțiile de producție.

Tot o realitate sînt prevederile Legii nr. 5/1978 care, prin îmbunătățirile aduse în noua redactare, dau adunărilor generale ale oamenilor muncii competența de a modifica profilul de fabricație și structura organizatorică, de a aproba scoaterea din funcțiune a fondurilor fixe și de clasarea bunurilor materiale, de a stabili măsuri privind recuperarea și valorificarea resurselor materiale refoșabile, de a decide asupra numărului de personal necesar realizării planului, asupra repartizării lui și asupra utilizării fondului de retribuire. Toate acestea, accentuînd conținutul real al autogestiunii muncitorești, impun o responsabilitate economico-financiară ale cărei cerințe ne apropie, vrînd-nevrînd, de producție, de integrarea compartimentelor funcționale în problemele direct din producție, locul în care de fapt se realizează aceste cerințe.

Prin concepția modelului prezentat în schemă încercăm o fundamentare a integrării procesului de aprovizionare tehnic-materială în responsabilitatea unui grup productiv din cadrul întreprinderii (vezi fig. din pag. 16).

Pornind de la faptul că aprovizionarea — avînd ca sarcină fundamentală asigurarea cu resurse materiale necesare procesului de producție — este o componentă a funcției comerciale, funcție responsabilă de întreaga mișca-

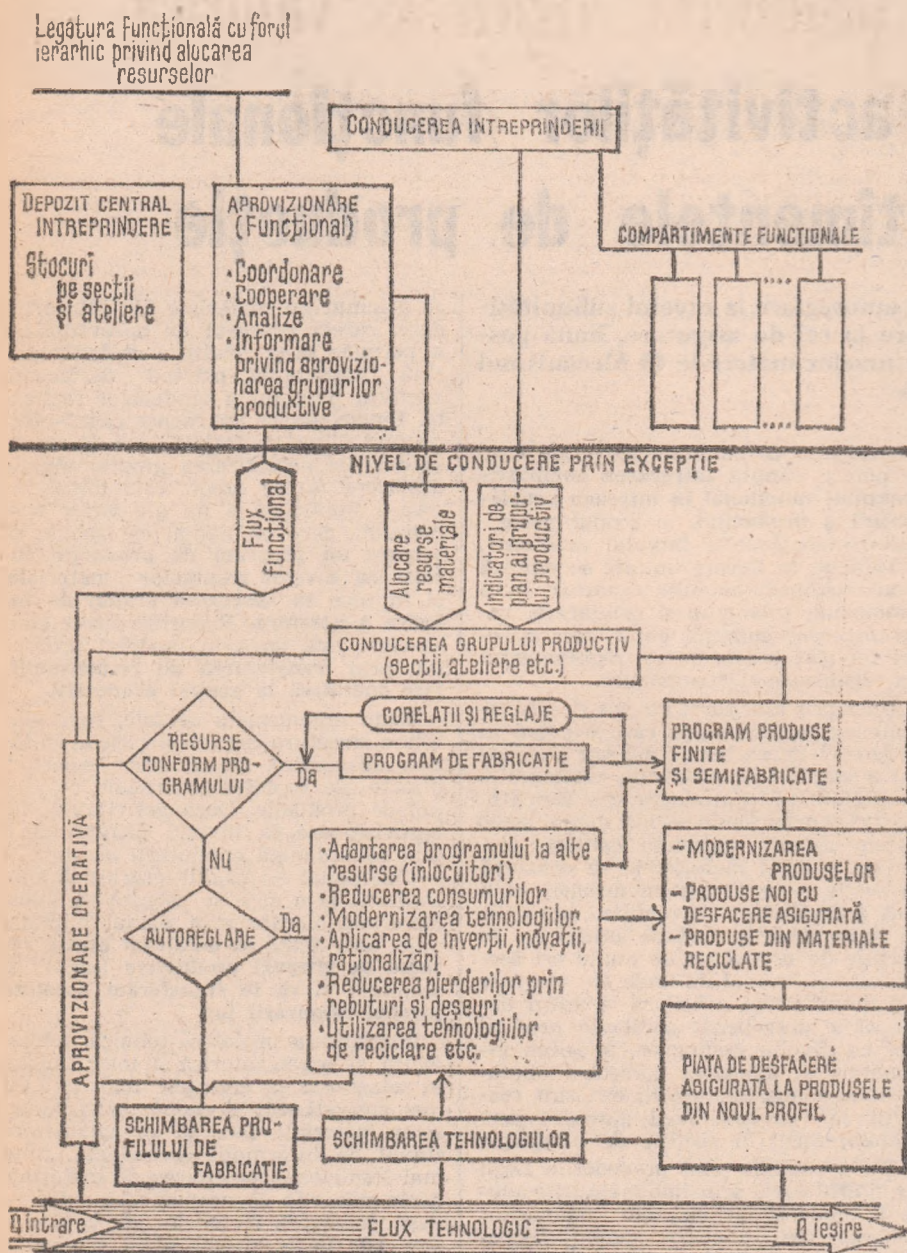
re a bunurilor materiale din întreprindere, căreia procesul de aprovizionare îi permite să-și realizeze cealaltă sarcină importantă, privind desfacerea conform planului a produselor realizate. Putem sesiza un raport cauză-efect privind fluxul material; lipsa de resurse duce la nerealizarea programului de desfacere. Acest raport este totuși indirect, implicînd și un alt factor responsabil, care nu numai că trebuie să asigure un program de producție corelat cu nivelul resurselor materiale, ci în plus să sporească gradul de folosire a acestora. Raportul direct cauză-efect este omis în modelul prezentat, prin transferarea de responsabilitate operativă la grupul productiv.

Toate organismele actuale, care stabilesc structura organizatorică a unităților economice, nu reflectă raporturi directe ale funcției comerciale cu fluxul de producție. Dacă activitatea de aprovizionare la nivelul întreprinderii este subordonată conducerii acesteia și — funcțional — forului ierarhic de specialitate, prin care se asigură resursele materiale alocate prin plan național unic, este firesc să defalcăm aceste resurse pe grupuri productive (secții și sectoare) și să le transferăm acestora sarcina asigurării lor.

Insuficiența inițiativă tehnică, tehnologică și organizatorică a unor unități în adaptarea la cerințele folosirii cît mai gospodărești și economisirii resurselor materiale face să se aglomereze fluxul de informații ascendente, fiind mai lesnicioasă solicitarea de materiale decît măsurile de economisire a lor — deși varietatea metodelor de economisire este încă neapuzabilă și poate oferi oamenilor muncii din producție ample posibilități de intervenție și afirmare. Aceste situații reclamă cu insistență realizarea în fapt a procesului de integrare. Cerințele privind utilizarea resurselor sînt ferm precizate în Legea nr. 14/1971 (modificată prin Legea nr. 11/1980), iar întreg fluxul de materiale este supravegheat de către unitățile bancare, care au sarcina de a nu aviza decontări de materiale dacă acestea nu provin de la furnizorii care le au în nomenclatura de producție.

O trăsătură clară a modelului prezentat este aceea că autogestiunea grupului productiv nu se referă numai la bunurile incredințate, ci se extinde și la resursele alocate în strictă concordanță cu cifrele de plan. Obiectivul urmărit fiind buna gospodărire a resurselor, în cadrul grupului se va pune problema găsirii celor mai eficiente modalități de valorificare a deșeurilor rezultate din procesul tehnologic. Acest impact cu necesitatea aproprie grupul productiv de realitatea existenței unor limite în sfera alocării resurselor. O asemenea situație declanșează circuitele de autoreglare impuse, orientînd eforturile personalului muncitor din secție spre găsirea și utilizarea înlocuitorilor, legînd strîns

aprovizionarea de interesul declanșat al grupului, în scopul realizării integrale a programului de producție — integrarea căpătînd un aspect firesc.

Modelul pune în evidență și alte mecanisme de autoreglare, ca: reducerea normelor de consum, evitarea pierderilor și rebuturilor, aplicarea operativă în producție a invențiilor, inovațiilor, raționalizărilor, a tehnologiilor noi etc., care vor solicita accentuarea laturii creative a procesului de muncă din partea întregului personal care face parte din grupul productiv.

Funcționarea procesului de aprovizionare în forma preconizată, în cadrul grupurilor productive, ar fi asigurată de sistemul de **dublă subordonare** al persoanei responsabile de această activitate. În cadrul formelor actuale de organizare, activitatea de aprovizionare are două laturi: cea **funcțională** — care constă în toate operațiile care se finalizează cu încheierea contractelor economice și cea **operativă** — care constă în aprovizionarea efectivă cu materiale, pe baza contractelor și comenzilor. De obicei, personalul din cadrul compartimentului le realizează pe ambele, pe grupe de materiale, rareori

pe secții de producție. Trecerea activității operative de aprovizionare în responsabilitatea grupului productiv nu ar afecta prea mult repartizarea personalului pe grupe de materiale; secțiile, prin profilul lor de fabricație, utilizează o nomenclatură limitată de resurse, furnizorii lor fiind, mai mult sau mai puțin, bine definiți și constanți. Pentru nomenclaturi comune mai multor secții se pot asigura cooperări operative.

Dubla subordonare obligă la legături funcționale privind redistribuirile, dar mai ales la un plus de responsabilitate în fundamentarea planului de aprovizionare, prin sporul de interes al grupului productiv. Se poate prevedea o anihilare a factorilor creatori de stocuri supranormative și fără mișcare. Latura funcțională a procesului de aprovizionare va urmări repartizarea echitabilă a resurselor pe secții și sectoare, organizarea cooperării în procesul de aprovizionare, controlînd fluxul de intrări prin depozitul central. În fapt, printr-un sistem de diviziune a muncii, compartimentul aprovizionare din cadrul întreprinderii va desfășura

activitatea documentară a întregului proces.

Dispersarea propusă a unei activități funcționale poate fi criticabilă la prima vedere, dar cred că în nici un caz nu ar genera efecte defavorabile. Cred că prin activizarea comisiei pentru aprovizionare, desfacere, export-import a C.O.M., aceasta se va putea afirma și ca un organism de cooperare și coordonare a activității dispersate.

Extinderea responsabilității privind gospodărirea resurselor materiale la nivelul fiecărui om al muncii va determina găsirea și altor soluții corespunzătoare. Una dintre acestea ar fi folosirea sistemului sarcinilor de serviciu, care să nominalizeze răspunderile ce decurg din aplicarea noii organizări. Desigur că stabilirea de sarcini nu va fi ușoară, fiind vorba de un efort suplimentar din partea personalului de conducere și tehnic din cadrul secției, pentru o permanentă punere în acord a procesului tehnologic cu nivelul resurselor. (Este mai lesne să justifici prin lipsa materialelor orice lacună din procesul tehnologic, chiar și risipa, decât să găsești soluții de adaptare, prevăzînd din timp și evitînd toate pierderile!)

Pornind de la principiul fundamental al autogestiunii economico-financiare în contextul autoconducerii muncitorești — **răspunderea colectivă asupra unei gospodării a mijloacelor materiale și bănești, încredințate de societate, trebuie în mod firesc să asigurăm delegarea responsabilității de gestiune**, în primul rînd pe grupuri productive și de aici pe fiecare lucrător. Orice neglijență în buna gospodărire a obiectelor muncii afectează pe fiecare om al muncii în parte, ca și întregul colectiv. Privind lucrurile din acest punct de vedere, modelul în ansamblu, prin procesul de autoreglare, apropie ferm interesele membrilor grupurilor strict productive de imperativele economisirii. El poate constitui o bază de colaborare a întregului personal în scopul comun al depășirii situațiilor critice, creînd noi posibilități de afirmare și de satisfacție profesională.

Dacă adunările generale aprobă modificarea profilului de fabricație, această modificare va fi rezultatul cunoașterii unor necesități legate de resursele ce pot fi asigurate și de posibilitățile de desfacere, de imperativul modernizării și diversificării producției.

Deși în cele de mai sus am avut în vedere integrarea în producție numai a activității de aprovizionare, cred că **și alte compartimente și activități au posibilități similare**. Este suficient să amintim că în Legea nr. 57/1974 apare funcția de **contabil șef de secție**, care este însă destul de rar utilizată, preferîndu-se concentrarea activității financiar-contabile la nivelul întreprinderii. Existența la secții a contabilului-șef (mai potrivită ar fi denumirea de economist-șef) ar avea o însemnătate de prim rol nu numai în ce privește latura de tehnică financiar-contabilă a întocmirii și urmăririi bugetului de venituri și cheltuieli și elementele de autogestiune la nivelul compartimentelor de producție, dar și — ca o bază pentru aceasta — în formarea și ridicarea **conștiinței economice a muncitorilor, a conducătorilor formațiilor de lucru și ai proceselor de producție**.

Eugen HANCA
Suceava

Corelația între producția fizică și valorică în procesul îndeplinirii planului

Articolul din acest număr își propune să răspundă la întrebarea de ce, uneori, în procesul îndeplinirii planului, apar necorelări între producția fizică și producția valorică și care sînt modalitățile de prevenire sau de înlăturare a acestor necorelări.

În cuvîntările secretarului general al partidului nostru, în alte documente de partid s-a subliniat adeseori necesitatea realizării planului concomitent la producția fizică și la producția valorică — respectiv la producția netă și la producția marfă vîndută și încasată. O asemenea cerință esențială este pe deplin justificată dacă avem în vedere caracterul planificat al economiei noastre. Planul constituie un tot unitar, iar realizarea lui trebuie asigurată la toți indicatorii, respectîndu-se astfel cerințele generate de interdependențele existente în circuitul economic.

Realizarea în egală măsură a planului producției fizice și a celei valorice (producția netă) — aspect asupra căruia ne vom opri cu deosebire în cele ce urmează — se impune asigurată cu atît mai mult în condițiile acțiunii noului mecanism economico-financiar. Bazat pe autoconducere, pe autogestiuie și autofinanțare, implicînd, deci, atribuții și responsabilități sporite ale unităților economice, industriale în procesul de îndeplinire a prevederilor. Cu o contribuție sporită în elaborarea planului de producție, asigurînd fundamentarea prevederilor sale și inițierea unor acțiuni și măsuri cu termene și responsabilități concrete pentru îndeplinirea sarcinilor, unitățile și centralele industriale sînt în mod nemijlocit răspunzătoare de îndeplinirea tuturor obiectivelor stabilite. Ele trebuie să desfășoare o perseverență activitate de cunoaștere în detaliu a felului în care se realizează sarcinile, a corelațiilor dintre ele, pe întreaga filieră a procesului de producție, intervenind prompt, cu măsurile cele mai potrivite, pentru prevenirea și înlăturarea neajunsurilor. Practic, în fiecare moment al procesului de producție trebuie asigurate echilibrul și corelațiile necesare — respectiv între producția fizică și valorică, — o bună funcționare a unității ca verigă în lanțul complex al reproducției lărgite. Numai astfel prin echilibrul între planul fizic și valoric, pot funcționa autoconducerea, autofinanțarea și autogestiuia.

Să ne referim însă, în mod concret, la conținutul corelației urmărite. Așa cum este cunoscut, în prezent, prevederile de plan conțin atît indicatori fizici cît și valorici, respectiv producția fizică și cea netă. Exprimarea producției în unități fizice este imperios necesară în primul rînd pentru urmărirea corectă a executării valorilor de întrebuințare necesare consumului productiv sau individual. Totodată, aceasta asigură posibilitatea realizării de comparații pe plan național și internațional, dar ea nu permite să fie însumate produse eterogene și nici activități eterogene. Deci, cu ajutorul indicatorilor fizici nu se poate exprima — sintetic, desigur — activitatea unei întreprinderi, nu se pot realiza comparații cu alte întreprinderi în cazul în care diferă nomenclatorul de fabricație. Ca urmare, metoda valorică — respectiv indicatorii valorici, indispensabili procesului de conducere și planificare a economiei în condițiile acțiunii legii valorii — este în prezent singura metodă cu caracter general; prin intermediul prețului, toate categoriile de produse și toate genurile de activități pot fi însumate și comparate în timp și în spațiu; de asemenea, indicatorii valorici permit sesizarea diferențelor calitative (prin intermediul prețului) și calcularea unor indicatori sintetici la scara economiei.

Așa cum este cunoscut, chiar în condițiile economiei socialiste pot să apară un șir de contradicții între valoare și valoare de întrebuințare, fapt ce aduce după sine dereglări între producția fizică și cea valorică — care îmbracă diferite forme, avînd în vedere instrumentele cu care se operează în conducerea și planificarea economiei naționale, ca și dialectica intereselor micro și macroeconomice.

Dacă ne referim la instrumentele și tehnicile operaționale este de menționat că pozițiile prevăzute în planul unei întreprinderi se pot împărți în: sortimente simple (care coincid cu un anume produs) și sortimente complexe (care se compun din mai multe produse). În același sens amintim categoriile produse nominalizate în plan și produse nenominalizate, care figurează la poziții globale (cantitativ și valoric sau numai valoric). Alte categorii cu care se operează sînt: sortimente cuprinse în planul național unic și sortimente detaliate în planul departamental (inclusiv cele cuprinse în planul întreprinderilor). O altă precizare care se impune constă în aceea că indicatorii de plan

pot fi divizați și în indicatori obligatorii de plan (cum este realizarea planului pe sortimente) și indicatori de plan derivați, a căror realizare nu este consemnată ca sarcină de plan (cum este structura producției).

Realizarea corelației între producția netă și producția fizică impune corelarea judicioasă pe toate treptele activității a tuturor acestor grupe și categorii de indicatori. În fapt, dereglările care pot să apară între indicatorii fizici și cei valorici ai producției în procesul îndeplinirii planului pot fi localizate anteplan, adică în modul de elaborare a planului, sau postplan, adică decurgînd din fenomene care apar în cursul execuției planului. O cauză des întîlnită a dereglărilor anteplan constă în aceea că la o serie de întreprinderi — la data elaborării planului — o parte a producției rămîne neacoperită cu contracte cu beneficiarii. Această face ca, în situațiile respective, în plan să se prevadă valoric sau/și fizic sortimente complexe pe baza experienței și să se facă o anumită aprovizionare cu materiale tocmai în aceste condiții. Ulterior, precizîndu-se sortimentele sau beneficiarii, apar stocuri peste și/sau sub necesarul de materiale și se produc deplasări structurale ale producției, ceea ce creează discordanțe între indicatorii fizici și valorici. Este evident că tocmai întreprinderile și centralele industriale, respectînd prevederile legii, asigurînd o bună pregătire a fabricației, sînt cele dintîi chemate să înlăture asemenea inadvertențe.

Pe de altă parte, dereglările posibile după elaborarea planului își au deseori sursa fie în cauze interne legate de anume interese ale întreprinderii (care acordă prioritate indicatorilor valorici), fie în cauze externe legate de modificările cerute de organele de resort (modificări de indicatori valorici fără să se modifice și cei fizici sau invers). Totodată, în condițiile în care aprecierea rezultatelor și acordarea stimulentei în unități este legată mai mult de indicatorii valorici (producția netă, cheltuieli la 1 000 lei producție, beneficii etc.), întreprinderile tind să acorde prioritate realizării planului valoric, determinînd — în anumite limite — deplasări structurale care să le permită neglijarea realizării planului fizic la acele sortimente care le „dezavantajează“.

Pentru soluționarea unor asemenea necorelări se folosesc diferite pîrghii. Ele sînt bazate pe necesitatea imbinării armonioase a intereselor concrete ale unităților, cu cele ale economiei în ansamblul ei, pe cerința de a prevala aceste ultime interese în fața unor „argumente“ ale întreprinderilor ce exprimă cel mai adesea obiective înguste, momentane, limitate.

În condițiile complexului de interferențe din economia națională, asemenea practici dăunează însăși activității întreprinderilor unde ele sînt promovate, unde ele se vădesc. De exemplu, la întreprinderile bucureștene „Timpuri Noi“, „23 August“ și I.M.U.A.B., în cursul anilor 1980 și 1981, necorelarea între valoarea producției fizice planificate și cea a producției marfă exprimată în prețuri de producție — necorelare determinată de motive de genul celor expuse mai sus — s-a manifestat direct în diminuarea unor posibilități de autofinanțare prin plata unor penalizări provocate de neîndepliniri sortimentale, a unor dobînzii penalizatoare; totodată, au apărut dezechilibre între încasări și plăți, iar stabilirea judicioasă a necesarului de mijloace circulante a avut de suferit. Situațiile de acest fel întîlnite, din păcate, și în alte unități industriale, constituie un argument în plus pentru ca la unitățile respective, printr-o activitate superior organizată, fundamentată și ritmic desfășurată, planul să fie îndeplinit la toți indicatorii.

Ca pîrghii de acțiune în acest cadru menționăm contractele economice; penalizările legale pentru nerespectarea întocmai a acestora ar trebui să depășească „avantajele“ pe care le prezintă nerealizările amintite. Pe de altă parte, aprecierea activității unei unități ar trebui să se facă și în funcție de gradul de realizare a contractelor. Menționăm, totodată, pîrghia prețurilor, asigurîndu-se, încă din etapa de plan, corelarea strictă a producției nete cu cea fizică, corelație care trebuie menținută pe întreg parcursul realizării prevederilor. Subliniem, de asemenea, cerința realizării unui calcul judicios al ratei rentabilității, asigurarea din vreme, așa cum de altfel prevede legea, a nominalizărilor de plan etc. Trebuie spus că în condițiile noului mecanism economico-financiar asemenea procese au căpătat un grad tot mai înalt de materializare, în unități fiind deplasat în mod substanțial accentul pe urmărirea fizică a producției pe fiecare sortiment.

prof. dr. AI. GHEORGHIU

Industria informatică și informatica funcțională

I. Caracterul industrial al informaticii

IN ceea ce privește caracterul industrial al informaticii, chestiune larg dezbătută, problema poate fi rezolvată numai dacă acceptăm o definire a industriei corespunzătoare realităților secolului XX.

În secolul trecut, ca urmare a primei revoluții industriale, Karl Marx analizează cu mare atenție industria și mașinismul în lumina legii concordanței dintre forțele productive și relațiile de producție. În anul 1847 Marx scria: „Mașina este o concentrare de unelte de muncă...”¹⁾ și explicita dezvoltarea mașinii în modul următor: „Unelte simple, acumulare de unelte, unelte compuse, unelte compuse acționate de un singur motor manual, de către om, unelte acționate prin forțe naturale, mașina, sistem de mașini având un singur motor, sistem de mașini având ca motor un automat, — iată evoluția mașinilor”.²⁾

Sucesiunea înregistrată și prevăzută de Marx cuprinde și automatizarea însă în mod evident o automatizare motoare, mecanică. Această succesiune trebuie să o completăm astăzi cu automatizarea cablată, automatizarea programată, automatizarea cu inteligență artificială, apoi cu automatizarea prelucrării informației și a activității de concepție și proiectare constructivă și tehnologică. Substratul acestor extinderi succesive ale automatizării este asigurat de electronică și informatică. Sistem într-un plin proces de transformare a industriei datorită microelectronicii și informaticii.

Dispozitivele microelectronice și programele informatice sunt unelte de tip nou în viața societății umane, la fel de importante, la scară istorică, ca uneltele de piatră și de fier. Cu aceste unelte se realizează un alt fel de mașini, calculatoare electronice și pachete de programe, sisteme informatice și sisteme expert.

Toate acestea duc la o nouă schimbare calitativă a forțelor de producție ale societății, fenomen pe care Marx nu avea cum să-l cunoască, dar pe care l-a intuit într-o anumită măsură, după cum am văzut. Industria, datorită noilor tipuri de echipamente electronice și informatice este astăzi mai largă și se lărgeste continuu, atât din punct de vedere al mijloacelor pe care le utilizează cât și al sferei ei de aplicație.

Se știe că în definirea, devenită clasică, a industriei, ea este considerată ca domeniul de activitate care prelucurează resurse naturale și le transformă în produse și servicii.³⁾ Industria nu prelucurează astăzi numai resurse naturale și materii prime ci și informație, iar prelucrarea informatică a informației ca un proces continuu sau repetitiv este o activitate de tip industrial.

Este recunoscut oare acest lucru și dacă nu, avem dreptul să susținem această afirmație?

În legislația noastră există o serie de prevederi în acest sens. Astfel, Decretul 499/1973 reglementează activitatea în domeniul informaticii, existența legalizată a unităților de informatică iar alte prevederi ale legii privesc meseriile și posturile specifice informaticii, de analiști, programatori, ingineri de sistem, operatori etc.

De asemenea, dacă cheltuielile cu informatica ale întreprinderilor și unităților socialiste erau considerate în anii 1974—1977 drept cheltuieli administrativ-gospodărești, după anul 1977 unele cheltuieli privind consumul de materiale și energie pentru prelucrarea automată a datelor au fost trecute în cadrul cheltuielilor generale ale întreprinderii, iar din anul 1978 Ministerul Finanțelor stabilește scoaterea din capitolul administrativ-gospodăresc a cheltuielilor cu informatica, în general, și trecerea lor la cheltuieli generale de producție ale întreprinderii. Este demn de menționat că în „Regulile de bază pentru planificarea, evidența și calcularea costurilor...” elaborate și transmise de Ministerul Finanțelor, Comitetul de Stat al Planificării, Direcția Centrală de Statistică și Comitetul de Stat pentru Prețuri (1980) la capitolul 20 „cheltuieli de interes general” din cadrul „Cheltuielilor generale ale întreprinderii”, la pct. 20.10 sunt cuprinse în mod explicit „cheltuieli pentru prelucrarea mecanizată și automată a informațiilor” care se referă la proiectare, programare, implementare, amortizare echipamente de calcul, materiale consumabile, retribuții și plata activităților efectuate de centre de calcul teritoriale sau alte centre de calcul cu gestiune economică.

Trebuie să mai observăm că aceste cheltuieli sunt cheltuieli indirecte de producție într-o întreprindere. În anul 1981 volumul total al acestor cheltuieli și care, de fapt, reprezintă producția informatică a unităților de calcul din întreprinderile țării a fost de circa 3 miliarde de lei. Dacă adăugăm și pro-

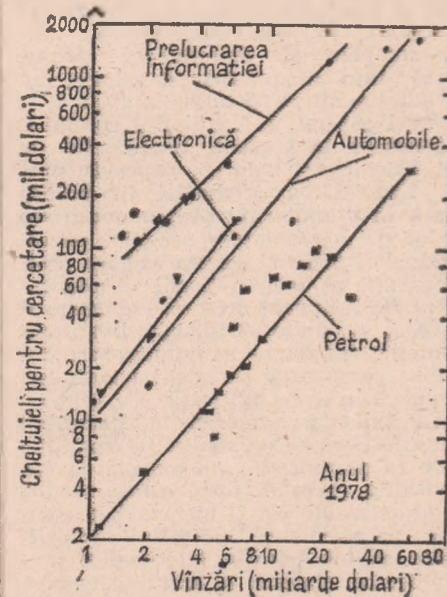
ducția Institutului central pentru conducere și informatică ne apropiem de o producție informatică de circa 4 miliarde lei la nivelul anului 1981. O parte din această valoare este recunoscută ca producție directă, iar alta drept cheltuieli indirecte. În ambele cazuri însă activitățile de informatică sunt considerate parte din ramura serviciilor conform legislației în vigoare. În formularul dării de seamă statistice pentru prestațiile de servicii, alături de servicii cu caracter industrial, informatică o găsim într-un capitol IV „servicii cu caracter tehnico-științific și de informatică”. Un alt capitol al serviciilor care ne interesează este acela al „serviciilor de poștă, telecomunicații, radioteleviziune și publicitate” care se încadrează de asemenea în marea ramură a informației.

Vom observa însă că lucrările de artă fotografică, confecțiile de îmbrăcăminte, încălțăminte și obiecte de uz gospodăresc pe bază de comandă și altele, întrucât se efectuează cu utilaje sau chiar manual sunt încadrate la servicii cu caracter industrial. În schimb, serviciile utilizând echipamentele cele mai complexe ale tehnicii moderne, calculatoarele electronice, nu sunt considerate a avea un caracter industrial!

Cu toate acestea, recunoașterea informaticii drept o ramură a economiei își croiește drum. Într-un formular recent de dare de seamă statistică referitor la planul forțelor de muncă și retribuție a muncii, informatica este încadrată la alte ramuri ale economiei, totuși în mod distinct (codul 98) alături de presă și cinematografie (codul 97), gospodărirea apelor (codul 99) și alte activități (codul 100). Mai mult chiar, în sensul pozitiv urmărit de noi, în nomenclatorul funcțiilor, meseriilor și specialităților care compun personalul muncitor aprobat odată cu Decretul privind lansarea planului pe anul 1982 informatica (Cap. XIV) este prevăzută distinct de ramura cercetare-științifică, dezvoltare tehnologică și proiectare (Cap. XIII) de economia apelor (Cap. XVI) și de alte ramuri (Cap. XV, unde intră presa și cinematografia).

Constatăm progresul recunoașterii informaticii ca o ramură distinctă în economia națională deși încă nu este clarificată poziția ei în contextul celorlalte ramuri și nici caracterul activității informatice.

Păreră noastră este că informatica este cel puțin o ramură de servicii cu caracter industrial și de fapt ar trebui să fie înscrisă ca o ramură distinctă cum sint, spre exemplu, transporturile recunoscându-i-se caracterul unei industrii specifice. Pe un plan mai general ea face parte dintr-un sector de activitate mai larg, al informației, care cuprinde telecomunica-

țiile, presa, radioteleviziunea inclusiv producerea de echipamente informatice și de telecomunicații. Un asemenea punct de vedere se conturează pe plan mondial. Într-o serie de lucrări se examinează corelația dintre patru mari sectoare de activitate: industrie, agricultură, servicii și informație, se totalizează pro-

¹⁾ Karl Marx, *Misère de la philosophie*, Paris, A. Frank, Bruxelles, G.G. Vogler, 1847; vezi în Marx, Engels, *Opere*, vol. 4. București. Editura politică, 1963, p. 151.

²⁾ Textul este reprodus după Marx, *Mizeria filozofiei*, Editura Partidului Comunist Român 1947 p. 121 care diferă oarecum de textul din *Opere*, vol. 4, p. 151 (vezi nota 1) unde enunțărilor „sistem de mașini având un singur motor, sistem de mașini având ca motor un automat” sunt înlocuite cu o singură formulare „sistemul de mașini cu motor automat”.

³⁾ O analiză a redefinirii industriei se găsește în studiul autorului „Cibernetizarea industriei”, publicat în revista *Era Socialistă* sau în comunicarea „Inteligența artificială și industria” la sesiunea Cibernetica sistemelor industriale, București, Academia R.S. România, 20 aprilie 1982.

⁴⁾ Circulara Ministerului Finanțelor nr. 1503 din 13 februarie 1978.

centul din produsul social brut care revine informației (în S.U.A. depășește 50%), se propune structurarea Balanței legăturilor între ramuri în raport și cu industria informațională în totalitate dar și cu subramurile acestei industrii.⁵⁾

Problema clasificării prelucrării informației versus industrie și servicii preocupă cercuiri din multe părți ale lumii. Astfel, Alan K. Graham, directorul unui program de cercetare asupra modelului economic național al S.U.A. bazat pe „dinamica sistemelor” de la „Sloan School of Management” al Institutului Tehnologic din Massachusetts, scrie: „În 1980, 48% din toți salariații S.U.A. erau angajați în manipularea informației (spre deosebire de industrie, servicii și agricultură). În 1979, cheltuielile pentru birouri (a căror muncă este prelucrarea informației) s-au ridicat la circa 300 miliarde de dolari sau circa 35% din produsul social brut”.⁶⁾

Reținem faptul că prelucrarea informației este considerată distinct de activitatea industrială dar și de servicii. Remarcăm că Alan Graham se referă mai sus numai la informația prelucrată în birouri observând că „piața pentru toate formele de prelucrare a informației este uriașă și abia a început să fie cuprinsă de calculator”.⁷⁾ Cuprinderea de calculator înseamnă de fapt, comentăm noi, trecerea la informatică adică la prelucrarea industrială a informației. Autorul citat mai sus de altfel spune el însuși: „Din punct de vedere economic, industria calculatoarelor... se afirmă ca o industrie în creștere în mijlocul unei stări de stagnare generală... Fără îndoială, puțini se îndoiesc de creșterea viitoare a industriei calculatoarelor sub toate formele ei: fabricație, programare, servicii și aplicații”.⁸⁾ Deci serviciile și aplicațiile obținute pe seama calculatoarelor sînt mai aproape de industrie decît de sfera tradițională a serviciilor. Acesta este și punctul de vedere pe care l-am susținut mai înainte. Poate că evidența caracterului industrial al informaticii este astăzi oarecum mascată și din cauza unei insuficiente industrializări a activității de elaborare de programe, problemă care devine tot mai acută în tehnologia contemporană. Această temă va constitui de altfel, obiectul discuțiilor ce vor fi prilejuite de o întîlnire de lucru la Academia Republicii Socialiste România organizată de Institutul central

⁵⁾ O serie de date din acest punct de vedere bazate pe literatura de specialitate pot fi găsite în volumul autorului „A doua revoluție industrială”, București, Editura tehnică, 1980; vezi și N.D. Karunaratne, A.D. Cameron, Input Output Analysis and the Australian Information Economy, Information and Management, vol. 3, 1980, p. 191-206; de asemenea, Mihai Drăgănescu, Tehnologii pentru viitor, partea a II-a, în Revista economică, 2 aprilie 1982, nr. 13, p. 19-20, paragraful 4 „tehnologii informaționale”.

⁶⁾ Alan K. Graham, Software design: breaking the bottleneck I.E.E.E. Spectrum, vol. 19, 1982, march, p. 43.

⁷⁾ Op. cit., p. 49.

⁸⁾ Op. cit., p. 49; intenția autorului în acest articol este aceea de a examina posibilitățile creșterii productivității muncii de programare.

⁹⁾ Revista este anunțată de editura North Holland Publication din Amsterdam — Olanda, primul volum cu patru numere urmind să apară în 1982; revista publică lucrări de cercetare asupra economiei informației, a telecomunicațiilor, analizei economice a sistemelor informaționale, productivității muncii de birou, asupra noilor tehnologii informatice și telematice etc.

¹⁰⁾ După Edward E David Jr, Industrial research in America, challenge of a new synthesis. The Science Centennial Review. Washington D.C., AAAS, 1980.

¹¹⁾ După International Business Week, July 6, 1981, p. 36-57

pentru conducere și informatică, Ministerul Industriei de Mașini Unelte, Electrotehnică și Electronică și Colectivul de prognoză al Academiei.

Importanța economică și politică a informaticii este ilustrată și de faptul că în acest an a început publicarea unei reviste internaționale intitulată „Information economics and policy”.⁹⁾

Informatica se situează ca industrie alături de alte industrii și prin efortul de cercetare și dezvoltare (C și D) pe care îl impune. În figură sînt prezentate cheltuielile „C și D” pentru industriile informatică, electronică, industriile automobilului și petrolului (în 1978 în S.U.A.) în funcție de veniturile prin vânzări pentru întreprinderi de diferite dimensiuni.¹⁰⁾ Indiferent de dimensiunea întreprinderii, informaticii îi revine un procent mai ridicat (circa 6%) pentru cercetare-dezvoltare din vânzări, nu numai față de alte ramuri ci chiar și față de electronică.

Acest lucru este confirmat și de un studiu asupra cheltuielilor pentru cercetare în anul 1980 pe ansamblul unor firme din diferite domenii care prezintă datele care urmează:¹¹⁾

— industria aerospațială (14 companii)	4,5% din vânzări
— materiale de construcții (21 companii)	1,1% „ „
— industria automobilelor (6 companii)	4,0% „ „
— industria chimică (43 comp.)	2,4% „ „
— industria farmaceutică (27 comp.)	4,9% „ „
— industria electrotehnică (24 comp.)	2,8% „ „
— industria electronică (69 comp.)	2,9% „ „
— industria alimentară (40 comp.)	0,6% „ „
— industria cauciucului și anvelopelor (12 comp.)	1,8% „ „
— industria oțelului (7 comp.)	0,6% „ „
— industria hîrtiei (18 comp.)	0,8% „ „
— industria constructoare de mașini și de mașini unelte (64 comp.)	1,6% „ „
— industria semiconductorilor (8 comp.)	6,0% „ „
— industria de calculatoare electronice (20 comp.)	6,4% „ „
— industria de echipamente de birou moderne, informatice (12 comp.)	4,3% „ „
— industria de echipamente periferice și de servicii de prelucrarea datelor (32 comp.)	5,9% „ „

Se observă că procentele cele mai ridicate se înregistrează în domeniile microelectronicii (semiconductorii), calculatoarelor electronice și informaticii.

Cred că toate argumentele practice de mai înainte susțin caracterul industrial al informaticii ceea ce din punct de vedere teoretic se impunea de la început ținînd cont de prelucrarea cu echipamente, utilaje și sisteme tehnice complexe a unei materii prime specifice, informația, dar care este la fel de necesară modului de producție și vieții sociale ca și energia și resursele naturale de substanță. De acest lucru ar trebui să se țină tot mai mult seama în aprecierea funcționării economiei la scară națională cu consecințe de prevăzut asupra unei politici tehnologice care să pună un accent crescînd pe noile tehnologii informaționale care revoluționează forțele de producție ale societății.

Mihai DRĂGĂNESCU

Producția de cereale și plante tehnice

(Urmare din pag. 13)

însemnate răspunderi celor ce lucrează în această ramură, pe linia valorificării cu maximum de randament a tuturor posibilităților existente. În această direcție un rol important în sporirea producțiilor de cereale și plante tehnice îl joacă reducerea pierderilor la recoltare, transport și depozitare. O statistică a F.A.O. arată că acestea se ridică în țările în curs de dezvoltare la 30% din recolta obținută, adică dintr-o producție vegetală gata realizată, pentru care s-au cheltuit eforturi umane, combustibil, îngrășăminte, s-a pierdut o parte din fertilitatea naturală a solului, parte ce se poate recupera cu multă trudă și în mult timp. Înălțurarea completă a acestor pierderi, cele mai iraționale din întregul proces al producției de alimente, presupune desigur rezolvarea unor serii de probleme (un număr adecvat de utilaje, drumuri de acces, instalații de uscarea și depozitare), dar o reducere substanțială a acestora se poate obține și prin măsuri organizatorice luate pe plan local. Astfel numai reglarea corespunzătoare a combinelor la recoltarea cerealelor păioase evită pierderi de circa 500 kg/ha, ceea ce la suprafața de 2 milioane hectare cultivate cu grîu și 800 mii hectare cultivate cu orz în România, înseamnă un plus de 1 milion tone grîu și 400 mii tone orz în silozuri. O etan-

șare perfectă a mijloacelor de transportat cereale evită și ea pierderi de circa 200 kg, toate acestea cerînd numai investiții de responsabilitate.

Pentru succesul noii revoluții agrare din țara noastră este necesar ca în agricultură să lucreze un procent rezonabil din populația activă a țării, dimensionat astfel încît să asigure o maximă productivitate atît în agricultură cît și în industrie. Așa cum atrăgea atenția tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta plenară a C.C. al P.C.R. gradul de educare și instruire al celor ce lucrează în agricultură va trebui să fie foarte ridicat. Pentru stabilizarea forței de muncă în agricultură (în prezent marea majoritate a absolvenților liceelor agricole merg să lucreze în alte sectoare) nu se poate apela la măsuri administrative. Cointeresarea materială este una din pirghiile extrem de importante în această privință. În acest sens, măsurile recente luate de conducerea de partid și de stat pentru egalizarea veniturilor în agricultură și industrie vin să lichideze o situație anacronică, generatoare de contradicții materializate prin dificultăți economice. Într-adevăr un îngrijitor care are în seamă 25.000 de găini sau 10.000 de porci realizează o productivitate a muncii mai mare decît în medie în industrie și o retribuție inferioară nu-și mai găsește justificarea.

Stabilizarea forței de muncă în agricultură prin măsuri economice trebuie să aibă în vedere și ridicarea gradului general de civilizație al satului românesc, prin redimensionarea serviciilor prin urbanizare, prin ridicarea nivelului cultural.

ȘCOLI ● CURENTE ● ECONOMIȘTI

PROBLEMATICA dezvoltării ocupă un loc aparte în literatura economică mondială. Dacă rațiunile ce se află la baza ideilor respective sînt multiple, finalitatea unor ostfel de demersuri se circumscrie în jurul unei preocupări centrale și stringente: găsirea celor mai eficiente soluții de surmontare a dificultăților economice — și nu numai de acest gen — cu care se confruntă quasi-totalitatea țărilor lumii și cu deosebire cele în curs de dezvoltare. Din păcate, paradigmele de pînă acum, inclusiv cele materializate în Strategia Internațională a celui de-al doilea Deceniu al Dezvoltării, s-au dovedit ineficiente. Rezultatele concrete n-au fost nici pe departe pe măsura așteptărilor. Mai mult, în cazul multor țări situate cu precădere pe continentul african și cel asiatic, volumul producției (agricole, industriale, etc.) scotot pe locuitor, a înregistrat reculuri alarmante prin proporțiile și consecințele lor.

În astfel de condiții — și convingși că Nordul nu poate prospera atita vreme cît Sudul nu i se creează condiții care să favorizeze progresul economic și social, era deci firesc ca economiști de pretutindeni, în număr tot mai mare, să-și pună, în modul cel mai serios, întrebări asupra cauzelor generatoare ale dezechilibrelor dezvoltării, ale efectelor finale ale acestora, și mai ales asupra măsurilor la care ar trebui să se apeleze pentru a imprima un caracter realist strategiilor naționale și internaționale ale dezvoltării generale.

În rîndul celor ce s-au străduit să afle răspunsuri și soluții pertinente și operative la astfel de frămîntări se înscrie, la loc de frunte, și omul de știință francez, bine cunoscut cititorului de carte economică și socială din țara noastră, profesorul **François Perroux**. În multe din lucrările sale problematica dezvoltării ocupă un loc central¹⁾. În cele ce urmează vom încerca să analizăm coordonate esențiale ale unor

Coordonate ale unui alt tip de dezvoltare

concepții în acest sens ale lui François Perroux pornind de la ultima sa lucrare de sinteză, apărută la finele anului trecut, din inițiativa și sub patronajul UNESCO²⁾.

„Pentru o filozofie a unei noi dezvoltări” este, în primul rînd, un solid rechizitoriu al dezordinii ce domnește în economiile occidentale puternic industrializate și al consecințelor acestora asupra mării majorității a țărilor în curs de dezvoltare. Ea se dovedește, concomitent, o pe cît de pertinentă, pe atît de binevenită pledoarie în favoarea unei dezvoltări ce va trebui concepută într-o optică complet diferită de cea care a dominat gîndirea economică și a călăuzit acțiunea practică din întreaga perioadă postbelică. Condiția sine qua non și garanția reușitei noilor strategii de dezvoltare o constituie o nouă ordine economică internațională, concepută într-un spirit justițiar și înfăptuită solidar.

În demersul teoretic de depistare a unora din cauzele actuale ale frînării procesului dezvoltării unor întinse zone ale globului, Perroux are în vedere mai ales două dintre aceste cauze: a) implantarea unor paradigme total neizomorfe cu modelul economic, social și cultural al acestora; b) irealismul teoriei echilibrului general — în toate variantele sale și indiferent de gradul de dezvoltare al diferitelor economii naționale.

Acceptînd pasiv concepte, formalizări matematice și strategii de dezvoltare elaborate de economiști din Occident — și care în realitate n-au urmărit decît

satisfacerea intereselor propriilor lor țări — popoarele în curs de dezvoltare au căzut victime ale unor mistificări colective, remarcă Perroux. Inceputurile unor astfel de abuzuri de încredere își află obirșii într-un trecut destul de îndepărtat. Primii clasici englezi, deși au avut dreptate cînd și-au extins raționamentele la scară mondială, au comis totuși o serie de erori, printre care și pe aceea de a atribui mecanismului pieții virtuți ireale. Aceasta nu numai că nu a contribuit la utilizarea resurselor materiale și umane după criteriul de eficiență economică, dar a condus implacabil la adîncirea inechităților pe acest plan. Efectul s-a materializat în adîncirea — pînă la limite paroxistice — a decalajelor economice internaționale. La rîndul său, neo-clasicismul, pe care profesorul François Perroux îl taxează de progenitură infidelă a clasicii englezi, a extîns considerabil aria greșelilor teoretice, fapt pentru care nu-și mai află în prezent prozelii decît printre cei „dornici să trăiască în condiții de insolvabilitate”.

În vigurosul discurs împotriva teoriilor echilibrului economic general, Fr. Perroux conchide că „revoluția” săvîrșită de Keynes — elevul revoltat al lui Cecil Pigou —, ca și „contrarevoluția” neo-keynesistă — deși aureolate de metode matematice împrumutate din mecanica lui Lagrange — nu s-au dovedit, în realitate, decît un scenariu în care unor legități obiective le-au fost substituite o serie de „forțe neutre” ale pieții. Printre falsele postulate ale acestei teorii sînt amintite așa-numita concurență perfectă — în realitate niciodată manifestă în cadrul economiilor de piață — sau reducerea rolului întreprinderilor la cel de simplu adaptator al producției la nivelul prețurilor — ca și cînd nu ar exista deosebiri nici între price-makers și nici între aceștia și price-receivers, situarea modelului de echilibru în afara timpului — de parcă micile

FIȘE

Mihai C. Demetrescu

ANALIZA DE SISTEME ÎN MARKETING

Editura Științifică și Enciclopedică

● Marketingul reprezintă o disciplină economică cristalizată, a cărei importanță, în contextul creșterii rolului pieței ca factor de validare a calității și competitivității produselor, sporește necontenit. Tocmai apelul tot mai larg al factorilor economici la metodele de marketing au determinat îmbogățirea continuă a metodologiei, a instrumentarului folosit. Între procedeele cele mai recente, așa după cum își propune să dovedească Mihai C. Demetrescu în lucrarea „Analiza de sis-

teme în marketing” publicată recent la EDITURA ȘTIINȚIFICĂ ȘI ENCICLOPEDICĂ, se numără și analiza sistemică. Penetrarea puternică a analizei de sistem în marketing, subliniază autorul, se datorește capacității acestui tip de analiză de a orienta factorii de decizie în complexitatea proceselor economice. Analiza de sisteme reunește și valorifică progresele înregistrate în domeniul științei gestiunii, în teoria organizațiilor, în teoria deciziei, a învățării, permite utilizarea mijloacelor moderne de calcul. Integrînd astfel, într-un ansamblu coerent, factorii de natură economică, psihologică, sociologică, analiza sistemică oferă — după cum se desprinde din cele patru părți ale volumului: modele în marketing; concepte și metode pentru maximizarea eficienței eforturilor de marketing; cuantificarea și măsurarea rezultatelor alternative; asumarea riscului în marketing — posibilități superioare de înțelegere, de anticipare a sensului proceselor economice.

Consfătuire

● Recent, s-a desfășurat la Ploiești, la sediul filialei Arhivelor Statului, o consfătuire cu tema: „Arhivele prahovene în sprijinul cunoașterii și valorificării de resurse naturale”. Manifestarea face parte din seria acțiunilor inițiate în urma dezbaterii organizate de redacția „Revisiei economice” și Direcția generală a Arhivelor Statului în octombrie anul trecut, în scopul utilizării izvoarelor arhivistice în sprijinul dezvoltării economiei naționale, pentru descoperirea și valorificarea de noi resurse energetice și minerale. La consfătuire au participat cadre de conducere și specialiști din întreprinderile reprezentative, lucrători ai institutelor de cercetări, ai Muzeului Republican al Petrolului. În cadrul consfătuirii s-a realizat un util și valoros schimb de experiență asupra felului în care informațiile documentare pot fi utilizate operativ pentru cunoașterea și valorificarea complexă a resurselor petrolifere, de cărbune și

alte minerale utile necesare economiei naționale, contribuind și pe această cale la rezolvarea marilor sarcini ce stau în fața economiei în domeniul asigurării independenței energetice și acoperirii necesarului de materii prime din resurse interne. A fost evidențiată cu acest prilej bogăția informațiilor cuprinse în arhivele fostelor societăți petrolifere, întreprinderi geologice și miniere, institute de cercetări în domeniul petrolului și mineritului, păstrate în depozitele filialei Arhivelor Statului și la întreprinderi. După cum s-a relevat în cadrul consfătuirii, un interes deosebit prezintă informațiile documentare despre cărbune, caolin, sulf, huilă grasă, chilimbar, nisip — cuarțos și betonită și alte materii prime indigene.

Dezarmare

● Nevoia de informare corectă a opiniei publice despre riscul imens pe care cursa înarmărilor îl prezintă pentru civilizația umană nu a fost niciodată mai mare, scrie Frank Blackaby în introducerea la ediția 1982 a Anuarului

unități nu ar avea nici memorie, nici proiecte de viitor. Insuficiențele teoriei echilibrului general sînt relevate de Perroux și pe multiple alte planuri. Niciînd, remarcă savantul, o asemenea teorie nu a avansat o concepție viabilă a schimbărilor interne și internaționale sau o explicație științifică a legăturilor dialectice existente între condițiile istorice și dinamica economică; deși numit model al echilibrului general, cînd s-a pus problema stabilirii unor structuri economice optimale el s-a dovedit neoperațional și inadecvat sistemului instituțional existent în țările în curs de dezvoltare. Este un motiv în plus pentru care profesorul Perroux apreciază de-a dreptul periculoasă includerea în planurile de învățămînt superior a modelelor de echilibru, indiferent de nivelul la care se plasează: micro-, mezo- sau macro-economic.

În viziunea lui Perroux, necesitatea trecerii la un nou tip de dezvoltare generală se impune și din alte considerente. Implantarea în alte medii a „American way of life” nu numai că a rătitat spiritul uman, creînd o adevărată obsesie a banului și mării, dar a generat un hedonism banal și a destrămat cume locale și legături sociale dăinuind de veacuri. Așa-zisa „societate de consum” sau de „bunăstare și loisir” s-au dovedit — cum apreciază cunoscutul economist — simple expresii de o tragică ambiguitate.

Înțelegă din ce în ce mai mult ca dinamizarea a unei societăți în însăși ființa sa, noua dezvoltare trebuie să vizeze, deopotrivă, progresul moral și social, cultivarea spiritului uman, perfecționarea artei de a trăi — eliberată de amintirile două fobii: a banului și mării. Oricît de anevoioasă și subiectivă s-ar dovedi o alegere în acest domeniu, cercetarea — opinează Perroux — poate și trebuie să tragă învățămînte din două filozofii: a praxis-ului lui Marx și a acțiunii de inspirație Blondel-iană. În acest

sens ne este însă dificil să nu notăm, fie și în treacăt, faptul că cu precepte de factură personalist-creștină nu se poate realiza decît un discurs patetic. Eradicarea foametei, mizeriei, a oricărei injustiții sociale, ca și lichidarea dominației marilor monopoluri și grupuri financiare, în care, este drept, Perroux vede tot atîtea piedici în calea dezvoltării, sînt obiective a căror înfăptuire implică un alt arsenal de mijloace de acțiune.

Revenind la analiza unor coordonate ale concepției menționate, subliniem că Perroux consideră, în mod realist, că noul tip de dezvoltare generală ca și noua ordine economică internațională presupun restrucurări profunde și nu o simplă redistribuire a resurselor sau schimbarea actualelor reguli de joc, întilnite în practica de zi cu zi. Lipsite de scrupule, puterile coloniale s-au folosit de puterea lor militară nu pentru a instrui pe cei colonizați sau a le realiza o deschidere spre progresele științei, ale tehnicii și ale economiei. Ele n-au urmărit decît propriile lor interese, continuu divergente în raport cu ale coloniei. Contestarea validității modelelor culturale locale, subestimarea și denigrarea acestora, încercările de a impune modelele metropolei, au fost tot atîtea mijloace de care puterile coloniale s-au folosit în atingerea scopurilor lor — arată François Perroux. În prezent, însă, țările în curs de dezvoltare — foste colonii —, recăpătînd conștiința propriilor lor valori culturale și morale, urmează să găsească în acestea nu numai o profundă motivație a demnității și identității lor, ci și un eficient instrument de organizare economică și de înfăptuire a procesului dezvoltării generale pe baze și în condiții noi. Desigur, o astfel de abordare filozofică a lui Perroux este dintre cele mai realiste și de un interes practic imediat. Realismul ei derivă din înțelegerea lucidă a faptului că fenomenele economice, ca și instituțiile care le

guvernează, nu pot fi rupte de cadrul lor real. Și unele și altele nu subzistă decît prin valorile culturale și morale ale fiecărui popor. Încercările de a separa obiectivele economice de interes colectiv de mediul lor cultural s-au soldat totdeauna și în ciuda ingenioaselor acrobații intelectuale, printr-un eșec lamentabil. De aci o altă convingere a lui Perroux împărtășită public: „dezvoltarea personală, libertatea individului realizat în cadrul valorilor la care a aderat și pe care le trăiește, se dovedește a fi unul din cele mai puternice resorturi ale dezvoltării generale”. La rîndul său, interesul practic al unui astfel de eseu filozofic îl atestă recunoașterea că omul — cu aspirațiile și moravurile sale — este nu numai cel mai important factor al dezvoltării, ci și finalitatea acesteia.

Subscriind la credința în „Marea Operă a Omului” — cuvinte cu care Fr. Perroux — doctor honoris causa al Academiei de Studii Economice din București — își încheie lucrarea amintită, putem conchide că ne aflăm în prezența unor idei și concepții valoroase, al căror obiectiv principal este de a căuta și pe alte planuri soluții de dezamorsare a procesului dezvoltării, de a-l adapta realităților concrete din țările pe care un trecut nedrept le-a menținut pe cele mai joase trepte ale progresului general.

C.V. BĂLIOIU

¹⁾ Fără intenția de a realiza o selecție, în funcție de un criteriu sau altul, cităm cu titlu de exemplu: *L'économie du XXe siècle*, Paris, P.U.F., 1961; *Economie et société*, Paris, P.U.F., 1963; *Les techniques quantitatives de la planification*, Paris, P.U.F., 1965; *Le pain et la parole*, Paris, Ed. Cerf, 1968; *Aliénation et société industrielle*, Paris, Gallimard, 1970; *Les entreprises transnationales et le nouvel ordre économique international du monde*, Lyon, 1980.

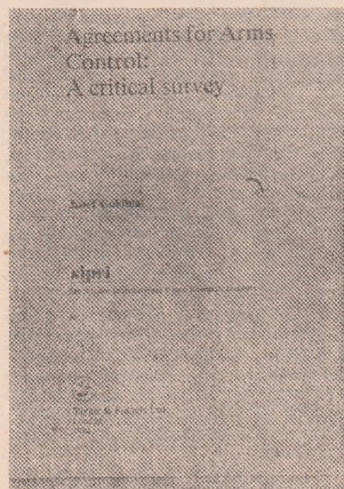
²⁾ François Perroux, *Pour une philosophie du nouveau développement*, Paris, Editions Aubier-Montaigne et UNESCO, 1981

Institutului internațional de cercetări în domeniul păcii de la Stockholm (SIPRI), publicat în preajma celei de a doua sesiuni speciale a Adunării Generale a O.N.U. consacrată dezarmării. În cei 13 ani care au trecut de la apariția în spiritul acestei concepții a primei ediții a anuarului, în lipsa unor progrese notabile pe linia negocierilor de

dezarmare, cheltuielile militare nu au încetat să crească, chiar mai rapid în ultimii patru ani, nivelul lor ajungînd în 1981 la 600-650 miliarde de dolari, în ciuda încetinirii marcate a creșterii economice pe plan mondial. Într-un ritm susținut a continuat să se desfășoare și comerțul cu arme. În ultimul deceniu, se relevă în anuar, în vreme ce volumul total al comerțului mondial a sporit de 1,7 ori, livrările de arme majore către țările lumii a treia au crescut de peste 4 ori. Și mai îngrijorătoare decît aceste aspecte cantitative sînt cele calitative, legate de producerea și proliferarea unor arme tot mai perfecționate sub aspectul puterii de distrugere, posibilității de transport la țintă, preciziei de lovire etc.

Există totuși un semn dător de speranță, constată F. B., și anume îngrijorarea crescîndă a opiniei publice, în special într-o serie de țări din Vestul și Estul Europei, mai ales privind armele nucleare acumulate pe acest continent, concluzia fiind că opinia publică a devenit un factor care trebuie luat în considerare.

Jozef Goldblat a publicat recent sub egida Institutului internațional de cercetări în domeniul păcii din Stockholm (S.I.P.R.I.) o lucrare consacrată acordurilor internaționale privind controlul asupra armamentului (titlul cărții: *Agreements for arms control - a critical survey*). Autorul, bine cunoscut specialist

FIȘE

în domeniul polemologiei, și-a propus să realizeze nu numai o expunere istorică a diverselor acorduri cu caracter bi și multi-lateral încheiate în lume în secolul nostru cît, mai cu seamă, să surprindă care sînt elementele de fond ce caracterizează tratatele în domeniul limitării cursei înarmării. În consens cu obiectivele propuse, J.G. realizează, într-un prim capitol de carte, o analiză a principalelor reuniuni și acorduri — cu caracter limitat sau global —, consemnate din anul 1922 incoace. Alte capitole de carte sînt consacrate rolului O.N.U. în realizarea unei lumi fără arme, eliberată de pericolul distrugerii totale, precum și dificultăților, — unele cu caracter tehnic — ce apar încă în procesul realizării acordurilor în domeniul dezarmării.

Consemnări

De la critica afectivă a decalajelor la analiza lor economică

CARTEA lui Andrei Vela „Dinamica structurii economice în țările în curs de dezvoltare” (Editura științifică și enciclopedică 1981) conține o analiză riguroasă, lucidă, a decalajelor și colonialismului, cu numeroase concluzii ce nu se înscriu în tradiționale clișee facil-combative, dar care au o încărcătură ideologică în o densitate superioară datorită tocmai profesionalismului argumentării pe care se sprijină. Autorul scrie: „Indignarea noastră împotriva manifestărilor decalajului economic între țările lumii rămâne o manifestare afectivă dacă nu abordăm înțelegerea fenomenului ca un fapt istoric obiectiv care are caii istorice obiective de apariție și dispariție” (pag. 31—32). Și în alt loc: „O tratare obiectivă din punct de vedere istoric ne obligă să acordăm atenție faptelor reale, concrete, nu opțiunilor, oricât de generoase ar fi ele. De aceea analiza nu trebuie încărcată cu factori afectivi sau concluzii pripite, influențate fie de stări conjuncturale, fie de orice alte fenomene necaracteristice pe termen lung” (p. 11). Tocmai trecerea hotărâtă de la critica afectivă la analiza economică asigură lucrării lui Andrei Vela un loc distinct în literatura noastră de specialitate dedicată decalajelor.

Investigarea este strins legată de conceptul de structură economică; dar cum acesta are înțelesuri multiple, interpretări diferite și vizează, în oricare interpretare, o arie problematică excepțional de întinsă, autorul își decupează cimpul tematic axându-se pe „structura de producție” — nu numai ca elementul cel mai conturat al noțiunii generale de „structură economică”, dar și ca factor determinant, în ultimă instanță, atât în planul cercetării problemei, cit și în acela al soluționării ei practice. Avem astfel de-a face și cu o binevenită replică la o anumită tendință ce străbate lucrările unor economiști care contrapun creșterea importanței factorilor sociali, politici, culturali rolului factorului economic, fără ca autorii respectivi să realizeze că

prin aceasta ei fac în plan metodologic nu un pas înainte, ci doi pași înapoi. Cu atât mai mult se impune a sublinia că Andrei Vela, situându-se ferm pe poziții marxiste, reușește să depășească și unele tipare înguste, dogmatice și să pună în relief influența puternică a dinamicii demografice, a unor trăsături socio-psihosociale, a factorilor pedoclimatici etc.

Delimitarea „sectorială” este completată cu una „temporală”, cu grija pentru a asigura cercetării o dimensiune istorică de natură să evite capcana concluziilor pripite: analiza propriuzisă se fixează asupra sfertului de secol 1950—1975, iar perioada până în anul 2000 apare nu ca punct final, ci doar ca o etapă în calea lungă pe care o au de parcurs țările în curs de dezvoltare pentru a lichida decalajele.

Sfera tematică este astfel rezumată de autor: „Cauzele istorice ale distorsiunii structurale; gradul de distorsiune exprimat prin indicatorii decalajului de structură; contradicțiile pe care le provoacă decalajul de structură în economia mondială, factorii procesului de modificare a structurilor economice în țările în curs de dezvoltare, implicat în celei mondiale; condițiile concrete ale reasezării pe baze noi a structurii economiei mondiale; posibilitățile reale existente pentru înfăptuirea acestui proces; dinamica reală și dinamica necesară a acestuia, precum și perspectivele sale reflectate în scenariul asupra structurilor viitoare ale economiilor țărilor în curs de dezvoltare și ale economiei mondiale” (p. 6—7).

Calculul lui Andrei Vela indică un timp necesar pentru depășirea decalajelor în domeniul producției pe locuitor de circa 3—9 decenii în condițiile când ritmul țărilor în curs de dezvoltare ar devansa de 2—3 ori pe cel din țările industriale dezvoltate, dar care s-ar putea prelungi la peste 400 de ani dacă s-ar continua ritmurile reale din perioada 1960—1970. Andrei Vela nu exclude nici apariția unor factori surpriză (mari descoperiri

în știință și în tehnică, de pildă) care ar putea stimula, sau, dimpotrivă, frina ritmul modificărilor structurale, schimbându-le totodată direcția.

Autorul subliniază necesitatea debarasării de „iluzii fatale” și „viziuni idilice” care au făcut ca unele țări să-și fixeze „obiective și ritmuri exagerat de mari care urmau să se realizeze în perioade de timp imposibil de scurte”. În accepțiunea sa, trebuie să se facă deosebirea dintre ritmul teoretic necesar, impus de gravitatea situației, de decalajul absolut, și ritmul practic posibil permis de limitele potențialului economic specific fiecărei țări în curs de dezvoltare. Limitele ritmurilor sînt determinate de o serie de factori obiectivi: resursele materiale, umane, financiare, tehnice disponibile; eficiența economică minimă în funcție de ritmul creșterii, modul de planificare adoptat, contextul economic internațional, conjunctura economică pe termen lung; calitatea relațiilor economice internaționale și tipul de cooperare dintre state.

În acest context al analizei se emite o concluzie generalizatoare: „Specificul transformărilor în structura economică a țărilor în curs de dezvoltare se manifestă în caracterul lor lent” (p. 295). Ca orice revoluție autentică ce operează la nivelul structurilor și nu doar al suprastructurilor, lichidarea decalajelor reprezintă un proces de durată.

Merită a fi subliniată și o altă concluzie a autorului, după care obiectivul lichidării decalajelor nu trebuie să mizeze pe premisa încetinirii sau reducerii ritmurilor creșterii economice în țările occidentale, ca urmare a fenomenelor crizei economice; hotărâtoare este politica energetică a țărilor în curs de dezvoltare și, în special, capacitatea lor de a desfășura un efort intens de acumulare și de investiții pe termen lung.

Sub acest raport rezultatele obținute de România socialistă formează un solid punct de sprijin al lucrării. Aceste rezultate au fost puse în lumină cu deosebită relevanță în Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la plenara largită a C.C. al P.C.R. din 1—2 iunie a.c.: „Dacă România, trecînd pe calea construcției socialiste, nu ar fi acționat pentru dezvoltarea puternică a forțelor de producție, pentru realizarea unei industrii moderne pe baza tehnicii celei mai avansate, am fi rămas în continuare o țară slab dezvoltată, dependentă de țările industrializate”.

Rețin atenția și argumentele prin care se demonstrează că subdezvoltarea încetează de a mai juca rolul de pină acum. De sursă a dezvoltării celor dezvoltate, că lichidarea decalajelor este în interesul tuturor statelor lumii, că în actualele condiții de interdependență accentuată o acțiune globală a tuturor națiunilor pentru realizarea unei noi ordini economice internaționale „vine imperios necesară”.

Ar putea fi adăugate numeroase alte contribuții ale autorului: teza că viitoarele restructurări din economia mondială sînt pregătite tocmai în fostele colonii, în timp ce fos-

tele metropole au tendința „periferizării”; analiza mărimii ratei acumulării; critica „izomorfismului structural” și a consecințelor încercărilor de copiere a structurilor din țările industriale avansate etc.

Ne vom limita însă la a mai semnala o altă particularitate a cărții: analizele riguroase și concluziile precis formulate care constituie prim planul cercetării lui Andrei Vela au și calitatea de a degaja într-un „plan secund” sugestii teoretice, care, chiar dacă nu sînt explicit formulate, conferă lucrării un necontestabil plus de valoare.

Iată un exemplu: Andrei Vela subliniază în mod repetat că între elementele pentru definirea unei structuri economice optime un rol esențial revine îmbinării ramurilor mari consumatoare de muncă cu cele de înaltă tehnicitate, legării structurii de producție de tradițiile populației, îmbinării cerinței de modernizare cu valorificarea tradițiilor multiseculare, punerii în valoare a cuceririlor științei la nivelul posibilităților reale crescînde ale fiecărei țări, comitent cu valorificarea capacității de creație și producție artisanale moștenite de populație. Premisa metodologică a acestor poziții o constituie teza coexistenței unor forme sociale de producție diferite în condițiile aceluiași mod tehnic de producție, iar prelungirile teoretice posibile au dimensiuni multiple. În numeroase țări în curs de dezvoltare marea producție are o largă răspîndire; trecerea acestor țări la socialism va accentua necesitatea reevaluării raporturilor dintre mica producție și modul de producție socialist. Este cunoscut că mica producție a traversat, de-a lungul istoriei, cele mai diferite formațiuni social-economice, adaptîndu-se, de fiecare dată, condițiilor fundamentale ale modurilor de producție dominante ca preț al supraviețuirii. Nici măcar capitalismul industrial nu a putut desființa mica producție; reducîndu-i ponderea în țările dezvoltate, el a conservat-o în „periferii”, ba chiar a dus la regenerarea ei — în sfere dintre cele mai moderne ale economiei din metropole — în toate cazurile subordonîndu-și-o. În perspectiva trecerii la socialism a țărilor cu economie slab dezvoltată apare șansa istorică, atât de rară, ca mica producție să capete o existență certă, stabilă, cu un loc bine definit în mecanismul socialist de funcționare a economiei. În asemenea condiții, avantajele de care dispune mica producție și pe care marea întreprindere capitalistă a știut să și le integreze, ca un izvor al înaltei sale competitivități, vor fi puse în slujba satisfacerii interesului general al societății.

Prin contribuțiile în ambele planuri evocate mai sus lucrarea lui Andrei Vela se constituie într-o substanțială dovadă că evaluarea teoretică a proceselor din „lumea a treia” reprezintă un factor restructurant decisiv al înșeși sistemelor conceptuale ale teoriei economice.

Tudorel POSTOLACHE

20

Lupta pentru independență economică. Căile lichidării subdezvoltării

CONTINUĂM publicarea consultațiilor în sprijinul candidaților la concursul de admitere în învățămîntul economic superior. Sunt elaboreate de cadre didactice de specialitate din învățămîntul liceal și superior, sug. egida Direcției științelor sociale din Ministerul Educației și Învățămîntului, acestea nu se vor mai referi la întreaga temă prevăzută în programă, ci vor aprofunda aspectele mai dificile ale temei respective.

Potrivit prevederilor programei de economie politică pentru concursul de admitere în învățămîntul superior, în anul 1982, tema: „Lichidarea subdezvoltării — problemă majoră a contemporaneității” cuprinde 3 puncte: 1. „Programul P.C.R. despre conținutul și cauzele subdezvoltării”; 2. „Structura economică și socială a țărilor în curs de dezvoltare”; 3. „Lupta pentru independența economică. Căile înlăturării subdezvoltării”.

Toate aceste puncte sînt obligatorii pentru cei care se pregătesc în vederea participării la concursul de admitere din anul 1982. Consultația de față se referă la punctul 3.

Subliniem că, pentru anul 1982, programa de economie politică și manualul după care candidații se pot pregăti pentru concursul de admitere au fost indicate în „Revista economică” nr. 17 din 30 aprilie 1982.

PRĂBUȘIREA în ansamblu a sistemului colonial al imperialismului și apariția a peste 165 de state independente pe harta politică a globului, ce formează grupul țărilor subdezvoltate și în curs de dezvoltare, constituie un proces complex, cu profunde implicații politice și social-economice, atît pentru țările respective cît și pentru progresul general al umanității.

Experiența revoluțiilor de eliberare națională arată însă că lupta pentru cucerirea independenței politice nu reprezintă decît primul pas către dobîndirea independenței reale a acestor țări, a înaintării lor pe calea progresului economic și social. În prezent, în fața țărilor în curs de dezvoltare, eliberate de sub dominația colonială, stau sarcini multiple, a căror realizare vizează în esență cucerirea și consolidarea independenței economice, fără de care nu poate exista și nu se poate menține independența politică.

Conținutul și necesitatea cuceririi independenței economice

REALITATEA istorică contemporană demonstrează că o autentică dezvoltare economică este imposibil de înlăturat fără existența independenței economice, după cum nu poate fi vorba de o independență economică deplină și reală în condițiile subdezvoltării. Prin independența economică se înțelege o asemenea situație internă și externă a unei țări care-i permite:

1. să decidă suveran asupra tuturor problemelor de politică internă și internațională ce privesc și afectează interesele poporului din țara respectivă;
2. să dispună liber și suveran de bogățiile sale naționale;
3. să dețină toate pirghiile de comandă în economia națională;
4. să exercite deplină autoritate asupra tuturor activităților de orice natură care se desfășoară pe teritoriul național;
5. să păstreze în cadrul țării avuția națională;
6. să asigure o dezvoltare a complexului economic național potrivit cu interesele fundamentale ale națiunii respective.

Obținerea independenței politice nu echivalează cu lichidarea automată a subdezvoltării, deoarece actuala ordine internațională se bazează pe mecanisme economice care reproduc și amplifică subdezvoltarea, chiar în condițiile independenței politice.

De aceea, lupta tinerelor state independente, a popoarelor din aceste țări nu se limitează la lichidarea regimurilor de administrație colonială și dobîndirea independenței de stat, ci reprezintă un proces revoluționar ce urmărește să creeze o nouă ordine economică internațională, să consolideze independența națională și să asigure lichidarea stării de subdezvoltare.

Cucerirea independenței economice, lichidarea subdezvoltării, constituie una din problemele fundamentale ale epocii contemporane, cu care se confruntă țările în curs de dezvoltare. „România consideră că o problemă fundamentală a lumii de azi — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu — este intensificarea eforturilor pentru lichidarea subdezvoltării, a împărțirii lumii în țări bogate și țări sărace ca urmare a îndelungatei politici imperialiste de dominație colonială”¹⁾.

În scopul lichidării subdezvoltării fiecare țară angajată în acest proces trebuie să se bazeze în primul rînd pe efortul propriu. De munca și eforturile proprii depinde folosirea eficientă atît a resurselor interne ale fiecărei țări în procesul autodez-

voltării, cît și a avantajelor colaborării economice internaționale. Aceasta implică protejarea bogățiilor naționale și lichidarea pozițiilor dominante ale monopolurilor străine, crearea și dezvoltarea unei industrii proprii, diversificarea economiei naționale, transformări structurale în agricultură și limitarea proprietății moșierești, crearea și consolidarea sectorului de stat în economie. Este necesară dezvoltarea infrastructurii materiale, formarea și perfecționarea cadrelor naționale, crearea unei baze proprii de cercetare tehnico-științifică care să asigure valorificarea resurselor naturale și de muncă ale fiecărei țări, avîntul forțelor de producție ale societății, dezvoltarea armonioasă a economiei naționale.

În al doilea rînd, lichidarea stării de subdezvoltare impune consolidarea solidarității și colaborării dintre țările în curs de dezvoltare, în toate domeniile de activitate. Aceasta presupune atît extinderea cooperării economice reciproc avantajoase cît și promovarea unor acțiuni comune în viața internațională.

În al treilea rînd în procesul lichidării subdezvoltării — potrivit concepției partidului nostru — efortul propriu al țărilor în curs de dezvoltare trebuie conjugat cu măsuri adoptate la scară mondială. Efectele subdezvoltării afectează atît popoarele din țările respective cît și economia mondială în ansamblul său. Economia mondială se confruntă în ultima perioadă cu puternice decalaje și dezechilibre care reflectă criza profundă prin care trec relațiile economice internaționale. Fiind un rezultat al subdezvoltării economice și inechităților în schimburile economice internaționale, aceste decalaje și dezechilibre se amplifică și se transmit asupra tuturor statelor prin intermediul circuitului economic mondial și interdependențelor economice internaționale.

Menținerea împărțirii lumii în țări dezvoltate și în țări slab dezvoltate constituie în plus o sursă de tensiune în viața internațională. Ca urmare, este în interesul progresului economic mondial, ca tinerele state naționale să-și creeze o industrie proprie, să-și dezvolte armonios și în ritm rapid forțele de producție, să-și pună în valoare resursele proprii, pentru a participa în condiții de deplină egalitate la diviziunea internațională a muncii.

Căile lichidării subdezvoltării

ÎN STRATEGIA lichidării subdezvoltării, principalele direcții de acțiune pe plan național se referă la:

1 Trecerea bogățiilor naționale în proprietatea națiunii, în vederea înlăturării dominației monopolurilor străine. În acest context se înscriu măsurile de naționalizare — cu sau fără compensație — a unor ramuri industriale, a comerțului exterior, a sectorului bancar etc. care au avut loc în ultimele decenii în țări ca: Birmania, Republica Arabă Egipt, Algeria, Mozambic, Angola, Guineea, Sri Lanka, Peru etc. S-au adoptat, de asemenea, măsuri de limitare a activității capitalului străin și a societăților multinaționale. În economia altor țări în curs de dezvoltare capitalul străin continuă să dețină încă poziții importante. Dezvoltarea de sine stătătoare a tinerelor state implică promovarea unei politici antiimperialiste, de lichidare a pozițiilor monopolurilor străine în economia lor, de exercitare a suveranității depline asupra bogățiilor naționale și folosire a lor în interesul propriei dezvoltări.

2 Crearea și dezvoltarea sectorului de stat. Sectorul de stat în țările în curs de dezvoltare reprezintă un sistem de relații social-economice extrem de complexe al cărui caracter

¹⁾ Nicolae Ceaușescu: România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 14, Ed. politică, București, 1977, pag. 348

În sprijinul candidaților la concursul de admitere în învățămîntul economic superior

este în funcție de natura forțelor sociale care dețin puterea politică, măsura în care constituie un mijloc de luptă împotriva capitalului monopolist străin și a neocolonialismului, contribuția adusă la lichidarea subdezvoltării, la dobîndirea independenței economice, de obiectivele urmărite și căile adoptate pentru îndeplinirea lor.

Apariția și extinderea sectorului de stat în multe țări în curs de dezvoltare din Africa, America Latină și Asia au avut loc prin preluarea de către tinerele state naționale a bunurilor care aparținuseră fostei administrații coloniale, prin naționalizarea unor întreprinderi sau sectoare proprii de activitate economică și prin investiții publice de la bugetul statului, concretizate în construirea de unități economice.

Rolul și importanța social-economică a sectorului de stat trebuie analizate numai în strînsă relație cu realitățile concrete din fiecare țară în curs de dezvoltare. În funcție de aceste realități în unele țări sectorului de stat i s-a acordat un rol prioritar în economia națională, în timp ce în alte țări el deține un rol important numai în anumite ramuri, dezvoltîndu-se paralel cu sectorul privat. În țările în care puterea politică aparține burgheziei naționale, sectorul de stat reprezintă o formă a capitalismului de stat, cu o pronunțată orientare antiimperialistă și anticolonială. El constituie baza necesară unei industrializări rapide și asigurării independenței economice.

3 Crearea și dezvoltarea unei industrii proprii. Industria reprezintă baza trainică a independenței politice și economice a țărilor în curs de dezvoltare. Ea are un rol primordial în dezvoltarea susținută a forțelor de producție, în sporirea avuției naționale și îmbunătățirea condițiilor de viață ale populației. Prin crearea industriei proprii se promovează creșterea economică, se asigură o valorificare superioară a resurselor naționale, se realizează schimbări structurale în întreaga economie națională.

Înfăptuirea procesului de industrializare a devenit unul din obiectivele de bază ale politicii economice a țărilor în curs de dezvoltare. Pentru aceste țări, emanciparea economică înseamnă industrializare concomitent cu dezvoltarea agriculturii. Industrializarea țărilor în curs de dezvoltare nu trebuie redusă însă la o simplă creștere cantitativă a producției industriale, ci este o asemenea dezvoltare care să permită lichidarea structurii coloniale a economiei naționale, să asigure preponderența industriei, diversificarea economiei naționale și îmbunătățirea utilizării depline și eficiente a potențialului existent de forță de muncă.

4 Transformări structurale în agricultură. Deși constituie principala ramură de producție, în general, agricultura țărilor în curs de dezvoltare se caracterizează printr-o productivitate scăzută, un grad redus de dotare tehnică, metode rudimentare de cultivare a pămîntului și prin monocultura. Nivelul scăzut de dezvoltare a forțelor de producție în agricultură este determinat de structura proprietății asupra pămîntului, cu totul inadecvată pentru asigurarea progresului economic și social.

Dominația mării proprietăți feudale stă la baza principalelor probleme și contradicții agrare. Datorită structurilor perimate, anacronice, creșterea mai rapidă a populației agricole a făcut ca producția agroalimentară pe locuitor în aceste țări să înregistreze un anumit regres în perioada anilor '60, majoritatea țărilor în curs de dezvoltare devenind importatoare de cereale. În aceste condiții lichidarea subdezvoltării impune cu necesitate schimbări structurale în agricultura țărilor în curs de dezvoltare, rezolvarea problemei agrare. Desființarea proprietății feudale în agricultură, înfăptuirea unor reforme agrare radicale, reprezintă unele din cele mai prioritare sarcini ce se cer realizate în noua etapă a revoluțiilor de eliberare națională.

Deși în majoritatea țărilor în curs de dezvoltare s-au îndeplinit reforme agrare, acestea în ansamblul lor nu au determinat schimbări de esență în structurile agrare și nu au rezolvat pînă la capăt problema agrară în folosul țărănimii. Experiența istorică arată că numai reformele agrare efectuate în folosul țărănimii, cu participarea directă a acesteia, pot lichida starea de înăpoiere a agriculturii și pot asigura creșterea contribuției agriculturii la progresul general al forțelor de producție.

5 Pregătirea cadrelor și utilizarea forței de muncă. Avînd în vedere importanța factorului forță de muncă în procesul creșterii economice, în strategia lichidării subdezvoltării se acordă o atenție deosebită pregătirii cadrelor naționale și utilizării forței de muncă în țările în curs de dezvoltare. Nevoia de cadre pentru aceste țări cuprinde toate treptele de educație și formare profesională și în special formarea de muncitori calificați, cadre tehnice și de conducere. Necesarul de cadre al țărilor în curs de dezvoltare este amplificat de existența șomajului și subutilizarea forței de muncă ca și de influențele

negative ale exodului de specialiști către statele dezvoltate din punct de vedere economic.

6 Intensificarea procesului de acumulare. Dezvoltarea în ritm susținut a forțelor de producție, înfăptuirea procesului de industrializare, dezvoltarea agriculturii și a celorlalte ramuri ale economiei naționale sînt organic legate de procesul de acumulare. Alocarea unei părți însemnate din venitul național pentru acumularea reprezintă o necesitate obiectivă pentru asigurarea progresului economic și social în țările în curs de dezvoltare.

Fără acumulare nu poate fi concepută eliminarea decalajelor economice, lichidarea subdezvoltării, ridicarea nivelului de trai al populației.

În scopul mobilizării resurselor financiare interne și externe necesare acumulării, în multe țări în curs de dezvoltare se urmărește creșterea ratei acumulării, reducerea, la strictul necesar, a cheltuielilor neproductive, diminuarea și lichidarea schimburilor neechivalente, orientarea preponderentă a investițiilor spre ramurile productive, efectuarea de economii valutare și devize printr-o raționalizare a importului, realizarea de reforme fiscale în vederea atragerii spre acumulări a veniturilor păturilor avute ale populației, dezvoltarea și perfecționarea rețelei de credit, a celei bancare și a caselor de economii.

7 Extinderea colaborării economice internaționale. Lupta pentru lichidarea subdezvoltării implică deopotrivă și extinderea relațiilor economice internaționale, instaurarea unei noi ordini economice și politice mondiale. Întrucît majoritatea țărilor dezvoltate și-au asigurat progresul prin exploatare colonială este echitabil ca ele să contribuie prin diferite forme la eforturile tinerelor state suverane, în lupta lor pentru lichidarea stării de subdezvoltare. În acest scop se impune:

a) Promovarea unor raporturi cât mai largi de schimburi comerciale și cooperare internațională, eliberate de orice fel de obstacole, discriminări și bariere artificiale.

b) Restructurarea economiilor interne ale țărilor dezvoltate în vederea creării de debușuri pentru produsele tinerei industrii din țările în curs de dezvoltare.

c) Reașezarea raportului dintre prețurile materiilor prime și prețurile produselor industriale.

d) Restructurarea sistemului monetar și financiar internațional în scopul finanțării dezvoltării.

e) Crearea condițiilor de acces la tehnologiile moderne, sporirea substanțială a asistenței tehnice, științifice și financiare a țărilor în curs de dezvoltare.

f) Democratizarea relațiilor internaționale.

Realizarea unui nou sistem de relații economice și politice internaționale capabil să asigure accesul tuturor națiunilor la bunurile materiale și spirituale create de umanitate și extinderea unei cooperări internaționale echitabile și avantajoase, reprezintă tocmai acel cadru mondial favorabil pentru eforturile de progres economic și social al țărilor în curs de dezvoltare.

Conștiința intereselor comune ale dezvoltării tuturor statelor, în condițiile accentuării interdependențelor dintre diversele economii naționale, evidențiază interesul comunității internaționale în lichidarea stării de subdezvoltare. Răspunderea țărilor dezvoltate de a sprijini eforturile de lichidare subdezvoltării nu reprezintă un act de caritate, ci o obligație morală față de țările rămase în urmă, a căror exploatare colonială a stat la baza dezvoltării lumii capitaliste industrializate. Consolidarea independenței politice și economice a țărilor în curs de dezvoltare este indisolubil legată de lupta împotriva neocolonialismului. Neocolonialismul reprezintă ansamblul măsurilor economice, politice, ideologice, militare întreprinse în mod direct sau indirect de către statele imperialiste în scopul limitării independenței tinerelor state, a exploatarea lor în continuare.

Pornind de la necesitatea lichidării subdezvoltării, a luptei împotriva imperialismului și neocolonialismului, România socialistă acționează pe multiple planuri pentru lărgirea continuă a relațiilor sale cu țările în curs de dezvoltare. Țara noastră pune un accent deosebit pe cooperarea economică și tehnico-științifică, sprijină efortul tinerelor state pentru valorificarea resurselor naturale, dezvoltarea industriei și agriculturii, pregătirea cadrelor de specialiști necesare acestor țări. În același timp România militează consecvent pe plan internațional pentru edificarea unei noi ordini economice internaționale care să creeze condiții favorabile pentru lichidarea subdezvoltării.

lector dr. M. PISLĂ

Institutul politehnic „Gh. Asachi” din Iași

A doua sesiune specială

a Adunării Generale a O. N. U.

consacrată dezarmării

Oprirea cursei înarmărilor și trecerea la dezarmare — cerința fundamentală a epocii noastre

ÎNCEPÎND de la 7 iunie, la sediul din New York al Națiunilor Unite se desfășoară lucrările celei de-a doua sesiuni speciale a Adunării Generale a O.N.U. consacrată dezarmării — eveniment politic de cea mai mare însemnătate, chemat să examineze multilateral unul din cele mai voluminoase și mai importante dosare ale vieții internaționale actuale — cel al dezarmării — și, concomitent, să elaboreze, în forul mondial cel mai reprezentativ și mai democratic de care dispune comunitatea internațională în etapa actuală, răspunsuri viabile, mai eficiente ca în trecut, într-o problemă de a cărei rezolvare depind liniștea, pacea, securitatea și însăși supraviețuirea popoarelor de pe planeta noastră, progresul și prosperitatea tuturor națiunilor lumii.

Prin evidențierea caracterului deosebit de urgent și acut al dezarmării, prin trecerea în revistă a obiectivelor majore imediate și a măsurilor concrete care trebuie să se afle în centrul negocierilor și prin crearea unui cadru de negocieri corespunzător, prima sesiune specială a O.N.U. consacrată dezarmării, din 1978, a deschis perspectiva realizării unor progrese reale pe calea opririi cursei înarmărilor și a înfăptuirii dezarmării. O mare importanță a avut-o faptul că sesiunea a hotărât crearea unui cadru mai democratic pentru negocierea problemelor dezarmării, precum și întărirea rolului și responsabilității Organizației Națiunilor Unite în acest domeniu. În cei patru ani care au trecut de la prima sesiune specială, România a acționat cu hotărâre, în cadrul noilor organisme de negocieri și deliberare constituite — Comitetul pentru dezarmare de la Geneva și Comisia de dezarmare — urmărind, alături de celelalte state, în primul rînd de țările mici și mijlocii, nealiniat, în curs de dezvoltare, să se folosească la maximum noul cadru organizatoric pentru examinarea unor probleme prioritare ale „dosarului dezarmării”, pentru înregistrarea unor rezultate concrete.

Din păcate, cu toate premisele, mai favorabile, create de prima sesiune specială, nici după anul 1978 nu a fost posibil să se impulsioneze tratativele de dezarmare, să se ajungă la încheierea unor acorduri substanțiale de dezarmare, această stare de lucruri negativă datorîndu-se în principal absenței voinei politice din partea unor state, faptului că ele nu au dovedit atașament față de principiile, prioritățile și programul de acțiune la care au subscris, prin consens, odată cu adoptarea Documentului final al primei sesiuni. Iar acest document final, în primul său paragraf, definea cu maximă claritate obiectivele ce se cer urmărite de comunitatea internațională, în următorii termeni: „Securitatea, care reprezintă un element inseparabil al păcii, a constituit dintotdeauna una din aspirațiile cele mai profunde ale omenirii. De mult timp, statele urmăresc să-și garanteze securitatea prin dobîndirea de arme. Trebuie să recunoaștem că s-a întimplat așa pentru că, în anumite cazuri, ele au putut efectua supraviețuirea grație unor mijloace de apărare adecvate. Dar în zilele noastre, acumularea de arme și în special de arme nucleare constituie mai degrabă o amenințare decît o protecție pentru viitorul omenirii. A sosit, deci, momentul să se pună capăt acestei situații, să se renunțe la folosirea forței în relațiile internaționale și să se caute securitatea în dezarmare, respectiv grație unui proces treptat, dar efectiv, care să înceapă printr-o reducere a actualului nivel al armamentelor. Oprirea cursei înarmărilor și dezarmarea autentică sînt sarcini cărora trebuie să li se acorde cea mai mare importanță și cea mai mare urgență. Acest test istoric trebuie, de asemenea, trecut pentru a se ocroti interesele economice și politice ale tuturor statelor și popoarelor lumii și pentru a le garanta o adevărată securitate și un viitor pașnic”.

În fața actualei sesiuni speciale a Adunării Generale a O.N.U. consacrată dezarmării stau sarcini de maximă respon-

sabilitate, care decurg atît din obiectivele înseși stabilite de Națiunile Unite în sfera dezarmării, cît și din contextul internațional în care se desfășoară lucrările forumului mondial dedicat dezarmării.

În expunerea la Plenara lărgită din 1—2 iunie a.c., făcînd o strălucită analiză a tabloului vieții internaționale actuale, tovarășul Nicolae Ceaușescu releva, cu deplină temei, faptul ca în raporturile interstatale „s-a ajuns la o încordare deosebit de gravă care a dus la creșterea pericolelor de noi conflicte militare, inclusiv de izbucnire a unui nou război mondial”. Evidențiind cu claritate factorii negativi ce acționează pe arena mondială, între care politica imperialistă de forță și dictat, de menținere și reimpărțire a zonelor de influență, fenomenele de criză, existența unor conflicte și confruntări militare, agravarea subdezvoltării și a decalajelor economice, conducătorul partidului și statului nostru sublinia, totodată, influența deosebit de nocivă a cursei înarmărilor în ansamblul vieții internaționale, faptul că aceasta generează neîncredere, teamă, insecuritate și pericolul unei conflagrații mondiale, subminînd, în paralel, eforturile de dezvoltare și progres ale tuturor națiunilor, fără excepție.

„În momentul de față — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — problema centrală a vieții internaționale o constituie lupta pentru oprirea cursei înarmărilor și trecerea la dezarmare și în primul rînd la dezarmarea nucleară, pentru o pace trăinică în lume. Înarmările au ajuns la un asemenea nivel, încît un nou război mondial ar duce la distrugerii incalculabile, ar pune în pericol însăși existența omului, creația supremă a naturii. Este tot mai evident, așa cum afirmă diferite organisme și congrese internaționale, îndeosebi ale oamenilor de știință, că într-un nou război mondial atomo-nuclear n-ar mai exista nici învinși, nici învingători, ci va fi distrusă omenirea. De aceea se impune ca popoarele să-și unească eforturile pentru a opri cursa spre dezastru, pentru asigurarea păcii”.

Secretarul general al partidului nostru atrăgea atenția, cu același prilej, asupra puternicelor argumente din sfera economică ce pledează convingător în favoarea opririi cursei înarmărilor, această uriașă risipă de bunuri materiale, sustrate de la destinația lor firească și deturnate în scopul creării și perfecționării mijloacelor de distrugere a omului și valorilor create de umanitate. Aceste argumente se cer luate în atență considerare de participanții la cea de-a doua sesiune specială a Adunării Generale a O.N.U. consacrată dezarmării, deoarece a devenit o gravă anomalie a zilelor noastre faptul că, în timp ce — potrivit ultimului raport al SIPRI, peste 650 miliarde dolari sînt cheltuiți anual în scopuri militare, neproductive, două treimi din populația planetei este confruntată cu consecințele nefaste ale subdezvoltării, sărăciei, foametei, bolilor, analfabetismului, absenței unor mijloace minime pentru o viață decentă, demnă de civilizația secolului XX. Într-adevăr, constituie o tragică și anormală realitate a zilelor noastre faptul că în timp ce în întreaga lume se irosesc zilnic — și aceasta de mai mulți ani — peste un milion de dolari pe minut pentru producerea de arme, sute de milioane de locuitori ai planetei din țările cele mai sărace sînt nevoiți să trăiască din veniturile zilnice mai mici decît prețul unui pachet de țigări, în fiecare zi, 40 000 de copii din țările lumii a treia pier de foame, 570 de milioane de oameni trăiesc în diferite părți ale lumii în condiții de subalimentație, iar 800 de milioane de pămînteni sînt analfabeți.

Într-o lume confruntată cu cortegiul de suferințe ale subdezvoltării, într-o lume în care datoria externă a țărilor în curs de dezvoltare a depășit 500 miliarde dolari, înfăptuirea dezarmării și eliberarea pe această cale a unor fonduri care să fie orientate spre soluționarea unor probleme social-economice pre-

sante, de care depind nu numai existența zilnică și progresul unor popoare, ci și înseși pacea și stabilitatea internațională au devenit comandamente majore.

„Între problema dezarmării și problema noului ordin economic internațional — releva tovarășul Nicolae Ceaușescu — există o strinsă interdependență. Oprirea înarmărilor, trecerea la reducerea cheltuielilor militare, ar crea condițiuni pentru a se aloca mijloacele necesare, financiare și materiale, în vederea soluționării problemelor grave legate de situația țărilor sărace. Aceasta ar exercita o puternică influență asupra întregii economii mondiale, ar favoriza schimbările și stabilitatea economică și politică internațională“.

Popoarele lumii, care achită nota de plată astronomică a cursei înarmărilor, care poartă pe umerii lor povara copleșitoare, tot mai greu de suportat, a cheltuielilor militare și care, în cazul unei conflagrații nucleare ar plăti un inimaginabil tribut de suferințe și jertfe, cer pe bună dreptate ca **actuala sesiune specială să marcheze o etapă nouă în declanșarea unui proces autentic de dezarmare**, să rupă decalajul periculos care s-a creat între declarațiile și rezoluțiile în favoarea dezarmării și evoluția în ritm exponențial a cursei înarmărilor și a arsenalelor militare.

Din acest unghi de vedere, o trăsătură caracteristică a actualei sesiuni speciale este aceea că ea se desfășoară în condițiile unei conștientizări sporite a popoarelor asupra pericolului fără seamăn generate de cursa înarmărilor, ale unei activizări fără precedent a eforturilor celor mai largi categorii ale populației, ale opiniei publice mondiale, pentru stăvilirea competiției militare, pentru reducerea și eliminarea pericolului de război, pentru realizarea dezarmării și întărirea păcii.

Atît în preajma cît și în timpul lucrărilor sesiunii speciale, în numeroase țări ale lumii, inclusiv în România, au avut și au loc acțiuni de o mare diversitate și amploare — marșuri, demonstrații, adunări populare, dezbateri publice, colectarea de sute de milioane de semnături pe petiții, chemări, proclamații și apeluri — cu participarea unor persoane de toate vîrstele, de toate profesiile și de toate convingerile politice, care au dat expresie grăitoare îngrijorării profunde în legătură cu proporțiile atinse de cursa înarmărilor și pericolele pe care ea le generează, opțiunii ferme a majorității covârșitoare a locuitorilor a zeci și zeci de state situate pe toate continentele pentru stăvilirea competiției iraționale în domeniul acumulării mijloacelor de distrugere, pentru dezarmare, pace, colaborare și înțelegere internațională.

Pe ordinea de zi a dezbaterilor figurează următoarele probleme de fond mai importante: dezbaterile generale, care includ examinarea și evaluarea situației internaționale, avînd în vedere necesitatea de a se adopta măsuri concrete și concertate în vederea eliminării pericolului de război, în special de război nuclear; examinarea modului de aplicare a deciziilor și recomandărilor adoptate de Adunarea Generală în cadrul primei sale sesiuni speciale consacrată dezarmării; examinarea și adoptarea programului global de dezarmare; analiza modului de aplicare a Declarației prin care anul '80 a fost proclamat de Națiunile Unite drept cel de-al doilea Deceniu pentru dezarmare; îmbunătățirea eficacității mecanismelor de negocieri în domeniul dezarmării și întărirea rolului O.N.U. în acest domeniu, inclusiv eventuala convocare a unei conferințe mondiale pentru dezarmare; măsuri menite să sensibilizeze opinia publică mondială în favoarea dezarmării; adoptarea, în formă corespunzătoare, a documentelor finale ale sesiunii.

Primele luări de poziție din plenara Adunării Generale sînt concludente în privința gradului de îngrijorare în legătură cu cotele periculoase atinse de cursa înarmărilor și arsenalele nucleare și convenționale. Secretarul general al O.N.U., Javier Perez de Cuellar, și-a început discursul — cu care de fapt s-au deschis dezbaterile generale — accentuînd asupra necesității de a se stopa „înainte de a fi prea târziu, nebunia și imoralitatea pe care le reprezintă cursa înarmărilor“. El a continuat evidențînd necesitatea urgentă „de a se pune capăt risipei și pericolului extrem decurgînd din cursa înarmărilor, care amenință întreaga omenire cu un holocaust nuclear. Apocalipsul — a spus el — nu mai este azi doar o imagine biblică, ci a devenit o posibilitate reală“.

Evocînd pericolele imense pe care escalada înarmărilor le comportă pentru stabilitatea, pacea și securitatea internațională, Perez de Cuellar s-a referit, de asemenea, la consecințele economice și sociale negative ale cursei înarmărilor, relevînd că la proporțiile pe care le-au atins în prezent cheltuielile militare globale, ele reprezintă aproximativ 112 dolari pentru fiecare locuitor al planetei — cifră superioară produsului național brut per capita al multor țări în curs de dezvoltare. „În timp ce două bombardiere strategice ultramoderne costă circa 200 milioane dolari — a exemplificat secretarul general al O.N.U. — Orga-

nizației Mondiale a Sănătății i-au trebuit mai puțin de 100 milioane dolari pentru a eradica variola din lume. Vorbitorul a atras atenția și asupra gravității pe care o prezintă faptul că în prezent circa 500 000 de savanți și cercetători cu înaltă calificare lucrează în institutele și laboratoarele cu caracter militar, desfășurînd activități menite „să pună la punct arme și mal perfecționate și mai ucigătoare decît cele existente“. De asemenea, secretarul general al O.N.U. a arătat că, exercitînd o influență negativă asupra economiilor tuturor statelor, cursa înarmărilor are un impact nefast asupra țărilor în curs de dezvoltare, care sînt nevoite să aloce în scopuri de apărare o parte din resursele lor, și așa reduse, stringent necesare pentru ocrotirea sănătății, creșterea producției alimentare, educație și alte nevoi social-economice.

Președintele sesiunii speciale a Adunării Generale consacrată dezarmării, Ismat Kittani (Irak) a remarcat faptul că sesiunea are loc într-o situație internațională extrem de complexă, caracterizată de creșterea tensiunii, tulburări și conflicte, în care pacea și securitatea lumii sînt tot mai amenințate. El a avertizat asupra pericolului pe care le reprezintă „creșterea alarmantă a potențialului militar în lume“, intensificarea activităților militare în spațiul extraatmosferic și teoriile privind „inevitabilitatea războiului“ sau „posibilitatea și acceptabilitatea unui război nuclear limitat“, subliniînd că singura cale rațională o constituie trecerea la un proces real de dezarmare, cu prioritate în domeniul nuclear, în cadrul căruia principalele țări posesoare de arme nucleare trebuie să deschidă ele însele calea spre o dezarmare efectivă.

„Omenirea se află la răscruce — declara și premierul Suediei, Thorbjorn Faellin. Avem de ales între a continua cursa înarmărilor și a accepta să mergem mai departe, către o ordine economică și politică mondială mai bună. Pretenția că un sistem de arme nucleare ar putea menține un echilibru al puterii este lipsită de orice credibilitate. Aceasta relevă mai degrabă situația în care s-au plasat țările dezvoltate, care au dat dovadă de o neînspirată ordonare a priorităților. Ele s-au lansat în realizarea celor mai perfecționate arme de distrugere, în timp ce nu pot asigura cetățenilor lor locuri de muncă și o existență economică și socială acceptabilă“.

Ministerul de externe al Austriei a preconizat înlocuirea actualei curse a înarmărilor printr-o strategie pe care a denumit-o „tehnologia păcii“ care, în viziunea sa, ar trebui să se traducă în măsuri practice de dezarmare, menite să aducă „reale și semnificative schimbări economice și sociale, în beneficiul atît al țărilor dezvoltate, cît și al țărilor în curs de dezvoltare“.

A reținut atenția faptul că aproape toți reprezentanții țărilor în curs de dezvoltare care au luat cuvîntul, între care cei ai R. P. Chineze, Braziliei, Indiei, Mexicului, Thailandei, Marocului au pus accent pe faptul că alături de imperativul salvării păcii mondiale, care pledează pentru oprirea înarmărilor și adoptarea unor măsuri practice de dezarmare, angajarea fermă a statelor pe calea dezarmării este cerută stringent de acumularea unor nevoi prezente de ordin economic și social, de necesitatea lichidării decalajelor economice și a stării de subdezvoltare — probleme care și-ar putea găsi mai ușor rezolvarea în condițiile reducerii graduale a cheltuielilor militare și alocării fondurilor astfel eliberate în scopul dezvoltării economico-sociale a națiunilor, cu accent pe nevoile țărilor în curs de dezvoltare.

În ceea ce o privește, în conformitate cu concepția președintelui Nicolae Ceaușescu asupra căilor și modalităților de înfăptuire a dezarmării, cu poziția ei consecventă, fermă, în favoarea opririi cursei înarmărilor și realizării obiectivelor dezarmării, România participă la actuala sesiune specială consacrată dezarmării, hotărîtă să-și aducă contribuția, în colaborare cu celelalte state membre ale O.N.U., pentru ca forumul de la New York al dezarmării să se încheie cu rezultate concrete cît mai de substanță, să adopte decizii și măsuri menite să pună capăt evoluțiilor periculoase de pe plan internațional, să ducă la oprirea cursei înarmărilor, la instaurarea unui climat de încredere, colaborare, independență și pace, să determine trecerea la negocieri serioase, de fond, în domeniul dezarmării, în primul rînd al dezarmării nucleare.

Poporul român și-a exprimat din nou adevărată și fermă la cauza dezarmării și păcii prin **Apelul adresat sesiunii speciale a Organizației Națiunilor Unite consacrată dezarmării** care, alături de manifestările de mare amploare ce au loc în această perioadă în diferite țări ale lumii, constituie o vibrantă și energică chemare la rațiune, la acțiune hotărîtă pentru a se feri omenirea de primejdia războiului, pentru triumful înțelegerii și păcii pe planeta noastră.

Nicolae CHILIE

Programe de dezvoltare

Iordania: modernizarea economiei prin eforturi interne

POPORUL IORDANIAN se află angajat într-un amplu efort pentru edificarea unei economii moderne. Astfel, este semnificativ faptul că ponderea investițiilor productive în P.N.B. s-a majorat constant, de la 16% în 1972, la 25,9% în 1975 și 33,3% în 1978. Concentrarea resurselor interne către dezvoltarea economiei a determinat în mod firesc obținerea unor rezultate de ansamblu remarcabile, ilustrate printre altele și de realizarea unei rate medii anuale de creștere economică de 8,6% în perioada 1975—1978.

Dezvoltarea industriei a urmărit două obiective prioritare și anume: valorificarea importantelor zăcăminte minerale (fosfați și potasă) ale țării în scopul majorării încasărilor din export, paralel cu diminuarea dependenței de import prin dezvoltarea producției de ciment și a capacităților de rafinare a șteiului. Astfel, producția minieră de fosfați, principală bogăție a țării, s-a majorat de la 2,3 milioane tone în 1978 la 4,5 milioane tone în 1981, iar producția de potasă obținută din zona marină urmează să atingă în 1984 circa 1,2 milioane tone. În anul curent urmează, de asemenea, să intre în funcțiune combinatul chimic de la Aqaba care va produce 2 000 tone/zi superfosfați și acid sulfuric.

Totodată, prin extinderea rafinării de la Zarqa, capacitățile de rafinare a șteiului se vor majora la 3,4 milioane tone/an, iar prin intrarea în funcțiune a unei noi fabrici de ciment la Rasha-dya, capacitățile de producție a cimentului vor ajunge la 2,25 milioane tone/an.

În prezent, Iordania este angajată în realizarea obiectivelor planului cincinal 1981—1985, care urmărește în principal

dezvoltarea în continuare a industriei prelucrătoare prin încurajarea întreprinderilor de mărime medie, sporirea eforturilor pentru dezvoltarea agriculturii, în special prin îmbunătățirea aprovizionării cu apă și lărgirea și modernizarea în continuare a parcului de mașini agricole. Pe această bază se urmărește realizarea unei creșteri medii anuale de 9,1% în intervalul vizat.

Planul prevede investiții de 2,8 miliarde dinari (de peste 3,7 ori mai mari decât în cincinalul precedent) din care: 600 milioane dinari pentru industrie (230 milioane în cincinalul precedent), 200 milioane dinari pentru dezvoltarea agriculturii, 160 milioane dinari pentru creșterea resurselor de apă utilizabile, 23 milioane dinari în scopul prospectivelor petroliere și de gaze naturale etc.

Se are în vedere, printre altele, irigația a încă 25 mii acri (cu 2 mii acri mai mult decât în cincinalul precedent), construirea unei conducte petroliere între Aqaba și nordul țării, a unui nou aeroport, a unei fabrici de asamblare a automobilelor cu o capacitate de 25 mii buci/an, a unei fabrici de geamuri la Ma'an etc.

Ca expresie a dorinței reciproce a României și Iordaniei de concurență, relațiile economice dintre cele două țări au cunoscut un curs ascendent, oglindit, printre altele și de creșterea volumului schimburilor comerciale de peste 3,6 ori în perioada 1975—1981. O contribuție hotărâtoare la dinamizarea relațiilor româno-iordaniene au adus întâlnirile dintre președintele Nicolae Ceaușescu și regele Hussein, desfășurate sub semnul stimei și încrederii reciproce și care s-au soldat de fiecare dată cu acorduri și înțelegeri concrete vizând intensificarea concurenței bilaterale. În prezent

schimburile comerciale și cooperarea economică româno-iordaniană se desfășoară în cadrul juridic favorabil creat de Acordul comercial, Acordul general de cooperare și Acordul de cooperare economică și tehnică, în vigoare între cele două părți.

România a exportat în ultimii ani în Iordania o gamă largă de produse ale construcției de mașini, printre care echipamente pentru industria petrochimică, linii electrice, tractoare, autoturisme, bunuri industriale de consum îndelungat, produse chimice, produse ale industriei de prelucrare a lemnului, ale industriei ușoare și alimentare ș.a. La import au predominat fosfații naturali, principalul produs de export al Iordaniei.

O atenție deosebită a fost acordată intensificării cooperării economice, România participând la realizarea unor însemnate obiective economice în Iordania: o conductă petrolieră de peste 40 km lungime, linia electrică de înaltă tensiune Amman—Ma'an, linia electrică Ma'an—Aqaba și în primul rând rafinăria de ștei de la Zarqa, la a cărei extindere și modernizare țara noastră a participat cu livrări de proiecte, utilaje tehnologice, lucrări de construcție-montaj și asistență tehnică. Circa 1 500 de specialiști români au lucrat la finalizarea acestui obiectiv, rafinăria de la Zarqa devenind una din unitățile cele mai moderne ale tinerei industriei iordaniene.

Ampla activitate de construcție care se desfășoară atât în România, cit și în Iordania oferă premise favorabile lărgirii și diversificării pe mai departe a colaborării pe multiple planuri dintre cele două țări. În acest context, noua vizită oficială de prietenie a tovarășului Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, în Regatul Hașemit al Iordaniei la invitația Majestății Sale regele Hussein Ibn Talal și a reginei Noor va marca însă îndoielă un nou pas pe linia întăririi concurenței dintre cele două țări și popoare prietene.

Nicolae Laurențiu OSS
I.E.M.

Noi „seisme” în cadrul sistemului monetar vest-european

Zguduririle sistemului valutar de cursuri fixe de la Bretton Woods, care s-au accentuat odată cu prima devalorizare a dolarului S.U.A. din decembrie 1971, au determinat țările membre ale C.E.E. să încerce să atenueze fluctuațiile masive de cursuri care au apărut pe piață prin stabilirea în aprilie 1972, a „șarpei valutar” (de fluctuare a monedelor unor țări partenere — Belgia, R.F.G., Franța, Italia, Luxemburg și Olanda) în cadrul unor limite fixe de $\pm 2,25\%$ și ulterior, în 1978, prin crearea unui sistem monetar vest-european, în încercarea de căutare a unei noi formule de creare a unei zone de stabilitate monetară vest-europene. Noul sistem monetar vest-european — cel din 1979 — constituie o adaptare a celui anterior la noile condiții apărute, în cadrul cărora prioritățile sînt: creșterea stabilității cursurilor de schimb, asigurarea unei stabilități monetare, accentuarea creșterii economice, facilitarea convergenței ratelor de inflație spre nivelul cel mai scăzut posibil etc.

Noua realiniere din cadrul S.M.E., anunțată după reuniunea miniștrilor de finanțe de la sfîrșitul săptămîinii trecute, prevede devalorizarea francului francez pe ansamblu cu 5,75% față de celelalte monede, a lirei italiene cu 2,75%, în timp ce moneda vest-germană și florinul olandez au fost revalorizate cu 4,25%; presiunile și zvonurile pieței, care persistau de câteva săptămîni, și-au găsit astfel materializarea.

Motivarea acestei noi modificări în cadrul S.M.E. a fost în primul rînd „domolirea” intervențiilor tot mai pronunțate ale Băncii Franței (și ale Băncii federale a R.F.G.) pentru a susține pragul acceptat al francului. De altfel, cifrele oficiale arată că rezervele valutare ale Franței au scăzut la 16,4 miliarde franci la începutul lunii iunie, de la 37 miliarde de franci la mijlocul lunii martie a.c., cînd au început presiunile asupra francului, dar după estimările unor observatori, costul intervențiilor franceze pentru suportarea cursului francului în această perioadă a fost probabil de aproape 40 miliarde franci (incluzînd și împrumuturile contractate în cadrul S.M.E.). Fondul acestei noi devalorizări a francului este însă legat de diferența mare de inflație din Franța și R.F.G. (14% ca ritm anual, față de sub 5,5%), și de scăderea competitivității exporturilor franceze (devalorizarea de circa 8% din

octombrie anul trecut fiind aproape în întregime anihilată de evoluția procesului inflaționist).

Devalorizarea cu 10% a francului față de moneda vest-germană a fost făcută după lungi și ascuțite dezbateri, în care poziția Franței (care a cerut inițial o devalorizare de 14%) a fost puternic atacată de ceilalți parteneri. Semnificativă este în această direcție declarația președintelui Băncii federale a R.F.G., Karl Otto Poehl, care preciza că „revalorizarea mărcii în raport cu francul francez reprezintă o anumită concesie politică, făcută cu scopul de a asigura funcționarea normală a sistemului monetar (vest) european”, în condițiile în care „revalorizarea efectivă a mărcii cu 10%, reprezintă limita maximă acceptabilă pentru R.F. Germania, luînd în considerare și devalorizarea francului față de moneda și florinul olandez, cu numai 9 luni în urmă”.

Franța a fost obligată să ia o serie de măsuri, în vederea susținerii noii devalorizări a monedei naționale, între care: înghețarea prețurilor (cu excepția celor la produsele agricole și a șteiului) pînă la 31.10.1982, înghețarea salariilor, încetarea indexării salariilor cu costul vieții (ca excepție va crește numai salariul minim garantat), înghețarea marjelor de profit, menținerea proporției deficitului bugetar în produsul intern brut la 3%, alt în 1982, cit și în 1983 etc.

Italia, la rîndul său, a urmărit prin devalorizarea lirei să mențină ridicată competitivitatea exporturilor sale în R.F. Germania față de cele franceze și să mă recupereze din diferența existentă în privința ritmului inflației.

Poziția R.F. Germania, care a mai avertizat în numeroase rînduri partenerii din S.M.E. că se va împotrivi unor devalorizări competiționale menite să stimuleze exporturile, a acceptat totuși noile modificări bazîndu-se pe faptul că revalorizarea mărcii îi va crea cîmp mai larg de mînevră pentru reducerea dobinzilor interne, în vederea impulsivității activității economice, și îi va asigura un mai mare succes în combaterea procesului inflaționist.

Olanda, cu toate că a recunoscut că firmele sale mari exportatoare vor fi afectate de revalorizarea florinului, consideră că excedentul comercial anticipat pentru anul în curs va fi oricum atins.

Vor fi aceste noi realiniere de durată mai lungă sau nu? Destul de greu de răspuns.

Cert este însă că armonizarea dorită de către partenerii din S.M.E. va fi greu de atins, în condițiile în care situația diferă de la țară la țară, iar obiectivele urmărite se consideră a putea fi atinse cu mijloace specifice în fiecare caz în parte.

Gheorghe MUNTEAN

Principalele caracteristici ale economiei și politicilor economice ale țărilor în curs de dezvoltare (1)

O MENIREA este în prezent confruntată cu mari și dificile probleme care-și așteaptă rezolvarea. De altfel niciodată în istoria ei lumea n-a fost lipsită de probleme mai mult sau mai puțin complexe. Ceea ce alarmează însă în prezent este, deși există o cvasiunanimitate că ceva trebuie făcut, neputința, cel puțin pentru o perioadă imediată, de a se da soluții viabile, acceptabile la nivel mondial, pentru depășirea acestei stări de lucruri. În trecut aria de răspândire sau perioadele de manifestare a unor probleme complicate se limitau sau se localizau în timp și spațiu. Astăzi, când trăim într-o lume a interdependențelor, asistăm însă la o stare de agregare a multiplelor laturi negative ale fenomenelor și proceselor social-economice, cu răspândire și efecte mondoglobale.

Una dintre cele mai acute probleme ale omenirii o constituie, fără îndoială, rămânerea în urmă în dezvoltarea economico-socială a unei mari părți a globului.

Deși este evidentă existența unui număr mare de state cu o economie rămasă mult în urmă față de nivelul mediu mondial, încadrarea în rindul țărilor în curs de dezvoltare constituie și în prezent o problemă în dezbatere. Părerii și opinii diferite în acest sens sint emise atât în rindul specialiștilor, dar și la forumuri și organisme internaționale. Lucrările pregătitoare de lansare a primului Deceniu al Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (1961—1970) au adus clarificări importante în definirea noțiunii de țară în curs de dezvoltare. Consacrarea categoriei de țări în curs de dezvoltare s-a realizat practic la prima Conferință a Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare de la Geneva, 1964.

În prezent categoria țărilor în curs de dezvoltare cuprinde state care aparțin fie sistemului social-politic al capitalismului, fie socialismului sau se află în stadiul de tranziție din punct de vedere al opțiunilor politice. În aceste condiții, ținând seama de diversitatea de situații în care se află statele, cred că adoptarea nivelului de dezvoltare a forțelor de producție ca un criteriu fundamental de delimitare a țărilor în curs de dezvoltare reprezintă soluția cea mai realistă. În același timp însă apreciez că este necesar ca acestui criteriu să-i fie asociat în mod obligatoriu un indicator de eficiență economică, cum ar fi, spre exemplu, producția realizată la 1 000 unități monetare naționale fonduri fixe pe întreaga economie, precum și un indicator cu caracter social-cultural, respectiv gradul de instrucție a populației.

Problematika țărilor în curs de dezvoltare este astăzi și se va menține pentru o lungă perioadă de timp și în viitor, ca una din problemele esențiale ale economiei mondiale, ale raporturilor economice internaționale. De modul în care se va acționa de către statele în curs de dezvoltare înseși, dar și de comunitatea internațională, pentru a se găsi soluții adecvate de formare a unor economii naționale moderne, de participare activă și echitabilă la diviziunea internațională a muncii, la schimbul mondial de valori, „**depinde** — așa cum arăta președintele României, Nicolae Ceaușescu — în mare măsură **destinderea și pacea mondială, progresul întregii omeniri**”.

Caracteristicile principale ale politicilor economice și economiei țărilor în curs de dezvoltare pot fi sintetizate în perioada actuală, în linii mari, astfel :

— Manifestarea în cvasitotalitatea țărilor a unei puternice voințe în procesul ireversibil de consolidare a independenței politice, prin căutarea și promovarea celor mai adecvate forme de realizare a independenței economice, consolidându-se astfel independența națională ;

— Afirmarea tot mai hotărâtă a dreptului statelor în curs de dezvoltare de a-și folosi în interes propriu bogățiile naturale, de a trece pe calea dezvoltării economico-sociale de sine-stătătoare și de a depăși cât mai repede starea de subdezvoltare ;

— Restrângerea diferitelor tipuri de proprietate și de relații de producție de la cele precapitaliste spre cele socialiste (în țările în curs de dezvoltare înființim tipuri de proprietate și de relații de producție primitive, feudale, capitaliste sau socialiste, inclusiv tipuri de proprietate și relații de producție mixte, de tranziție) ;

— Formarea și dezvoltarea sectorului de stat și cooperatist în economie, paralel cu sectorul particular ;

— Crearea unor structuri economico-sociale instituționale cât mai moderne în vederea realizării condițiilor de ridicare a nivelului de civilizație materială și spirituală ;

— Sporirea preocupărilor pentru valorificarea superioară a resurselor naționale, dezvoltarea industriei extractive și formarea unei industrii prelucrătoare cu structuri cât mai moderne, paralel cu dezvoltarea unei infrastructuri adecvate ;

— Organizarea producției agricole în vederea satisfacerii în măsură cât mai mare a nevoilor proprii la alimentele de bază și asigurarea unei securități alimentare naționale ;

— Crearea unui sistem național de învățământ, educație și cultură, pentru formarea și pregătirea cadrelor necesare economiei și celorlalte domenii de activitate ;

— Promovarea pe o scară cât mai largă a unor forme de cooperare economică bilaterală, zonală, continentală și chiar la nivelul tuturor țărilor în curs de dezvoltare, concomitent cu înscrierea tot mai amplă în circuitul economic mondial ; toate acestea sint menite să susțină și să accelereze procesul instaurării noii ordini economice internaționale.

Dar pentru a înțelege mai bine unele probleme ale economiei țărilor în curs de dezvoltare este necesar să fie cunoscut locul pe care îl ocupă acestea în rindul statelor lumii. Sintetic, acest loc este prezentat în tabelul nr. 1.

Tabelul nr. 1

Locul țărilor în curs de dezvoltare în economia mondială *)

Indicatorul	Anul	U/M	Nivelul indicatorului	% din total mondial
1. Suprafața		km. p.	66 159 040	49,4
2. Populația	1979	mii. loc.	2 031 024 ¹⁾	48,2
3. Produsul național brut	1979	mil. dol.	1 353 395 ¹⁾	13,7

*) Exclusiv țările socialiste în curs de dezvoltare

¹⁾ Calculele au la bază estimările referitoare la populație și produsul național brut (G.N.P.) publicate de Banca Mondială în „1980 World Bank Atlas”. Nu sint incluse în calculul populației mondiale, al populației țărilor în curs de dezvoltare, al produsului mondial brut și G.N.P. următoarele țări : Guineea Ecuatorială, Iran, Republica Populară Democratică Laos, Liban, Samoa de Vest, Insulele Solomon și Somalia, datorită inexistenței unor informații statistice.

La rindul ei, ponderea țărilor în curs de dezvoltare în rezervele și producția mondială la principalele materii prime, conform calculelor realizate de Banca Mondială, de UNCTAD și alte organisme internaționale, este prezentată în tabelul nr. 2.

În ceea ce privește principalele materii prime și produse agricole și silvice, ponderea țărilor în curs de dezvoltare în producția mondială este redată în tabelul nr. 3.

Creșterea, dezvoltarea și progresul economic

CREȘTEREA economică reprezintă pentru orice economie națională o etapă a procesului de dezvoltare, caracterizată prin sporirea cantitativă a unuia sau mai multora dintre elementele sistemului economic sau ale subsistemelor sale. Fiind o componentă a unui proces social, creșterea economică urmează logica proceselor care au loc în orice societate, care „nu sint nici lineare și nici mecanice, ci dinamice și dialectice”¹⁾. Desfășurată în mod spontan, creșterea poate duce la apariția unor dezechilibre cu efecte mai mult sau mai puțin importante pentru evoluția ulterioară a unei economii naționale. Probleme negative pot apare și atunci cînd creșterea economică se conturează în domenii care nu asigură propagarea efectelor sale în ansamblul structurilor economiei naționale, cum ar fi, spre exemplu, utilizarea surselor naționale sau a resurselor obținute prin credite externe în scopul înarmării.

În multe țări în curs de dezvoltare, dar și în țări avansate, sporirea importurilor a dus pentru o anumită perioadă la creștere economică, dar a determinat și sporirea plăților către străinătate sau a datoriilor externe, ceea ce a creat, la un moment dat, un dezechilibru, respectiv apariția unui deficit al balanțelor de plăți. Dacă însă importul constă cu precădere din utilaje care conduc atât la creșterea producției de mijloace de producție, dar și a consumului intern și, implicit, a disponibilităților pentru export, efectul de durată este de reechilibrare a balanței de plăți datorită amplificării în perspectivă a

¹⁾ Ionită Olteanu : Limitele progresului și progresele limitelor, Ed. politică, 1981, București, p. 24

Tabelul nr. 2

rezervele și producția de materii prime a țărilor în curs de dezvoltare

Produsul	U/M	Rezerve (1980)		Producție (1980)	
		Țări în curs de dezvoltare	% din total mondial	Țări în curs de dezvoltare	% din total mondial
Alți	mil. t.	68 577,32 ¹⁾	77,7 ¹⁾	1 422,21 ²⁾	50,9 ²⁾
Gaze naturale	mrd.m.c.	35 453,25 ¹⁾	43,0 ¹⁾	194,5	12,8
Cărbund	mrd. t.	862	8,0 ³⁾	0 224	7,9
Cauciuc natural	mii t.	—	—	3 740	100
Bauxită	mii t.	16 390 000 ⁴⁾	71,9 ⁴⁾	42 234,9	46,4
Minerul de fier	mil. t.	60 248,8 ⁴⁾	22,6 ⁴⁾	230,9	27,4
Cositor	mil. t.	6 580 ⁴⁾	65,8 ⁴⁾	181,0	76,8
Nichel	mii t.	28 135,1 ⁴⁾	51,9 ⁴⁾	290,5	38,6
Hidroenergie	mrd. kWh	1 194,4 ⁵⁾	50,9 ⁵⁾	407,9 ⁶⁾	23,7 ⁶⁾

¹⁾ rezerve certe la 1.01.1982 ; ²⁾ în 1981 ; ³⁾ 10 781 mrd. t rezerve mondiale posibile, din care 700 mrd. t rezerve exploatabile economic ; ⁴⁾ estimări ale unor specialiști din S.U.A. ; ⁵⁾ capacitate teoretic realizabilă (mii MW) pe baza potențialului ; ⁶⁾ în 1979.

incasărilor din exterior. În aceste condiții dezechilibrele pot fi temporare și se vor compensa de înseși mecanismele pe care le declanșează interdependențele dintre diferitele subsisteme ale economiei naționale. Împărtășesc opinia acelor specialiști care susțin că în momentul în care creșterile sînt de lungă durată, depășesc anumite proporții și implică modificări calitative, atunci creșterea se constituie ca un moment al unei noi etape, și anume a dezvoltării economice.

Dezvoltarea economică reprezintă o etapă nouă, superioară și complexă de transformări structurale, calitative, datorate în ultimă instanță unor creșteri în ritmuri diferite a elementelor și subsistemelor economiei naționale.

Dezechilibrele provocate de creșterea inegală a componentelor sistemului economic modifică structurile, adică raporturile cantitative dintre acestea. Calitatea însăși a sistemului se modifică. Dezechilibrele, care la prima vedere ar implica o apreciere negativă, sînt în realitate o sursă intrinsecă a dezvoltării, cu condiția unei acțiuni conștiente, în sensul rezolvării pozitive a contradicțiilor obiective ce apar.

O societate în dezvoltare are capacitatea de restabilire a proporțiilor la nivele superioare, de rezolvare a contradicțiilor apărute pe baza absorbției de inovație tehnică, științifică, productivă și, în anumite limite, a inovației sociale. Dezvoltarea nu poate avea loc fără o creștere economică, o sporire proporțională, în raport cu resursele interne, a volumului producției care să asigure echilibrul complexului economic național.

Cu toate acestea, dezvoltarea nu poate fi redusă la creșterea economică, deoarece presupune transformări de substanță în structura economiei naționale, în locul ocupat de o țară sau alta în diviziunea internațională a muncii, în sistemul relațiilor economice și politice internaționale. Spre exemplu, putem asista la creșterea economică bazată pe dezvoltarea unui puternic sector industrial, realizat nu pe prelucrarea propriilor resurse interne de materii prime și materiale, ci mai ales pe importuri. Pe măsura scumpirii prețurilor la materii prime și a dezvoltării unor sectoare similare în țările exportatoare de materii prime pot apare dezechilibre, care evident se pot soluționa, dar numai printr-o politică economică externă bazată pe relații de cooperare reciproc avantajoase.

Derularea procesului de dezvoltare economică pe o perioadă îndelungată de timp și cu amploare deosebită provoacă noi dezechilibre în cadrul societății, dezechilibre ce apar, dar se cer rezolvate printr-o modificare a întregului sistem economic. În această nouă etapă — denumită **progres economic** — sînt schimbate atît componentele materiale ale procesului de producție, cît și relațiile social-economice. **Progresul economic** nu poate fi conceput fără creștere și dezvoltare, dar nu poate fi redus la nici una din aceste etape ale procesului. De aceea, progresul economic poate fi conceput fie ca un moment al transformării unui sistem într-altul, prin trecerea revoluționară de la capitalism la socialism, fie ca un proces de durată în care sistemul se dovedește capabil să-și mențină relativ stabile echilibrele sale fundamentale și specifice.

Creșterea și dezvoltarea sînt compatibile deci cu structura oricărui sistem, inclusiv cel capitalist sau precapitalist, fără a

fi însă în mod automat însoțitoarele inevitabile și permanente ale acestora. Alternarea perioadelor de creștere și dezvoltare cu perioade de stagnare sau chiar regres poate fi considerată ca un proces normal și nu ca o anomalie. Creșterea și dezvoltarea economică privesc prima latură a progresului economic. După unele puncte de vedere așa se și explică de ce, în general, orice societate umană, cu excepția celor ce suferă blocaje structurale, este compatibilă cu creșterea și dezvoltarea. Nu orice societate este gata însă să accepte progresul economic, tocmai datorită implicațiilor sale modificatoare de structuri sociale.

Transformarea creșterii sau a dezvoltării economice într-un obiectiv fundamental al politicii economice actuale a numeroase țări se explică, în primul rînd, prin faptul că statele respective urmăresc anumite efecte sociale, economice sau politice ce nu pot fi obținute decît pe această cale.

Experiența mondială arată că într-o societate în care economia este în creștere sau dezvoltare există posibilități mai mari de asigurare a unei relative stabilități sociale și politice. Desigur, aceasta în condițiile în care se asigură o anumită proporție logică între sectoarele economiei naționale, un raport echitabil între partea din venitul național acumulată și cea consumată, o repartitie echilibrată a efectelor creșterii între diferitele categorii ale populației și zone geografice ale teritoriului național.

Creșterea și dezvoltarea economică reprezintă baza ridicării nivelului de civilizație materială și spirituală a populației unei țări. Un nivel de dezvoltare corespunzător creează posibilități majore pentru o mai bună soluționare a tuturor pro-

Tabelul nr. 3

Locul țărilor în curs de dezvoltare în producția agrosilvică mondială

—mii tone —

	Total mondial	Țări în curs de dezvoltare	
		Cantitate	Pondere în total mondial (%)
Cereale	1 580 822	449 002	28,40
— grâu	441 474	90 942	20,59
— orez	376 448	201 877	53,62
— porumb	362 971	75 623	20,83
— orz	196 123	17 527	8,91
Rădăcinoase	522 947	185 497	35,47
— cartofi	272 975	29 517	10,81
Vegetale și pepeni	327 177	113 334	34,63
Fructe	261 911	132 894	50,74
— citrice	50 913	23 901	46,94
— banane	36 892	35 163	95,31
Oleaginoase	48 014	22 269	46,38
Zahăr	90 983	46 685	51,31
Cacao	1 403	1 403	100,00
Cafea	4 583	4 562	99,54
Ceai	1 833	1 240	67,54
Fibre vegetale	20 347	10 413	51,17
— bumbac	12 951	5 482	42,32
— iută	4 288	3 203	74,69
Tutun	5 710	2 339	40,96
Cauciuc natural	3 698	3 600	97,34
Carne	133 438	24 732	18,53
Lapte	449 595	94 994	21,12
Lînă	2 597	634	24,41
Lemn rotund	2 601 768	1 120 278	43,05
Lemn de foc	1 217 976	894 545	73,44
Lemn industrial	1 383 792	225 733	16,31

Sursa : F.A.O. Production — 1978
Yearbook of forest products — 1978

blemelor ce apar pe plan intern, precum și o mai bună înscriere în circuitul mondial de valori, prin schimbul și cooperarea în sfera surselor și produselor muncii fizice și intelectuale ale altor țări.

Consecință a unei politici interne necorespunzătoare sau a relațiilor internaționale inechitabile, a politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, subdezvoltarea se caracterizează printr-un potențial economic foarte redus, prin nivel scăzut de dezvoltare a forțelor de producție, randament scăzut al mijloacelor de producție, puternică disproporționalitate economică și stări sociale anacronice (puternice rămășițe tribale, sclavagiste și feudale, analfabetism etc.), dominația puternică a capitalului monopolist străin.

Constantin BOȘTINA

Schimburile compensatorii: modificări de optica

INTR-UNUL din numerele sale recente, revista l'Usine Nouvelle releva extinderea — în cadrul comerțului internațional — a sistemului schimburilor compensatorii. Practicate inițial în comerțul dintre țările capitaliste industrializate și țările socialiste, ele au început ulterior să fie utilizate în cadrul schimburilor comerciale ale primului grup de țări cu statele nesocialiste în curs de dezvoltare, iar în ultimii ani — și în comerțul reciproc dintre țările capitaliste industrializate. Conform estimățiilor O.C.D.E. ponderea schimburilor compensatorii în ansamblul comerțului Est-Vest se ridică la 15—20%, iar după alte surse atinge chiar 30%. Totodată, aria acestor schimburi nu se mai limitează îndeosebi la exportul occidental de bunuri de echipament și de produse chimice, precum și la contractele cu o valoare mai mare, ci a devenit aproape atotcuprinzătoare, având loc concomitent o diversificare a formelor de compensație.

Se constată — arată revista — și o schimbare de atitudine din partea firmelor occidentale și a forurilor economice din țările respective; de la o poziție de rezervă, de ezitare în fața acceptării unor clauze de schimburi compensatorii, ele au trecut treptat la făurirea cadrului organizatoric și a instrumentarului de măsuri pentru a se înscrie eficient în această tendință, cu perspective de largire, a comerțului internațional. De la accepiunea de „fatalitate economică”, cum erau considerate inițial schimburile compensatorii, acestea sînt apreciate tot mai mult ca o pînghie importantă de promovare a exportului țărilor capitaliste dezvoltate.

Imperativul eficienței în economia R. D. G.

DEZVOLTAREA economiei naționale în deceniul actual, se apreciază în R.D. Germană, trebuie asigurată înainte de toate prin sporirea rolului factorilor calitativi. Este vorba aici de premise atât de diferențiate cum sînt valorificarea superioară a purtătorilor de energie, materiilor prime și materialelor pe calea realizării unui înalt grad de inobilare a acestora în toate stadiile procesului de producție, utilizarea mai activă a ridicării calificării forței de muncă în vederea sporirii productivității și eficienței sale, extinderea automatizării producției, îndeosebi prin intensificarea robotizării economiei, reconstruirea și modernizarea consecventă a mașinilor și instalațiilor existente în dotarea întreprinderilor în scopul ridicării randamentului ș.a.m.d.

Numai prin asemenea măsuri vor putea fi îndeplinite — arată revista *Di-Wirtschaft* — sarcinile de ridicare a eficacității economiei R.D.G. în actualul cincinal (realizarea reducerii cu

circa 1% a consumului specific de energie și materiale pentru fiecare procent de majorare a producției, economisirea a 2,2 mil. tone de laminate de oțel și a circa 660 milioane de ore muncă etc.). Cerință impusă — de altfel — și de creșterea tot mai lentă a resurselor de muncă (efectivul de forță de muncă în economie va spori în perioada 1981—1985 doar cu 3,9%, după anul 1990 fiind prognozată chiar o reducere absolută a acestora.

Bulgaria: masuri complexe de autoaprovizionare

ÎN R.P. Bulgaria funcționează mai demult sistemul de autoaprovizionare a populației, care permite o mai bună satisfacere a cerințelor acesteia în ceea ce privește produsele agroalimentare. În vederea creării condițiilor necesare pentru edificarea globală a acestui sistem în următorii ani, Consiliul de Miniștri a aprobat recent o hotărîre, care plasează întregul sistem pe o bază economică, corelîndu-l cu aplicarea mecanismului economic. Sînt sporite funcțiile sociale și responsabilitățile consiliilor populare și ale complexelor agro-industriale în domeniul mobilizării resurselor locale, pentru a asigura lărgirea producției alimentare proprii. Se urmărește, astfel, trecerea de la autoaprovizionarea în cadrul unor localități izolate la autoaprovizionare pe județe întregi, la principalele produse alimentare.

Se prevede, între altele, crearea pe lângă diferite localități a unor asociații economice, care să cuprindă complexe agroindustriale, alte organizații agricole, cooperative de consum, întreprinderi comerciale și industriale, unități administrative, școli etc. Ele sînt chemate să-și unească eforturile pentru exploatarea optimă a resurselor existente în vederea măririi producției agricole, pentru punerea în valoare a terenurilor neproductive și a pășunilor, pentru extinderea plantațiilor de culturi perene, pentru gestionarea și folosirea mai rațională a producției agricole, pentru îmbunătățirea aprovizionării populației pe baza resurselor proprii de alimente. Totodată, se urmărește înființarea și dezvoltarea unor ferme auxiliare pe lângă întreprinderi și instituții, menite să asigure în primul rînd — încă din acest an — ameliorarea aprovizionării cantinelor cu legume, fructe și carne.

Raționalizarea fluxurilor materiale

LA o conferință internațională pe problemele perfecționării organizării proceselor de producție, ținută anul trecut la Novi Sad (Iugoslavia) s-a arătat — între altele — că formele existente de proiectare a fluxurilor materiale în cadrul întreprinderilor au un caracter complex, rigid, și ca atare frînează ridicarea productivității mun-

cii, adaptarea flexibilă la cerințele în schimbare de pe piață.

S-a propus o nouă abordare a problemei sistematizării fluxurilor materiale, pe baza următoarelor principii: organizarea procesului, de producție la toate nivelele să se bazeze nu pe operațiile executate, ci pe sortimentul producției; compartimentarea activității de producție să urmărească crearea de subdiviziuni cu un personal restrîns; adoptarea deciziilor operative să fie transferată pe cît posibil către verigile inferioare, la nivel centralizat preconizîndu-se menținerea în continuare a rezolvării problemelor legate de cercetare și dezvoltare, de învățămîntul pentru producție ș.a. S-a subliniat, de asemenea, că un rol important joacă aici reorganizarea la subcontractarea executării unor piese și subsansamble, în funcție de extinderea sau reducerea volumului producției întreprinderii.

Combustibili fosili în cursa competitivității

PRINCIPALA frînă în calea extinderii producției de combustibili fosili obținuți din nisipuri asfaltice și sisturi bituminoase sau prin transformarea cărbunelui a constituit-o pînă în a doua jumătate a deceniului trecut decalajul de cost de extracție — și de preț de vînzare — față de petrolul brut extras direct din zăcămint. În situația în care prețurile oficiale ale exportatorilor de petrol oscilează în jurul cifrei de 200 dolari/tona, raporturile de competitivitate s-au modificat intrucitva. Conform unor calcule publicate de revista *Mining Congress Journal* (vezi tabelul), costul extracției unei tone de combustibil lichid din nisipuri sau sisturi s-ar situa la aproximativ jumătate din prețul menționat mai sus al petrolului, devenind astfel posibilă — din

Tehnologia utilizată	Capacitatea de producție a întreprinderii (mil. t.e.p./an)	Anul dării în exploatare	Investiția specifică (dolari pe t.e.c./an)	Prețul de producție (dolari pe t.e.p./an)
Prelucrarea nisipurilor asfaltice	6,25	1980	0,19	73
Extragerea țitelului din nisipuri	6,25	1980	0,27	84,9
Prelucrarea sisturilor bituminoase	2,5	1990	0,31	97,6
Gazeficarea cărbunelui — gaz cu putere calorică ridicată	69 *)	1980	0,64	233,6
— gaz cu putere calorică scăzută	69 *)	1980	0,56	204,4
Obținerea de combustibil lichid din cărbune	2,5	1990	0,36	219

*) Milioane kilocalorii pe zi.

punctul de vedere al eficienței economice — exploatarea resurselor respective, în timp ce costul combustibililor lichizi sau gazoși obținuți din cărbune la prețul acestuia din S.U.A., loco consumator) rămîne deocamdată superior prețului oficial al petrolului.

GLOSAR

Avuția națională

AVUȚIA națională cuprinde totalitatea bunurilor materiale și spirituale existente într-o țară la o anumită dată. Dintre acestea menționăm, în primul rând, bunurile materiale acumulate, create prin munca omului. Acestea se prezintă sub formă de fonduri fixe, de stocuri de materiale, de mijloace financiare și de bunuri de folosință îndelungată aparținând populației.

Fondurile fixe, bunuri cu o durată de folosință îndelungată, din sfera productivă și neproductivă, cuprind conform clasificărilor în vigoare la noi, următoarele categorii: clădiri; construcții speciale; mașini și utilaje energetice; mașini, utilaje și instalații de lucru; aparate și instalații de măsurare, control și reglare; mijloace de transport; animale; plantații; uelne, accesorii de producție și inventar gospodăresc.

Din categoria valorilor materiale fac parte materiile materiale, obiecte de inventar, produse, producția neterminată etc. (stocurile de la sfârșitul anului).

Pe baza datelor privitoare la valoarea stocurilor de fonduri fixe și de materiale cuprinse în bilanțuri și situații întocmite în unitățile socialiste, se alcătuiesc anual bilanșii și situații recapitulative.

În grupa mijloacelor financiare se cuprind stocurile de valută străină, drepturile de încasat de la alte state (minus obligațiile de plată datorate altor state) și rezervele de aur și alte materiale prețioase.

Din categoria bunurilor din gospodăriile populației fac parte clădirile, construcțiile, mobilierul casnic și alte obiecte de folosință îndelungată ca frigider, mașini de gătit, mașini de spălat rufe, aspiratoare de praf, televizoare, autoturisme etc.

Avuția națională mai cuprinde și rezultatele muncii spirituale ca: invenții, opere de artă etc. care fac parte din patrimoniul național cultural și științific. Prin legea din noiembrie 1974 se prevede organizarea unei evidențe centralizate a acestui patrimoniului. Această evidență poate furniza date cu privire la obiectele și monumentele de arhitectură și artă plastică, operele reprezentative, bunurile de valoare istorică, științifică și documentară deosebită etc.

O altă componentă a avuției naționale o formează resursele naturale care sînt utilizate sau pot fi utilizate în procesul de producție. Aici se cuprind: fondul funciar cu terenurile agricole și alte terenuri, pădurile, potențialul hidroenergetic, platforma maritimă continentală, rezervele de substanțe minerale și combustibili primari. Se studiază metodologia de evaluare a acestor resurse și în primul rînd a pămîntului, care un timp, în mod greșit, a fost considerat ca neavînd valoare.

În avuția națională se mai cuprind și resursele umane precum și potențialul creativ al națiunii.

Este demn de menționat că prin Legea finanțelor din noiembrie 1972 s-a reglementat organizarea unei evidențe generale a tuturor bunurilor materiale de care dispune țara noastră. Legea se referă în continuare și la alte elemente componente ale avuției naționale în intenția de a cuprinde și resursele naturale precum și alte resurse care pot fi evaluate.

Evidența se organizează pe categorii de bunuri, pe ramuri și sectoare de activitate și pe forme de proprietate. Ea urmărește cunoașterea situației bunurilor la un moment dat precum și a creșterii anuale a avuției naționale.

dr. Lucian TURDEANU

Namibia

Ioan Ciilschi, Bran — Într-o declarație din 1965 (an în care Adunarea Generală a O.N.U. a declarat ilegală administrarea teritoriului namibian de către Africa de Sud) și, în 1980, guvernul de la Pretoria nu a mai publicat separat date statistice referitoare la acest teritoriu din sud-vestul Africii, pentru ca acum doi ani să revină asupra hotărîrii sale. Potrivit celor mai recente date disponibile, citate de **Informations UNESCO**, rezultă că în 1978 produsul național brut se ridică în Namibia la 1.039 miliarde de dolari (1 rand = 0,93 dolari S.U.A.); cifra face însă abstracție de marile disparități între veniturile populației de culoare și cele ale al-

bilor, al căror efectiv nu depășește 100.000 dintr-un total de 1 milion de locuitori. În ciuda faptului că deșertul ocupă trei sferturi din suprafața sa, Namibia este un teritoriu bogat în resurse. În primul rînd în diamante (cu o producție anuală de 1,9 milioane de carate, diamantele alcătuind două treimi din valoarea exporturilor) și uraniu. Diamantele sînt exploatare în nisipurile aluvionare de la vărsarea fluviului Orange în Oceanul Atlantic și de-a lungul coastei acestuia de o filială a firmei sud-africane De Beers, în vreme ce uraniul este exploatat de un consorțiu în care principalul acționar este societatea britanică Rio Tinto Zinc. Produsele agricole (în primul rînd piei) și piscicole contribuie la rîndul lor cu o cincime în totalul exporturilor.

O povară tot mai apăsătoare

ÎN deceniul trecut cheltuielile de înarmare au crescut pe plan mondial, în termeni reali, adică excluzînd influența creșterii prețurilor, cu 20%, creștere corespunzînd pe ansamblu ritmului creșterii demografice. Faptul

sport de 2,7 ori, iar pe un locuitor s-au dublat. În cazul țărilor în curs de dezvoltare din Extremul Orient, tributul dat zeului Marte era de patru ori mai mare în 1980, iar pe un locuitor de trei ori mai mare decît în 1970. În cazul țărilor din Orientul Mijlociu, care contează cu circa jumătate în totalul cheltuielilor militare ale țărilor în curs de dezvoltare, creșterile au fost de 3,2 și respectiv 2,4 ori.

ce și sociale aceste cheltuieli, care le limitează sau chiar le anulează posibilitățile de combatere a foametei și malnutriției. În cazul țărilor din Africa, de pildă, cheltuielile militare pe un locuitor au crescut cu 14% în timp ce producția agroalimentară s-a diminuat cu 11%.

Ritmii alerti în care a continuat cursa înarmărilor în deceniul trecut — chemat să fie un „deceniu al dezarmării” — ex-

Dinamici comparate, în termeni reali *)

(1980, față de 1970 = 100)

Categoriile de țări	Indici globali		Indici pe locuitor	
	Producția alimentară	Cheltuielile de înarmare	Producția alimentară	Cheltuielile de înarmare
1. Țări capitaliste dezvoltate	120	164	111	95
2. Țări în curs de dezvoltare	133	263	103	206
Africa	118	146	89	114
America Latină	141	166	108	129
Orientul Mijlociu	137	320	104	243
Extremul Orient	134	405	105	300
Alte țări în curs de dezvoltare	131	223	103	175
3. Țări socialiste	125	116	110	102
TOTAL MONDIAL	126	120	105	100

*) În prețuri constante

Sursa: după Cérés, Nr. 85 (Vol. 15, nr. 1), Janvier-Février, 1982, pag. 7

că, pe un locuitor al Terrei în 1980 s-a cheltuit pentru înarmări (în prețuri constante) tot atît ca și în urmă cu zece ani nu înseamnă cît uși de puțin că povara cursei înarmărilor a rămas aceeași pentru toate grupele de țări. În țările în curs de dezvoltare cheltuielile militare totale au

Deși în mărime absolută totalul cheltuielilor militare, care au crescut în perioada amintită de la 5 la 15 dolari pe locuitor, se află cu mult sub cota atinsă de principalele state promotoare ale cursei înarmărilor, țările în curs de dezvoltare suportă foarte greu și cu mari consecințe economi-

plăci în bună măsură de ce ei nu a fost nici un „deceniu al dezvoltării”. Oprirea acestei curse iraționale reprezintă, de aceea, un deziderat care nu mai poate fi trecut cu vederea.

Dragoș LUCHIAN

Rădăuți

Cooperare

I. Vlad, Tirgoviste — Reuniunea de la Bagdad din 1-4 martie a.c. a Grupului celor 77, în legătură cu care ne solicităm unele amănunte, a fost consacrată examinării posibilităților de ușurare a dificultăților financiare ale țărilor în curs de dezvoltare ca urmare a inflației importate din țările dezvoltate și a creșterii prețului la petrol. Reuniunea s-a încheiat cu adoptarea unei propuneri privind crearea, în acest scop, a unui Fond internațional. Resursele acestuia ar urma să provină din contribuțiile vărsate de țările dezvoltate, de țările exportatoare de petrol precum și de alte țări în măsură să contribuie la fond. De resursele fondului ar urma să beneficieze, sub formă de credite pe termen lung, fără dobîndă sau cu dobîndă foarte mică, toate țările în curs de dezvoltare care importă bunuri și servicii din țările industrializate, precum și țările în curs de dezvoltare importatoare de petrol, pentru consumul lor intern. Crearea fondului amintit depinde însă, în mare măsură, de participarea statelor dezvoltate la constituirea resurselor sale.

Reuniunea de la Kingston din 26-30 martie a.c. a Grupului celor 77 a abordat probleme legate de finanțarea activității societăților mixte și a investițiilor în sectorul energetic precum și a exporturilor și a deficitelor balanțelor comerciale și de plăți. Participanții la reuniune s-au pronunțat pentru crearea unei filiale pentru energie în cadrul Băncii Mondiale, precum și pentru înființarea unei instituții financiare a țărilor în curs de dezvoltare care să contribuie la finanțarea acțiunilor de cooperare ale acestor țări, a deficitelor balanțelor lor de plăți etc. La reuniune s-a convenit elaborarea unui studiu de fezabilitate cu privire la înființarea unei Bănci a țărilor în curs de dezvoltare. Studiul respectiv urmează să fie examinat de Comitetul interguvernamental al Grupului celor 77 pentru promovarea cooperării economice între țările în curs de dezvoltare, ale cărei lucrări se vor desfășura în luna august a.c. în Filipine

rite de dezarmare și alocării în folosul dezvoltării a resurselor astfel economisite, două pasaje care, puse alături, nu mai au nevoie de comentariu pentru a evidenția dependența lichidității subdezvoltării de dezarmare.

„Două cincimi din populația țărilor în curs de dezvoltare trăiesc în ceea ce se numește sărăcie absolută și există riscul ca în lipsa unor măsuri adecvate numărul persoanelor trăind în această situație să se dubleze pînă în 1990.

Pe de altă parte, în 1980 cheltuielile militare mondiale s-au ridicat la circa 500 miliarde de dolari, sumă echivalînd aproape cu totalul investițiilor realizate în țările în curs de dezvoltare. Menținerea ritmului lor de creștere din ultimul deceniu ar ridica nivelul cheltuielilor militare mondiale la 940 miliarde dolari (în prețurile constante ale anului 1990) „a sfîrșitului acestui secol”.

În ce privește perspectivele de dispariție ale categoriei economice „bani”, pe marginea cărora faceti o serie de considerații, vă sugerăm consultarea unei lucrări de specialitate, de exemplu a micii enciclopedii „Moneda” recent apărută în Editura științifică și enciclopedică.

Dezarmare

Doru Victor Agheorghesei, București — Reținem din scrisoarea dv. referitoare la necesitatea trecerii la măsuri hotăr-

Revista ECONOMICA

Ediția de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale — Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 24 din 18 iunie 1982

- Calitate și eficiență în creșterea industriei românești (Viorel Cornescu) 4
- Dezvoltarea conștiinței, factor de perfecționare a democrației socialiste, al unei înalte responsabilități în muncă (II) (Aura Constantinescu, G. Constantin) 4

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Eficiența extinderii tehnologiilor avansate în exploatarea miniere (Rodica Ștefaniu, Ion Becleanu, Gheorghe Drăghici) 5
- Diminuarea consumurilor de materii prime și combustibili — condiție a sporirii eficienței economice (Barbu Gh. Petrescu) 8
- Autogestiunea în întreprinderi: răspun- deri, acțiuni, rezultate. Întărirea disci- plinei financiar-valutare în activitatea de comerț exterior (C. Roman) 10
- Unele probleme actuale ale producției de cereale și plante tehnice (Cristian Hera, L. Ghinea) 12
- Realizarea la termen a parametrilor proiectați (Marcel Anghel) 14

CONDUCERE • ORGANIZARE

- Apropierea activităților funcționale de compartimentele de producție (Eugen Hancă) 15

RĂSPUNSURI LA ÎNTREBĂRI

- Corelația între producția fizică și va- lorică în procesul îndeplinirii planului (Al. Gheorghiu) 17

TEORII — IDEI

- Industria informatică și informatica funcțională (Mihai Drăgănescu) 18
- Școli — curente — economiști. Coordo- nate ale unui alt tip de dezvoltare (C. V. Băloiu) 20
- Consemnări. De la critica afectivă a de- calajelor la analiza lor economică (Tudorel Postolache) 22

ÎN SPRIJINUL CANDIDAȚILOR LA CONCURSUL DE ADMITERE ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL ECONOMIC SUPERIOR

- Lupta pentru independența economică. Căile lichidării subdezvoltării (M. Pislă) 23

ECONOMIE MONDIALĂ

- Oprirea cursei înarmărilor și trecerea la dezarmare — cerință fundamen- tală a epocii noastre (Nicolae Chilie) 25
- Tendințe-conjuncturi. Iordania: mo- dernizarea economiei prin eforturi in- terne (Nicolae Laurențiu Oss) 27
- Principalele caracteristici ale economiei și politicilor economice ale țărilor în curs de dezvoltare (I) (Constantin Boș- tină) 28
- Mondorama 30
- Curier 31

ÎN SUPLIMENTUL NUMĂRULUI: Relații fi- nanciar-valutare și comerciale internaționale.

IN THIS ISSUE

- Quality and efficiency in the growth of the Romanian industry (Viorel Cornescu) 2
- Conscience development — a factor for the improvement of the socialist democracy, of a high responsibility towards labour (II) (Aura Constantinescu, G. Constantin) 4
- Some actual concerns on cereals and industrial crops (Cristian Hera, L. Ghinea) 12
- Industry of informatics and functional informatics (Mihai Dră- gănescu) 18
- Schools • trends • economists. Coordinates of another type of de- velopment (C. V. Băloiu) 20
- From the affective criticism of the discrepancies to the econo- mic analysis (Tudorel Postolache) 22
- Halting the armament race and getting to disarmament: the fun- damental requirement of our time (Nicolae Chilie) 25
- Main characteristics of the economy and of the economic po- licies of the developing countries (I) (Constantin Boștină) 28

DANS LE NUMERO

- Qualité et efficience dans la croissance de l'industrie rou- maine (Viorel Cornescu) 2
- Le développement de la conscience, facteur du perfectionnement de la démocratie socialiste, d'une haute responsabilité dans le travail (Aura Constantinescu, G. Constantin) 4
- Quelques problèmes actuels de la production des céréales et des plantes techniques (Cristian Hera, L. Ghinea) 12
- L'industrie informatique et l'informatique fonctionelle (Mihai Drăgănescu) 18
- Ecoles • courants • économistes. Coordonnées d'un autre type de développement (C. V. Băloiu) 20
- De la critique affective des décalages à l'analyse économique (Tudorel Postolache) 22
- L'arrêt de la course aux armements et le désarmement — l'exigence fondamentale de notre époque (Nicolae Chilie) 25
- Principaux traits caractéristiques de l'économie et des politiques économiques des pays en voie de développement (I) (Constantin Boștină) 28

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Качество и эффективность в росте румынской промышленности (Виорел Корнеску) 2
- Развитие сознания, фактор совершенствования социалисти- ческой демократии, высокой ответственности в труде (II) (Aura Constantinescu, G. Constantin) 4
- Некоторые актуальные проблемы производства зерновых и технических культур (Кристиан Хера, Л. Гиня) 12
- Промышленность информатики и функциональная информатика (Михай Драгăнеску) 18
- Школы • течения • экономисты. Координаты другого типа развития (К.В. Бăлою) 20
- Заметки. От аффективной критики разрывов к экономическому анализу (Тудорел Постолаче) 22
- Остановить гонку вооружений и перейти к разоружению — основной запрос нашей эпохи (Николае Чилие) 25
- Главные характеристики экономики и экономической поли- тики развивающихся стран (I) (Константин Боштинă) 28

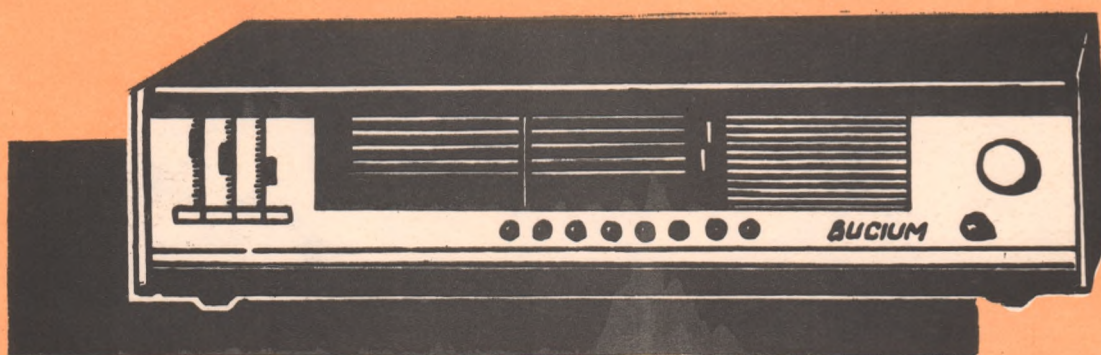
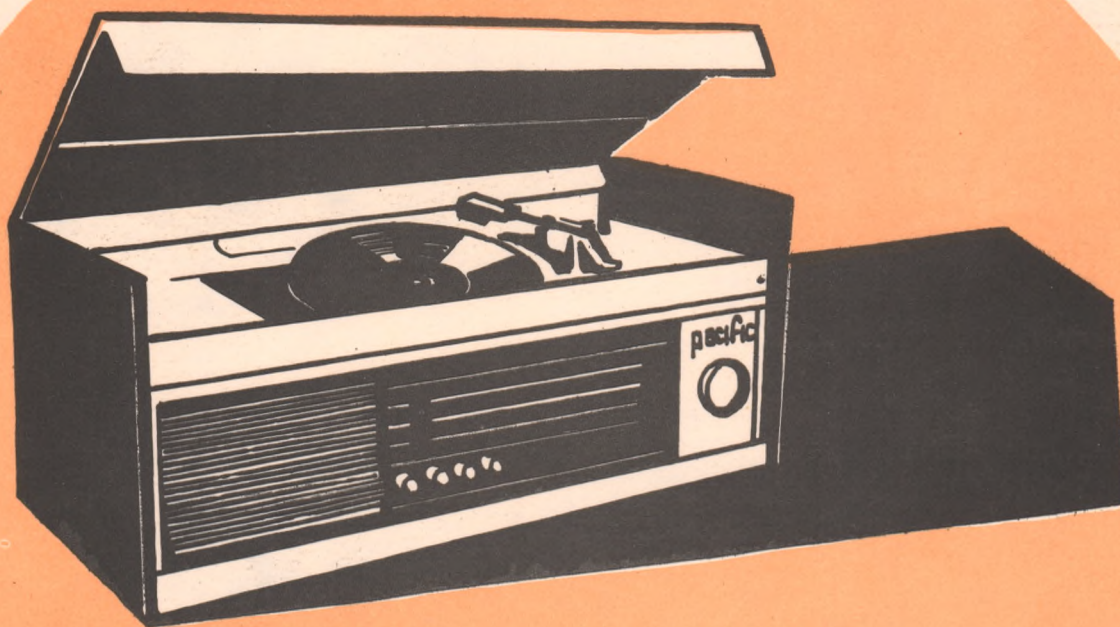
ABONAȚI-VĂ LA „REVISTA ECONOMICĂ”!

Anunțăm cititorii noștri că se fac în continuare abonamente la „Revista economică”. Prețul unui abonament (inclusiv suplimentul săptăminal) este de 260 lei pe an, 130 lei pe 6 luni și 65 lei pe trimestru. Prețul unui exemplar al revistei (inclusiv suplimentul săptăminal) este de 5 lei. Termen limită de încheiere a abonamen- tului — 15 ale lunii anterioare perioadei de abonare.

Aboninca-vă din timp și pe termene cit mai lungi, vă asigu- rați continuitatea în primirea publicației. Abonamentele se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții sau direct prin mandat poștal pe adresa redacției: Bulevardul Magheru nr. 28-30, sectorul 1, cod 70 159, București.

Cititorii din străinătate se pot abona adresându-se la ILEXIM — Departamentul Export-Import Presă P.O. BOX 136-137, telex 11126, București, strada 13 Decembrie.

Nelipsit din căminul dv., radioreceptorul staționar
PACIFIC sau BUCIUM 3

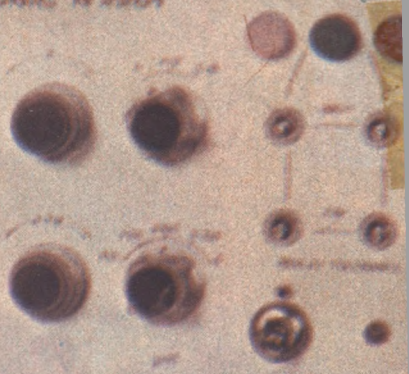
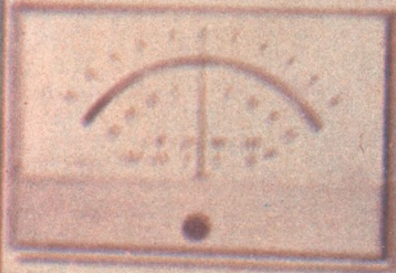
Complet tranzistorizate, radioreceptoarele PACIFIC și BUCIUM 3
prezintă următoarele caracteristici :

- dispun de 5—6 game de undă
- au sensibilitate și selectivitate în redare
- sînt dotate cu picup, la care pot fi audiate discurile fonografice
- consum de energie electrică redus

CIMF

MICROCOMPARATOR ELECTRONIC N 2201

CENTRALA INDUSTRIALĂ MECANICĂ FINĂ C.I.M.F.

Strada Popa Șapcă nr. 9-11, sectorul II, București
produce și livrează

- Microcomparator electronic cu traductor inductiv
- Suporturi pentru aparate
- Set de palpatori pentru aparate

